

Cuốn 1

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Tác giả : NGUYỄN-VĂN-HIỀN

Quang-Mỹ qua dù Dương Lịnh-công

In, xuất bản và phát hành tại nhà in

TIN-DU'C THU'-XA

25, đường Sabourain — SAIGON

Điện-thoại : 20.678

Cuốn 1

BÁC-TÔNG DIỄN-NGHĨA

Tác giả : NGUYỄN-VĂN-HIỀN

Quang-Mỹ qua dù Dương linh-công

BẮC-TỔNG-DIỄN-NGHĨA

---

e

Hồi thứ nhứt

*Bắc-Hán-vương đuổi người trung-nghĩa,
Hồ-giêng-Tống giết đứa gian-hùng.*

Nói về vua Bắc Hán là Lưu Quán, nghe trào Tống dẹp yên các trấn rồi, bèn hỏi quan thần mà thương nghị rằng : « Võ liên quân của ta cùng vua Thổ tông nhà Hậu Châu với Tống Thái tổ đều có đại chí mà tranh thiên hạ, may bờ cõi đã thuộc về Tống rồi, lẽ đâu ta chiếm cứ một chỗ này mà thời sao ? » Quan Gián nghị là Hồ giêng Định lâu rằng : « Tôi nghe vua Tống là chúa thường minh lại mạnh mẽ, các nước đều đầu rồng, huống chi chúa công có một gốc đất mà binh tướng cũng st, cự với Tống sao nổi ? Chỉ bằng đầu phύce cho rồng, đãng khởi dậy can qua, cho nhơn dân an cư lạc nghiệp. » Lưu Quán nghe lâu như vậy, còn dụ dụ chưa quyết, xúy có quan Khu mật phó sứ là Âu dương Phương lâu rằng : « Trong thế Hồ giêng Định ám mưu với Tống, cho nên khiến chúa công như vậy. Vã đất Hà đông địa thế chắc lumi, các vị đế vương trước cũng bởi đây mà dựng nên cơ nghiệp, khi thuận nhau thì cõi ai nấy giữ, khi nghịch nhau thì một đảng chiến một đảng hủ, chờ lẽ đâu lại nhẹ thề mà chịu đầu kẽ khác sao ? Xin chúa công chiểu theo luật nước mà chém Hồ giêng Định di đãng mà răn chúng. Như Tống có đem binh đến, xin đè cho tôi lãnh binh mà cự địch cho. » Lưu Quán nghe theo, dạy đem Giêng Định ra chém. Quốc cựu là Triệu Toại lâu rằng : « Mùi lời của Hồ giêng Định lâu đó, thiệt là lời trung, chẳng phải và có lòng ám mưu với Tống đâu ; nếu chém, ông

nghe lời đèm mà chém va, Tống trào nghe dặng thì đèm binh đến đánh ta càng mau lão. Như chúa công không muốn dùng Giêng Đinh nữa thì cắt chức và mà đuổi về dân già, như vậy mới trọn nghĩa vua tôi. » Lưu Quang nghe lời lão ấy, bèn khéo lột chức Hò giêng Đinh, lại đuổi ra khỏi trào. Giêng Đinh ta ơn lui ra, nội ngày ấy đem vợ con về Phong châu. Âu dương Phưởng chưa bằng lòng, còn muốn lập mưu mà giết Giêng Đinh cho dặng mới nghe, bèn đòi bộ hạ mình là Trương Thanh và Lý Đắc mà bảo rằng : « Hai người hãy đem ít trăm quân lên theo Hò giêng Đinh, thửa dịp mà giết và cho dặng, về đây ta sẽ trọng thưởng. » Hai tên ấy iãnh mang, dẫn vài trăm quân mà theo Hò giêng Đinh.

Nói về Hò giêng Đinh đi cùng gia quyến tới trại Thạch sơn thì trời đã gần tối, bèn tạm đó mà nghỉ. Đêm ấy hai vợ chồng buồn rầu, mới dậy quẩn đem rượu mà uống cho giải khuây. Qua canh hai, xấy nghe ngoài quán có tiếng la om sὸm và lửa cháy tung bừng, có người vào bảo rằng : « Có ăn cướp đến ! » Giêng Đinh cả sợ, hỏi gia quyến chạy cho mau mà tránh nạn, chưa kịp ra thì đã bị Trương Thanh và Lý Đắc xốc vào bắt dặng Giêng Đinh và cả gia quyến mà giết hết, lại lấy hết của cải mà đi. Lúc ấy vợ Hò giêng Đinh là Lưu thị bàng một đứa con nhỏ chạy vào một nhà xi kia mà trốn khỏi. Đến lúc canh tư, Lưu thị mới tỉnh hồn mà than rằng : « Dè đâu bọn ta bị ăn cướp sát nhơn như vậy, làm cho mẹ con không chỗ nương dựa ! » Than rồi thì khóc lớn. Xấy nghe sau lồng có tiếng người hỏi rằng : « Chị đòn bà kia, có việc chi đến chỗ này mà than khóc như vậy ? » Lưu thị nghe hỏi thì nín khóc day lại mà xem, người ấy lại hỏi rằng : « Nàng là ai mà dẽ dày có một mình ? » Lưu thị khóc òa mà nói : « Tôi là người ở xứ này, thiệt là vợ thứ của quan Gián nghị Hò giêng Đinh, mới đây bị cắt chức đuổi về xứ sở, đi lối chốn này rủi bị cướp nhơn giết hết. » May còn lại một mình tôi và đứa nhỏ này trốn khỏi mà thôi. Nay tôi không biết dựa vào đâu, xin người doái nghĩ. » Người ấy nghe nói cũng than dài mà rằng : « Ta đây cũng ở Hà Đông làm chức Lưỡng viên lãnh cấp tên

là Ngũ Trang, bèn giết chồng nàng khi nãy là gia tướng của Âu dương Phưởng lên là Trương Thành và Lý Đắc, giặc cướp như làm như vầy đó, nàng phải bồng con mà trốn đi chỗ khác, nếu ở đây sẽ không khỏi tay chúng nó. » Nói rồi bỏ đi ra. Lưu thị đương lúc sợ chia kịp dời gót liền nghe ngoài quan co tiếng o lèn nữa, té ra lú lâu là khác tràn vỏ mà bắt Lưu thị đem nạp cho chủ trai mình là Mã Trung. Mã Trung hỏi : « Nàng ở đâu, bồng con rời đây có việc chi ? » Lưu thị thuật hết các việc cả nhà đều bị hại. Mã Trung nói : « Có người bao cùng ta rằng : Trong quan này có một vị quan lớn bị ăn cướp, nên ta muốn đến mà khiến chúng nó phải chia cho ta, nay lại gặp việc khổ khó của nàng như vậy, thời, nàng hãy chịu theo ta về nhà nương náu mà nuôi con, dặng ngày sau có bao cùu cho chồng nàng như vậy trước đãng chẳng ? » Lưu thị nói : « Tôi bị oan lớn này còn chỉ là thản, tôi xin vâng lời đại vương dạy. » Mã Trung dẫn Lưu thị về nhà thì trời đã gần tối, mới kêu gia quyến mà bảo dọn dẹp chờ nơi cho mẹ con Lưu thi ở, rồi Mã Trung trở ra Sơn trại. Lưu thị ở an rồi, bèn mướn người lên tới quán kiếm thấy chồng mình mà chôn, xong xă trù và châm chí nuôi con chờ ngày báo oán.

Lưu thị ở đó 7 năm thì con đã lớn, Mã Trung đặt tên là Phước Lang. Trung lại đem đến thầy mà cho học. Phước Lang lớn lên thì mặt đen, mắt tròn giống như Huân tri Cung đời nhà Đường. Phước Lang lập việc binh pháp ; đến khi 45 tuổi thì bắn hay, mà võ nghệ cũng giỏi. Thường hay cầm cây hồn thiết thương, không ai cự lại ; Mã Trung thấy vậy, mừng thầm bèn đặt tên lại là Mã Táng.

Ngày kia Mã Táng đi với Mã Trung dạo chơi ngoài đồng, thấy một lấp dần khiên tấm bia đá lớn có đề sâu chữ « Thương Trụ Quắc Âu dương Phưởng ». Mã Trung thấy tấm bia ấy thì có sắc giận. Mã Táng hỏi : « Cơ già chia thấy tấm bia đá đó mà nỗi giận như vậy ? » Trung nói : « Vì thấy bia đề tên của Âu dương Phưởng thì cha nhớ lại cách 15 năm nay tên ấy

giết Hò giêng Bình và cã già quyền người ; chờ chi cha biết
đặng con cái của Hò giêng Bình còn sót lại ở đâu thì cha sẽ
bảo hộ đặng mà trả thù cho người. » Mã Táng nghe nói cũng
đem lòng giận mà rằng : « Nếu tôi là con của Hò giêng Bình
thì tôi nguyện hết sức mà trả thù ấy. » Mã Trung nói : « Ý
cha tưởng mẹ mi rõ biết việc ấy lắm, mi bảy về mà hỏi lại. »
Khi Mã Táng về tới nhà mới than thở hối mẹ có tích làm sao
mà Âu dương Phưởng giết Hò giêng Bình và già quyền của
người. Lưu thị nghe con hỏi đến sự tích ấy, bèn khóc òa
mà thuật hết các việc đầu đuôi ; rồi nói : « Con thiệt là con
của Hò giêng Bình, còn cha con bày giờ đây là kẽ phụ. »
Táng nghe rồi liền té xuống bất tỉnh nhơn sự, Mã Trung hay
đặng chạy đến mà cứu tỉnh. Táng khóc rằng : « Nay con
nguyên đi trả thù ấy cho đặng. » Mã Trung nói : « Vâ Âu
dương Phưởng ở Hà Đông làm quan lớn, quyền thế to, có
quân sĩ cung đồng, phải chờ dịp làm mời đặng. Vậy từ nay
về sau kêu ta bằng chú mà thôi, và cứ theo họ gốc của mi
kêu là Hò giêng Táng. » Táng lạy thừa rằng : « Nếu chú có
mưu kẽ chỉ bảo thù đặng ; thì xin giúp tôi với, em ấy dẫu sống
thác ngàn năm cũng ghi vào lòng. » Mã Trung đương lúc
tim mưu kia kẽ nợ, xày có người vào bao nói : « Có Kiền Trung
tới thăm. » Mã Trung lật đặt ra rướm vào, bèn khiển
Giêng Táng ra mà ra mắt. Kiền Trung hỏi : « Chú trai
này con ai vậy ? » Mã Trung nói : « Con nuôi của ta tên là Hò
giêng Táng đó. » Nói rồi bèn hỏi Kiền Trung tới thăm hay
là có việc chi. Kiền Trung nói : « Tôi mới đoạt của bọn
cường nhơn đặng một con ngựa tốt lắm, tên là Ô long ină,
tôi muốn đem tới Hà Đông mà bán cho Âu thừa tướng, nhơn
dịp đi ngang qua đây ghé thăm anh. » Mã Trung nói : « Nếu
em có ngựa tốt, xin nhường lại cho cháu, vì nó đương cần
mà kiêm một con như vậy. » Kiền Trung nghe nói liền
chịu cho. Mã Trung cả mảng, bèn hỏi trong nhà đón tiệc mà
đãi Kiền Trung. Đang khi ăn uống, Mã Trung bèn thuật
hết các việc của Hò giêng Bình cho Kiền Trung nghe. Kiền
Trung nghe nói cả giận mà rằng : « Anh chờ lồ, tôi có một
kẽ giết Âu dương Phưởng đặng. » Mã Trung hỏi : « Em có kẽ
chỉ xin cho anh biết. » Kiền Trung kêu Giêng Táng lại gần

mà dặn rằng : « Nay người muốn quyết ý trả thù cho cha người, vậy người hãy đem con ngựa này dặng cho Âu thừa tướng mà làm lè ra mắt. Hè và dặng con ngựa này chắc sao cũng hồi người muốn làm quan hay không, thì người từ đi, cứ xin ở hầu hạ mà thôi, như vậy chắc và màng mà cho người vào ở trong nhà thì người hãy thừa cơ mà giết va. » Táng cúi lạy lảnh kẽ. Khi tiệc xong rồi Kiên Trung từ giã mà về sơn trại, còn Hồ giêng Táng qua ngày sau từ cha mẹ, rồi lên ngựa mà đi.

Nói về Hồ giêng Táng đi tới Hà đông hỏi thăm dinh của Âu dương Phưởng mà đến, kẽ giữ cửa vào thura rằng : « Có một người trang sĩ dắt một con ngựa tốt lắm, muốn vào ra mắt Tướng công. » Dương Phưởng dạy cho vào, Táng vào qui trước thềm mà thura rằng : « Kẽ tiêu nhơn có một con ngựa tốt lắm, đến dâng cho Thừa tướng dặng làm lè ra mắt. » Dương Phưởng hỏi : « Người quê quán xứ nào, tên họ chi ? » Hồ giêng Táng thura : « Tôi họ Mã tên Táng ở Phong châu. » Phưởng hỏi : « Con ngựa của mi giá đặng bao nhiêu ? » Táng thura : « Nó thật vô giá. » Phưởng nghe vậy mới ngẫm nghĩ rằng : « Thằng này ý muốn việc chi đây chờ chẵng không. » Liền khiến vào nhà mà dọ ý thì Táng nói tiền chẳng muốn, làm quan cũng không, muốn xin ở hầu hạ Thừa tướng đặng nhử danh tiếng mà thôi. Dương Phưởng thấy Táng diện mạo khôi ngô, đã dâng con ngựa như vậy mà lại xin ở làm tôi tớ thì cả mừng liền dùng làm bộ hạ trong nhà, Táng ở lâu chừng nào càng vừa ý Âu dương Phưởng chừng ấy.

Đêm kia nhâm tiết trung thu trăng to, Âu dương Phưởng cùng phu nhơn khiến bộ hạ dọn tiệc nơi vườn bông đặng ăn uống và thưởng nguyệt.

Khi Dương Phưởng uống rượu đã say rồi, quần đùi vào phòng để ngồi trên ghế, Giêng Táng cũng theo vào, thấy vậy mới tính thầm rằng : « Nếu lúc này chưa ta tay còn đợi

chứng nào nữa. » Nói rồi vừa muốn rút dao ra, thấy ở ngoài có người ở dù phòng xách lồng đèn bước vào thính Dương Phưởng đi ngủ. Giêng Tảng lật đật giấu dao mà than rằng : « Tháng này chưa tới sổ, vậy ta phải chờ dịp khác sẽ làm nữa. »

Nói về Triệu Toại sợ đè Âu dương Phưởng làm Thủ tướng lâu chứng nào thì càng sanh rỗi trong nước chứng nấy, bèn vào chầu tâu cùng Lưu Quân rằng : « Vã Âu dương Phưởng có tội á lịnh của chúa công mà giết kê tướng sĩ, cùng ám mưu hại người trung lương hoài, nếu Chúa công không trừ và cho sớm, tội e trong nước sẽ dấy loạn. » Lưu Quân nghe tâu vậy liền hỏi quan thần mà giao cho Đinh Quới tra xét thì cũng quả như vậy, bèn giáng cấp Dương Phưởng xuống làm Đoàn luyện sứ, Dương Phưởng mặc cõi cùng Triệu Toại là đồng liêu với mình, nên dâng biểu xin bái dịch mà về xứ sở. Lưu Quân nhảm lời, Phưởng sắm sửa xe cộ mà chờ già tài về lìa chầu. Khi về tới nhà thì bà con thân quyến đón thăm chặt trong ngoài.

Lúc ấy nhâm mồng chín tháng chín là ngày sinh Âu dương Phưởng. Phưởng khiến dọn tiệc mà đài bà con. Từ lại vợ chồng Âu dương Phưởng còn ăn uống vui say cho đến gần cảnh hai, còn Giêng Tảng thì ở ngoài hiên một mình, thấy trăng thanh gió mát thì bước ra xem trăng rồi than và khóc thăm rằng : « Bấy lâu muôn trả phụ thù mà chưa đậu, hay là trời không chịu giúp mình chẳng ? » Nói rồi lau nước mắt trở vào phòng mà ngủ, Tảng liền chiêm bao thấy ngoài cửa có ít người mình mày vẩy máu còn đỏ tươi, chạy đến trước đầu kêu rằng : « Cha mẹ mi bị Âu dương Phưởng nó hại, mà nay mi chưa báo thù còn đợi chứng nào nữa ? » Tảng nghe dứt mình thức dậy nghi là chiêm bao thì càng thêm rầu ; kẽ nghe quan kêu : « Bớ Mè Tảng, tướng công cho dời mi, phải dời cho mau. » Tảng lật đật chạy và cắp theo một cây dao, vào phòng thì Âu dương Phưởng dặn rằng : « Tao bữa nay uống chơi ba chén,

tượu đã say rồi, vậy người phải hết lòng & đó mà hầu cho ta ngủ. » Táng dạ và nghĩ thăm rằng : « Tháng này số nó đã tới rồi, ta phải ra tay. » Lúc ấy đã gần cảnh tur, Giêng Táng chạy ra ngoài coi chừng thấy ai ai đều ngủ hết, bèn rút dao trứ vào phòng, nhảy chụp đầu Âu dương Phưởng mà hỏi : « Mi có biết ta là con của Hò giêng Đinh hay không ? » Dương Phưởng nghe kĩ cả kinh mà rằng : « Xin tha ta thì nhà cửa cháu báu này ta sẽ cho người hết. » Giêng Táng không nghe, giơ dao đâm họng Âu dương Phưởng. Phưởng là một tiếng lớn mà chết. Hò giêng Táng bỏ đó chạy đi giết già quyền của Phưởng có hơn bốn chục người, rồi chạy ra nhà trước thấy một bà già quí lạy xin tha. Táng nói : « Bà không can chi, hãy vào nhà lấy tiền bạc cháu báu với tôi. » Bà già ấy căm hận, chạy vào đón một xe mà đi. Còn Hò giêng Táng lấy máu của Âu dương Phưởng mà viết bốn câu thơ nói cửa rằng :

*Chỉ khi lấy lùng chiếm Đầu Ngưu,
Nay đã rủu dặng mồi thảm thù.
Trên loài gian lặc Âu dương Phưởng,
Một lưỡi gươm đưa vạn sự hưu.*

Hò giêng Táng đè thơ rồi, bắt Ô long mà lại và lấy vàng bạc mà đi. Khi về tới nhà thưa với mẹ rằng : « Nay tôi đã giết dặng Âu dương Phưởng và già quyền của nó hơn bốn chục người, lại có lấy vàng bạc cháu báu đem về đầy nứa. » Lưu thị nghe nói mừng lắm.

Qua ngày sau Giêng Táng đến thăm Mã Trung, Trung hỏi : « Người đã trả thù ấy dặng chưa ? » Táng thưa rằng : « Nhờ oai phuộc của chủ nên tôi đã giết dặng Âu dương Phưởng rồi, lùi lại có viết 4 câu thơ nói cửa nó mà đè làm dấu tích nứa. » Mã Trung hỏi : « Đè thơ làm sao ? » Táng đọc lại bài thơ ấy, Trung nghe rồi thất kinh mà rằng : « Nếu Hán vương rõ dặng thi bọn ta sẽ bị tội tru di, vậy người phải mau mau sứ soạn mà qua núi Hạ lang, dặng & cùng hai chú

người là Kiền Trung và Kiền Lượng mà tị nạn. » Hồ giêng Táng vưng lời từ giả ra đi.

Hồi thứ hai

Giêng Táng chiếm bao học thàn vđ,

Kiền Trung hết sức cứu ân nhân.

Nói về Hồ giêng Táng ra đi, nhầm lúc mùa đông lạnh lẽo, cây đều rụng lá xơ xác. Đi gần một cụm núi kia rậm rạp thì nghĩ thầm rằng : « Trong núi này chắc có cường nhơn tàng ẩn. » Nói vừa dứt lời liền nghe sau núi nồ lên một tiếng pháo, cường nhơn ào lóe đón đường mà bao nấp tiễn mài lộ. Táng nỗi giận mà gặng : « Đường thiên hạ đi, sao bay lại đòi tiền ? Thôi, bay đánh cùng ta một trận như bay thắng đãng thì lao nấp cho, còn bay thua thì tao giết hết. » Lâu la cà giận, xốc lại đánh cùng Táng, mới một hiệp bị Táng giết rất nhiều. Có người chạy lên trại báo cùng chủ trại là Kiền Trung rằng : « Có một tên tráng sĩ đi đường, bọn tôi đòi tiền mài lộ thì bị nó giết nhiều lắm. » Kiền Trung nghe báo lật đặt lên ngựa chạy xuống xem thì thấy tráng sĩ ấy còn đương đánh với lâu la. Kiền Trung nhìn biết là Hồ giêng Táng, bèn kêu rằng : « Thôi bỏ cháu. » Táng ngó ngoài lại mà xem thì biết là Kiền Trung, lật đặt xuống ngựa mà lạy. Kiền Trung liều đặt Táng về trại rồi hỏi rằng : « Người đến đây có việc chi ? » Táng thuật các việc báo cùu và 4 câu thơ ấy cho Kiền Trung nghe, rồi nói rằng : « Chú tôi dày đến dày & với hai chú đang mà tị nạn, còn khi này cháu giết lở mấy tên lâu la của hai chú, vì cháu không biêt, xin tha tội cho cháu. » Kiền Trung nói : « Ấy là cháu làm, cháu không trách đâu. » Bèn dạy bọn lâu la dẹp tiệc mà đài Giêng Táng. Hương khí ăn uống thì Kiền Trung nói với Giêng Táng rằng : « Bọn ta mà lỵ nơi núi này, là có ý đợi thời động ra mà lập công

anh, nay cháu mới đến thì lãnh chúa chủ trại thứ ba. » Táng nghe nói mừng mà rằng : « Hè đông mấy quận gần đây lương tiền nhiều lùn, xin chủ cho tôi lãnh 3 ngàn lầu là cẩn quận Phong châu mà đánh một chuyến thìắt đãng lương tiền về chi độ đủ mười năm. » Kiền Trung cười rằng : « Người trấn thủ Phong châu là Trương công Cản, võ nghệ cao cường, cháu e cháu đến đóắt bị tay va chờ chẳng chơi. » Hồ giêng Táng nói : « Như cháu bắt lực mà đè chết một tên lầu là thì xin thường mạng. » Kiền Trung thấy Táng nói như vậy thì phát ba ngàn lầu là cho Táng đi. Táng khiến lầu là làm một cây đại kỳ có để chữ là : « Hè đông thiết xỉ cừu » (1), rồi lén ngựa đem lầu là thằng riết tới vây Phong châu, kèu trong thành biếu phải dừng tiền bạc, nếu không thi đánh tan hoang. Quận vào báo với Trương công Cản. Công Cản nghe bao bền nghĩ thầm rằng : « Người đồn có một tên cường đạo mới tới nơi núi Hạ lang tên là Hồ giêng Táng, nay chắc là va dày chờ ai? » Nói rồi liền sai một trăm quân đem cung tên mà phục hai bên cửa thành, rồi bắn thân đem 500 quân ra giáp chiến. Táng giục ngựa đến mà nói lớn rằng : « Người phải dừng cho ta 3 ngàn lượng vàng, bằng không ta giết người và phá tan thành trì, không đè một vật chí. » Công Cản cả giận mà rằng : « Mì là loài cường đạo, ta chưa rảnh đem binh mè dẹp, sao mì dám cả gan đến mà bão ta dừng tiền bạc ? Hãy trở về cho mau, nếu ở đây ta bắt đãng thi bị phản thày chờ chẳng không. » Táng nói giận xốc ngựa rời đánh. Đánh hơn 30 hiệp chưa phân胜负. Công Cản trả bại chạy vào thành, Giêng Táng rượt theo, theo vừa tới cầu treo, bị binh phục ô lòn bắn như mưa bắc. Giêng Táng thất kinh, quay ngựa chạy dài, còn lầu là thì bị giết hơn phân nửa. Công Cản không rượt theo, bèn thâu binh vào ài mà giải giáp.

❸ Nói về Hồ giêng Táng bị thua như vậy, không dám về trại bèn giục ngựa vào trong đường cái kia giàn trốn. Lúc

Ấy chừng nứa canh nít. Giêng Táng lại bị một lù lâu la
bên trại Thái hành sơn gấp liền bắt trói đem về nạp cho
chủ trại mình là Mã Khôn. Mã Khôn hỏi Giêng Táng rằng :
« Mi là người chi ? » Giêng Táng thưa : « Tôi là con của
Tướng quốc Hò giêng Định, tên là Giêng Táng, nhơm đi lạc
đường bị bộ hạ của Đại vương bắt, xin Đại vương dung
thú. » Mã Khôn nghe nói cả giận mà rằng : « Ta nghe nói
mi mới vây thành Phong châu, bị thất trận không ngủ
mè chạy, người lại dõi ta nói đi lạc đường. » Nói rồi bèn
khiến lâu la bỏ Hò giêng Táng vào tù xa đừng có giải về
Phong châu mà lánh thường. Khi lâu la dẫn tù xa Giêng
Táng đi dọc đường mới tinh với nhau rằng : « Và chủ trại
của mình thù hận với chủ trại thứ 8 lớn lắm, nếu mình đi
tới như vậy, e gặp lâu la trai ấy nó giục tú Giêng Táng đi thi
ết mang khốn ; chỉ bằng ghé nơi Lang lộ hổ (1) trước đây
mà nghĩ, rạng ngày sẽ đi cho chắc tay. » Giấy phút đi tới
Lang lộ hổ lâu la làm đầu vào kêu cửa xin ngủ nhờ.
Quân canh cửa nói : « Đêm đã khuya rồi, nếu ta cho vào
thì e làm mất giấc ngủ của vị Đại vương đương ngủ nhờ
trong này. » Lâu la Thái hành sơn năn nỉ rằng : « Chúng
ta vào êm ái, không động dang chi, xin chờ nghỉ ngơi. » Quân
canh thấy nói lắm thì cho vào. Khi lâu la vào, thì quân
canh hỏi rằng : « Người trong tù xa ấy là ai ? » Lâu la nói :
« Đó là Hò giêng Táng. » (Lúc ấy có một tên cường đạo
là Lý kiễn Trung nhơn lúc trước đi chơi tại Biện lương,
lén vào Cửu lang viện (2) mà coi hát ; phạm luật cấm nên
bị ở tù đâ bốn năm, mới vượt ngục đăng trốn về, đi tới
Lang lộ hổ trời tối ghé đó mà ngủ.) Lý kiễn Trung nghe
nói chào rào, thức dậy hỏi quân canh, quân canh nói :
« Có lâu la tại Thái hành sơn đi giải tú Hò giêng Táng qua
Phong châu, xin vào nghỉ nhờ. » Lý kiễn Trung nghe nói
thì nghĩ rằng : « Khi mình ở trong ngục có nghe thiên hạ
đồn Hò giêng Táng là người dũng sĩ lắm, sao may là bị

(1) Phần hổ.

(2) Nhà hát của vua.

bắt ? Thời đèo mình cứu ta. » Bèn xách dao ra san biển nói
lớn rằng : « Ai giữ lù xa Giêng Tảng đây, phải thả ra. » Lâu
là nghe thất kinh hô chạy hết. Trung bèn phá lù xa cho
Giêng Tảng ra, Hô giêng Tảng nhìn Lý kiền Trung một hồi
ma không biết, bèn hỏi : « Ai cứn tôi thì ơn ức trọng lắm. »
Lý kiền Trung nói : « Ta là Lý kiền Trung, chủ trại thứ tam
đây. » Nói rồi hai người thuật sự tình cùng nhau, kể sảng
ngày Lý kiền Trung dắt Giêng Tảng về Tân kiền trại, chủ
trại là Liễu hùng Ngọc thấy Trung về thì mừng rỡ lắm, bèn
hỏi Trung làm sao mà về dễ dàng ? Trung nói : « Tôi vượt ngục
về đây. » Liễu hùng Ngọc mời thuật việc nhà cùng Lý kiền
Trung rằng : « Từ nhoen huynh đi khỏi, thì một mình tôi thế
yếu bị La Thành là chủ trại thứ 6 đến hiếp và cướp phá hoài. »
Trong nghe nói, nỗi giận mà rằng : « Nếu nó ăn quen côn
đến làm như vậyắt sẽ bị ta bắt. » Liễu hùng Ngọc hỏi :
« Người di với anh đó là ai vậy ? » Kiền Trung nói : « Con
của tướng quốc tên là Hô giêng Tảng đó. » Liễu hùng Ngọc
nói : « Tôi nghe tiếng đã lâu, nay lại gặp thì lấy làm may
lành. » Liền hỏi lâu la dọn liệc ăn mừng. Đương khi ăn uống
xãy có người vào báo nói : « La Thành đem 6 trăm lắc la
đến, bảo phải nạp tiền dắt nửa năm. » Liễu hùng Ngọc nghe
thì thất kinh. Hô giêng Tảng thấy vậy nói với Lý kiền
Trung rằng : « Xin cho tôi đem lâu la xuống bắt sống La
Thành. » Lý kiền Trung mừng rỡ nói : « Ta biết hiện đè dù
sức mà bắt nó. » Liền cho hai ngàn lâu la theo Giêng Tảng
xuống núi. Giêng Tảng xuống tời bèn kêu lớn rằng : « La
trại chủ đến có việc chi ? » La Thành nói : « Ta đến đây khiến
Liễu hùng Ngọc phải nạp tiền là thò nửa năm. » Giêng Tảng
nghe nỗi giận nói rằng : « Người phải trả về cho niau, bằng
không thì phải chết. » La Thành nói : « Mì là đứa thất phu,
can cui mì mà đến khích với ta ? » Nói rồi liền xốc ngựa tời
đánh cùng Giêng Tảng. Đành chưa đặng năm hiệp bị Giêng
Tảng bắt sống đem lên sơn trại nạp cho Lý kiền Trung. Kiền
Trung cả mừng, bèn khiến lâu la treo La Thành trên một cây
trụ và nói : « Đè nó đó rồi sẽ giết. » Còn lâu la của La Thành

chạy về báo với chủ trại mình là Trương Kiết rằng : « La đại vương bị bắt rồi. » Trương Kiết nghe báo liền đem lầu la đến đánh Tân kiến trại. Khi ấy Kiền Trung và Hồ giêng Tảng dương uống rượu, nghe chiêng trống om sòm dưới núi, kẽ lầu la vào báo nữa. Giêng Tảng cà giận nói rằng : « Đè tôi trở xuống giết phuc lủ này cho rảnh. » Nói rồi lên ngựa đem lầu la xuống kêu lớn rằng : « Thắng nào còn muộn tới đây liều chết hay sao ? » Trương Kiết nói : « Người mau thả La Thành ra, bằng không ta sẽ giết người. » Giêng Tảng nói giận giục ngựa tới đánh. Đánh vừa đặng hai hiệp, Trương Kiết bị Giêng Tảng đâm rót xuống ngựa chết tốt. Lầu la của Trương Kiết thấy chủ trại mình đã chết thì bỏ gươm giáo chạy mất hết. Giêng Tảng thừa thắng riết qua trại của La Thành, đoạt hết của trong trại, lại phỏng lửa mà đốt tan hoang rồi kéo nhanh về. Khi Giêng Tảng về tới thì Liễu hùng Ngọc và Lý kiền Trung nói : « Hiền đệ thiệt giỏi lắm, thiên hạ đồn không làm. » Mừng rồi, khiến lầu la dọn tiệc ăn uống chơi, rồi dạy đem La Thành ra chém mổ lấy gan mà ăn cho đã giận.

Nói về lầu la của Trương Kiết chạy qua Thái hành sơn thuật cùng cha con Mã Khôn, các công chuyện Trương Kiết và La Thành đã bị Hồ giêng Tảng giết và đốt trại tiêu diệt. Mã Khôn nghe rất kinh mà rằng : « Thắng này sảy khôi qua ở đó, may lại đánh làm tan hại như vậy sao ? » Bèn khiến con lợn là Mã Huê lập tức đem 500 lầu la qua đánh Tân kiến trại. Lầu la vào báo Giêng Tảng. Tảng nói với Lý kiền Trung rằng : « Bọn Mã Khôn đã bắt tôi mà nạp khi trước, may nhờ có nhơn huynh cứu khôi, để mai tôi sẽ lập kẽ mà bắt nó cho đã giận tôi. » Kiền Trung nghe lời bèn truyền cho lầu la canh thủ nghiêm nhặt dặng ngày mai sẽ giáp chiến.

Đêm ấy Hồ giêng Tảng chiêm bao thấy một đóm sáng bay vào trong trường, via Giêng Tảng chạy theo xem, lần lần tới một chỗ có nhà cửa xinh tốt, Tảng bước vào gặp một người ra rước mà rằng : « Chủ tôi chờ tướng quân đã lâu lắm. » Tảng hỏi : « Chủ người là ai ? » Người ấy đáp rằng : « Hãy vào đây sẽ biết. » Nói rồi bèn đặt Hồ giêng

Táng vào trong đền. Giêng Táng thấy có một viên đạn lường hỏi rằng : « Người tướng trong thiên hạ đây có một mình người biết võ nghệ sao ? » Táng thưa rằng : « Tôi là một dứa dỗng phu, dám xứng tài đâu ? » Tướng ấy nói : « Vậy ngươi hãy ra nơi giáo trường cho ta bão. » Nói rồi bèn khiến kẽ lỗ hổng đem ngựa, yên và đồ binh khí cho Giêng Táng mà rằng : « Nào, ngươi có võ nghệ chi múa một hồi coi chơi. » Táng vang lời, lên ngựa mà trồ hốt các nghệ đã học thuở nay. Tướng ấy cười rằng : « Như vậy có hay gì đâu. » Bèn kêu ta hữu đất ngựa lại rồi nói với Giêng Táng rằng : « Ta với ngươi đánh thử một hồi coi hơn thua thế nào. » Táng nghĩ thầm rằng : « Khi này ta còn đè lại một đường thương giáp ; bây giờ minh dám ông này chơi. » Nghĩ rồi bèn lên ngựa mà đánh. Đánh đang vất ba hiệp, Táng mới huơ cây thương đồng, bị tướng ấy quay ngựa lại mà hô lớn rằng : « Hiền đệ hãy nhớ cái thiệu này cho chính. » Táng dứt mình mới biết chiêm bao, coi lại nơi mìn hòn còn bận giáp mào, bèn nghĩ việc cúng lụ, mới kêu lâu la vào mà hỏi rằng : « Mì biết gần đây có miếu môn chi chăng. » Lâu la thưa : « Cách đây không bao xa có một cái miếu xưa lâu lăm đã hoang phế không ai cúng quay chi hết. » Hô giêng Táng nghe rồi chiếp đó. Rạng ngày bèn khiến lâu la ấy đất minh đến đó mà xem, thì thấy bia đề « Đường Huất tri Cung chi từ » (1). Bước vào trước điện thì thấy tượng thờ giống hệt ông thần đã thấy hồi hôm, bèn nghĩ rằng : « Nếu vậy vị thần đã ứng hiện mà giúp ta đây. » Bèn cúi lạy mà vái rằng : « Như thần thiêt linh mà giúp cho tôi, ngày sau đăng nén danh phận thì tôi nguyện ra súc trùng tu miếu vỏ lại mà thờ. » Vái lạy rồi trở về ra mắt Lý kiễn Trung. Trung hỏi : « Giáp mào ở đâu mà hiền đệ mặc như vậy ? » Táng thuật sự chiêm bao. Trung cả mừng mà rằng : « Ấy là hiền đệ có phần vinh hiển, cho nên thần giúp sức đó. » Hai người nói chuyện vừa dứt, kẽ lâu la vào báo : « Mã Trung khiêu chiến muốn đánh. » Hô giêng Táng từ Lý kiễn Trung lên ngựa dẫn lâu la xuống giáp chiến ; Mã Huê

(1) Miếu thờ Huất tri Cung đời nhà Đường.

xoe ngựa tới mảng răng : « Mì kiếp thả La Thành ra thì mì
đặng toàn sanh, nếu mì nghịch mạng ắt bị pháo thay trãm
miếng. » Táng cười răng : « Họa là người đến mà chết cùng
La Thành một chỗ cho đỡ nghe. » Mã Huê nói giận xốc ngựa
tới đánh. Đánh vừa đặng hai hiệp bị Giêng Táng bắt sống,
đem về nộp cho Lý kiền Trung. Lâu la của Mã Huê chạy về
báo cùng Mã Khôn răng : « Tiêu tướng đã bị Giêng Táng
bắt sống rồi. » Mã Khôn thất kinh mà răng : « Táng tặc
thiệt anh hùng chờ phải chơi sao. » Nói rồi liền sai con thứ
ba là Mã Vinh ra đánh nữa, Vinh ra đánh được vài hiệp bị
Giêng Táng trả bại, dù Vinh rượt theo đến gốc núi, Táng
trở ngựa rút roi mà đánh. Vinh hộc máu chạy tuốt về báo
cùng cha răng : « Hò giêng Táng thiệt tài lầm, con đánh
không lại bị va một roi hộc máu, may mà khỏi chết. » Mã
Khôn nghe nói că kinh mà răng : « Nếu ta trừ Giêng Táng
không đặng ắt sanh họa lớn. » Con gái Mã Khôn tên là Kim
Đầu bước ra thấy cha mình có bộ kinh sơ thì hỏi răng :
« Vì làm sao mà cha có sắc buồn lo như vậy ? » Mã Khôn
nói : « Nay hai anh của mì qua đánh Tân kiều trại bị thua
tên phó chủ trại là Hò giêng Táng ; đứa thi bị bắt sống,
đứa thi bị đánh hộc máu mà về. Bởi vậy cho nên cha lo rầu
hết sức ! » Mã kim Đầu nghe nói nỗi giận mà răng : « Xin
cha để cho con ra đánh mà bắt sống Giêng Táng đặng cứu
anh con. » Mã Khôn nói : « Rất đỗi hai anh của con vô nghệ
giỏi mà còn thua, huống chi con là gái mà đánh sao cho lại. »
Mã kim Đầu nói : « Để con dụng kỳ binh và mai phục dỗng
sĩ thì bắt và như chơi. » Mã Khôn thấy con nói như vậy bèn
phát 7 ngàn lâu la cho Mã kim Đầu đi đánh, Hò giêng Táng
nghe có giặc tới thì cầm thương lên ngựa ra trận mà kêu
răng : « Cường đạo nào đó ? Phải xuống ngựa đầu đi, bằng
nghịch mạng thì không khôi chết. » Mã kim Đầu nỗi giận
hươi song kim tới đánh. Đánh hơn 30 hiệp, Kim Đầu già
thua quay ngựa mà chạy, đặng dụ Giêng Táng vào chỗ
phục binh ấy mà bắt. Té ra Táng rượt theo hơn một dặm
đến chỗ gốc núi, thi biết có lâu la phục đó, bèn quay ngựa

chạy trở lại. Rồi hai đảng đều lui, ai về trại nấy. Kim Đầu về thưa cùng cha rằng : « Họ giêng Táng thiệt đáng ách hùng, thông hiểu binh pháp lắm, nên con đánh không lại. Mã Khôn nghe nói lại càng buồn rầu hơn nữa, xẩy có người vào báo rằng : « Có một đạo binh đang kéo tới, không rõ là binh ở đâu. » Khoa nghe càng thêm sợ hãi nữa, bèn sai người đi thăm, rồi về báo rằng : « Coi rõ thiệt là lầu la của chủ trại thứ nhứt là Mã Trung đi đã gần tới ? » Mã Khôn nghe nói cả mừng, vội vã ra rước hai vợ chồng Mã Trung vào trại. Mã Khôn hỏi : « Vậy chờ vợ chồng em tới chơi hay là có chuyện chi ? » Mã Trung trả lời rằng : « Vì nhớ anh nên tới thăm. » Mã Khôn liền hối lầu la dọn tiệc mà dãi. Dương khi ăn uống, Mã Trung thấy Mã Khôn mặt có sắc lo thì hỏi rằng : « Bên này anh có việc chi mà có sắc lo rầu làm vậy ? » Mã Khôn thở ra mà rằng : « Vì con lớn của ta là Mã Huê qua đánh Tân kiến trại, bị tên phó chủ trại là Hộ giêng Táng bắt sống, chẳng biết tha giết lě nào » Mã Trung nói : « Thôi, để tôi ra sức cứu cho, không hề chia. » Mã Khôn nói : « Em đừng khi va mà mặc. » Mã Trung nói : « Tôi có thể mà làm cho người ấy phục thì thôi. » Ăn uống rồi hai vợ chồng Mã Trung từ tạ Mã Khôn mà đem lầu la qua Tân kiến trại.

(Xem tiếp tập 2)

Mời vira in xong :

Tây-Du (4 cuốn). . . . .

Tam hạ nam đường (2 cuốn). . . .

Bach xà Thanh xà (1 cuốn). . . .

Phi Long (3 cuốn). . . .

Bắc Tống (1 =). . . .

Đang in .

Thập nhị quả phạ

Phong thần

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Hồi thứ ba

*Mẽ-!hị đầu lải nơi Trần thương,
Hoài-Đức cả đánh tại Lộ châu.*

Nói về vợ chồng Mã Trung đem lầu la qua Tân kiểng trại, thì thấy Hè giêng Táng xốc ra mắng rằng : « Lầu này giết nó chưa hết, nên nô đẽn mà chọc giận ta hoài. » Lưu thị nghe nói văng vẳng như vậy liền giục ngựa tới trước nhìn thấy rõ, thì ta rằng : « Phước Lang không nén vò lè như vậy đâu. » Hè giêng Táng nghe biết tiếng mọ, liền bỏ thương xuống ngựa quí bèn đường mà chịu tội. Lưu thị nói : « Con hãy đứng dậy mau mau tới mà ra mắt chú con. » Táng liền đứng dậy chạy riết tới mừng Mã Trung. Trung hỏi : « Sao mi không ở với chú mi là Kiền Trung, Kiền Lượng ; lại đến đến đây mà gây chiến cùng bọn Mã Khôn ? » Táng thuật các công chuyện hồi trước cho Mã Trung và Lưu thị nghe, Mã Trung nói : « Mã Khôn cùng ta đã kết nghĩa anh em với nhau, nay mi không biết mà làm, thôi mi phải qua phuc tội cùng bác mi. » Táng thưa rằng : « Võ con của bác một người bị tôi đánh trọng thương, một người bị tôi bắt sống còn cầm nơi trại, e tôi qua đó, bác cố oán mà hại tôi chẳng. » Mã Trung nói : « Bề già có ta đây không sao mà mi sợ. » Táng liền theo Mã Trung mà qua Thái hành son : Trung dắt Táng vào ra mắt Mã Khôn mà rằng : « Cháu nó

không biết nhơn huynh nên nó làm xin nhơn huynh rồng lượng mà thứ tội cho nó. » Khôn thấy vậy thất kinh mà rằng : « Có tisch làm sao vậy ? » Trung bèn thuật sự đầu đuôi chuyện của Hò giêng Tảng cho Mã Khôn nghe. Mã Khôn than rằng : « Dè đâu tưởng quốc còn di hậu mà hào kiệt như vậy. » Mã Trung bèn nháy Giêng Tảng cúi lạy mà tạ tội ; xong rồi, Mã Khôn liền hỏi kẻ tá hữu dọn tiệc mà ăn mừng. Lúc ấy Khôn lại cho kèu con là Mã Vinh đến dự tiệc mà ra mắt Hò giêng Tảng luôn. Vinh thấy Tảng thì có bộ mặc cử, nhưng mà Tảng mau miệng xin lỗi rằng : « Em không biết nên làm xin nhơn huynh chờ chắp. » Mã Vinh thấy vậy cũng bỏ qua chuyện cũ mà đãi Giêng Tảng rất hậu. Rồi nội ngày ấy trong trại ăn chơi cho đến tối.

Qua ngày thứ Mã Khôn nói với Mã Trung rằng : « Ta có một chuyện muốn nói cùng hiền đệ không biết dặng hay không ? » Trung nói : « Nhơn huynh có việc chỉ nói cho em nghe. » Mã Khôn nói rằng : « Ta có một gái tên là Mã thị tự Kim đầu Nương, diện mạo thì xấu, mà võ nghệ cao cường, ta muốn đưa cho Hò giêng Tảng mà kết tóc trăm năm có dặng chăng ? » Trung đứng dậy tạ rằng : « Nếu nhơn huynh có lòng doái tưởng đến cháu thì đức ấy em dập dám quên. » Mã Khôn mừng liền sai người lô chuyện ấy cho Mã thi hay, Mã thi cười rằng : « Cha mẹ định đầu thi tôi hay đó, song không biết Hò giêng Tảng võ nghệ thế nào, vì ngày trước giáp trận thì chưa biết ai thắng bại, xin cho tôi lì thi cùng va, như va thắng dặng tôi thì tôi mới đánh. » Người ấy liền trở ra nói cùng Mã Khôn như vậy. Khôn ngó Mã Trung và nói : « Phải, con ta từ học võ nghệ tinh thông thì chưa gặp lay đối thủ, nay muốn thi võ cùng Hò giêng Tảng, thì cũng không hại gì. » Vợ chồng Mã Trung chịu. Bên rủ nhau tựu nơi giáo trường mà xem Giêng Tảng đấu võ cùng Mã thi. Hai người đấu cùng nhau hơn 20 hiệp chưa định胜负. Mã thi tưởng rằng : « Đầu việc thương kiếm dày ắt mình không lai va, thời minh tinh qua việc

cung lên. » Mả thị tính như vậy, bèn giục ngựa chạy vòng theo giáo trường. Giêng Táng hiểu ý quất ngựa rượt theo, Mả thị lấp ba mũi tên vào mà bắn Giêng Táng một lần. Giêng Táng bắt đặng hết, rồi nói lớn rằng : « Nàng tướng ta bắt không đặng sao ? » Táng trờ ngựa lại mà chạy, Mả thị rượt theo bị Táng bắn một mũi trúng nơi chót mào thì thiên hạ tại giáo trường đều vỗ tay mà khen giỏi. Mả Trung liền bước ra can rằng : | « Hai người đừng đánh nứa, giỏi dở đã biết rồi. » Nói rồi thì bài giáo trường, kéo nhau về trại, Mả Khôn kêu con mà hỏi rằng : « Hô giêng Táng xứng hay không ? » Mả thị ngó xuống làm thịnh. Khôn biết ý, liền dạy kẽ tả hữu bày lè giao bài mà gả Mả thị cho Giêng Táng xong rồi thì nội trại đều săn tiệc cho lón lối.

Ngày thứ Hô giêng Táng vào thưa cùng Mả Khôn rằng : « Cho con về Tấn kiến trại đặng xin Lý kiễn Trung tha anh tôi ra. » Mả Khôn mừng, liền đưa Giêng Táng lên đường, Táng về tới trại bèn thuật hết các chuyện bên Thái hành sơn cho Lý kiễn Trung và Liễu hùng Ngọc nghe, Kiều Trung liền khiển lâu la vào ngực dẫn Mả Huệ ra, bèn nói hết mấy việc Hô giêng Táng cho Mả Huệ nghe, rồi tha. Mả Huệ rất mừng, bèn tạ ơn mà về. Khi về Mả Huệ lại mời Lý kiễn Trung và nội bọn qua Thái hành sơn. Lý kiễn Trung nói : « Tướng quân về trước rồi đây bọn ta sẻ theo sau. » Mả Huệ bèn từ giã ra về.

Lúc Mả Huệ mời thì Lý kiễn Trung muốn đi mà Liễu hùng Ngọc không chịu. Lý kiễn Trung nói : « Vả xưa kia là thù khích mà nay là thân quyến, nếu chúng ta không đi, e misch lòng Hô giêng Táng. » Liễu hùng Ngọc nghe nói như vậy thì cũng chịu, bèn đi cùng Giêng Táng qua Thái hành sơn. Đến nơi, cha con Mả Khôn và vợ chồng Mả Trung tiếp rước đãi đặng cách tử tế. Kế lâu la vào bảo rằng : « Thấy voi xa có một đạo binh đông lăm, đương kéo lối chưa biết là binh ở đâu. » Hô giêng Táng nghe báo, liền xin đem lâu la mà đánh. Mả Khôn can rằng : « Con chờ nóng, để chờ

xem coi binh Ở xứ nào. » Nói rồi bèn đem nai trâu lùu xuồng núi thấy Hàng giềng Thọ, thì bắt binh bên U chau. Mã Khôn giục ngựa iỏi mà hối khiêm nhượng rằng: « Tướng quân đến đây có việc chi? » Hàng giềng Thọ trả lời rằng: « Nay bên U chau Gia Luật hoàng đế đã thăng hà rồi. Quân thần đã lập Tiêu thái hậu lên ngôi, người ban chỉ cho ta qua đây với tướng quân về cựu quốc đang mà giúp nước. » Mã Khôn nghe có chỉ triệu liền thỉnh Hàng giềng Thọ vào trại, bày hương án mà đọc lời chỉ ấy, rồi dọn tiệc mà dài. Dương khi giữa tiệc, Mã Khôn nói cùng Hồ giềng Tảng rằng: « Ta vẫn là Đại lieu, vì gặp Gia Luật hoàng đế hôn quân, nên từ chức qua Thái hành sơn đây mà lánh nạn, đã mười lăm năm. Nay Tiêu thái hậu nối tri, người còn trừng ta mà đòi về. Vậy ta phải vâng chỉ theo sứ mà hối trào cùng anh con là Mã Huê và Mã Vinh, còn vợ chồng con thì ở lại đây mà trấn thủ chỗ này, ngày sau có thợ ta đến thì phái vâng theo. » Hồ giềng Tảng và Mã thị đều vâng lời. Khi tiệc xong rồi thì cha con Mã Khôn sắp đặt các việc trong trại mà giao lại cho vợ chồng Giêng Tảng.

Ngày thứ cha con Mã Khôn từ giã theo sứ mà về U chau.

Nói về trào Tống năm Khai bưu, tháng ba, Tống thái tử nghe bên Bắc Hồn Lưu Quận lo dự trữ lương thảo, lập luyện binh mã thì thương nghị cùng Triệu Phố và chư tướng, đang đem binh mà dẹp, Triệu Phố tàu rằng: « Ý Bệ hạ muốn thi tôi không dám cãi. Vâ Lưu Quận cũng chưa có làm lời chi. Xin Bệ hạ định việc ấy lại, chờ cho Bắc Hồn tố ý nghịch mạng, Bệ hạ sẽ hung binh mà già phật, thiên hạ mới phục minh. » Thái tử nghe tàu thì chưa quyết lê nào. Kế Tiết đạt sứ là Cao hoài Đức đi vãng dàn về, vào tàu rằng: « Tôi nghe quân thần bên Bắc Hồn nghịch nhau lắm, xin Bệ hạ thừa dịp này đem binh mà dẹp phục mài ấy đi cho rồi. » Khu mật sứ là Phan nhơn Mỹ tiếp lấy mà tàu rằng: « Xin Bệ hạ hãy ngự giá thân chính. »

Thái tử thấy hai người đều tâu hiệp ý minh, liền hạ chỉ ngự giá thân chinh, và phong cho Phan nhơn Mỹ làm Giám quân, Cao hoài Đức làm tiên phuông, với ngày ấy cử mười mươi binh thắng tới Lộ châu mà đánh. Quân sáu mươi bao về lối Tân dương (1) thì Lưu Quận thất kinh, liền triệu quan thần mà thương nghị. Triệu Toại tâu : « Xưa chùa công đứng lô, để tối đêm binh ra Lộ châu mà cự chiến cho. » Lưu Quận nhậm lời, liền hạ chỉ phong Triệu Toại làm Hành quân đô bộ, Lưu Hùng chánh tiên phuông, Huỳnh Tuấn phó tiên phuông, đem năm mươi binh ra cự với Tống. Ngày ấy Triệu Toại kéo binh ra tới Lộ châu, rồi sai quân đi thám bên dinh Tống, quân về báo rằng : « Bình Tống hạ trại cách Lộ châu trước hai trăm dặm, và giêng trống phất cờ liền nhau, coi thế mạnh lắm. » Triệu Toại nghe vậy liền khiển Lưu Hùng và Huỳnh Tuấn điểm duyet binh mà đặng ngày mai giáp chiến.

Qua sáng ngày sau, Tống tiên phuông Cao hoài Đức đem binh đến khiêu chiến. Bên Bắc Hòn, Triệu Toại huỷ dao xốc ngựa ra mắng lớn rằng : « Tống chúa chưa đủ dát mà làm vua sao, nay còn đến đây mà xâm lăng nữa ? » Hoài Đức nồi giận huỷ thương giục ngựa tới Cảnh cùng Triệu Toại, đánh hơn hai mươi hiệp chưa ai thắng bại. Hòn tiên phuông Lưu Hùng thấy Triệu Toại thắng không nổi Cao hoài Đức bèn huỷ phuông thiêu kích giục ngựa ra trợ chiến, bên Tống Cao hoài Lương thấy vậy cũng xốc vào trận mà giáp anh minh. Hai bên giao đấu vừa đặng vài hiệp thì Lưu Hùng bị Hoài Lương một kích nhào xuống ngựa chết tươi. Triệu Toại thấy vậy lui ngựa chạy dài, thì Phan nhơn Mỹ thừa thế giục hậu binh tới giết binh Bắc Hòn vô số, còn Cao hoài Đức và Cao hoài Lương rượt theo hơn hai mươi dặm mới trở lại. Triệu Toại chạy riết về ái Trạch châu gom binh nhập thành, rồi thương nghị cùng Huỳnh Tuấn rằng : « Võ Tống cường anh hùng lắm, binh thể cũng mạnh, chắc chúng ta cự không nổi, chỉ bằng sai quân về trào cầu cứu mà bảo thủ ái này

(1) Đè đê cùm Hà-dong.

mới dặng cho. » Huỳnh Tuấn nói : « Phải vậy mới xong, chờ có diện trù mà mang khốn. » Triệu Toại liền sai người đem biếu về trào tàu cùng Lưu Quân. Lưu Quân xem rồi hỏi quần thần rằng : « Nay Triệu Toại đã bại binh rồi, vậy quần thần ưng chọn ai ra Trạch châu mà thối Tống ? » Đinh Quới tàu rằng : « Nếu sai tướng nào ra đánh cũng không xuể Tống, xin chúa công sai sứ đến Sơn hậu triệu Dương linh công về thì đánh Tống mới dặng cho. » Lưu Quân nghe lời, bèn sai Trịnh thiên Thọ đến Sơn hậu ra mắt Dương Nghiệp dâng vàng bạc châu báu và lời chiểu mạng. Linh Công liền bày hương án mà đọc chiểu rằng :

« Nay binh Tống qua đánh, Triệu Toại ra cự nơi Lộ châu
đã thất trận chạy về Trạch thành. Vậy ta gửi lời chiểu này
cho khanh rõ, khanh hãy lấy lòng trung nghĩa cù binh Sơn
hậu về mà cứu ta. Khi chiểu này đến thì phải lập tức lên
đường, chờ phụ ý ta. »

Hồi thứ bốn

*Dương linh-công trở về Sơn-hậu,
Hồ-giêng-Táng ra đón loan-xa.*

Nói về quân sáo mã bên Tống Giả thám về báo rằng : « Bắc Hán sai sứ đến Sơn hậu triệu Dương Nghiệp về đánh giúp. » Thái tử nghe tin ấy thì nói cùng quần thần rằng : « Khi trước trăm con làm tôi Châu Thanh, trăm cô họ già đi đánh Hà Đông cũng nhiều lần, hễ gặp Dương linh công thì phải thối binh. Nay Bắc Hán sai người triệu Linh công đến giúp nữa, thìắt ta đánh không lại rồi. Thôi, chỉ bằng về phύt cho xong. » Phan nhơn Mỹ tàu rằng : « Dương Nghiệp tuy giỏi mực đầu, quyền binh bất nhứt, xin bệ hạ để tôi luận thê cùng chư tướng mà đánh, hoặc may thắng dặng. » Thái tử nhậm tàu, liền hạ chỉ xuất binh mà đánh, Phan nhơn Mỹ lãnh mẠng,

bên về định mà thương nghị cùng chư tướng. Cao hoài Đức nói : « Dương Nghiệp là tướng có danh trong thiên hạ, như bọn ta ngày mai ra giáp chiến cùng và thi phái phản binh như vậy : Tiêu Huê đánh trận thứ nhất, Triệu Ngưng trận thứ nhì, tôi và em tôi là Cao hoài Lượng trận thứ ba, còn tướng quân coi trận nào ai đánh sút thì phải đem binh mà tiếp. » Phan nhơn Mỹ nghe lời, bèn truyền cho các tướng cứ theo phiên thứ đó đặng ngày mai có xuất binh.

Rạng ngày, khi trống giục ba hồi vừa dứt, Tiêu Huê xuất binh ra trận nói lớn rằng : « Bắc tướng phải xuống ngựa mà đầu cho sớm, nếu nghịch mạng thì ta đánh riết tới Hà đông giết hết không để một người. » Dương lệnh công cả giận huơi dao giục ngựa tới đánh. Đánh chưa đặng hai hiệp Tiêu Huê bị Dương lệnh công một đao nhào xuống ngựa chết tốt. Bình Tống đại bại thối lui mà chạy, Linh Công khiến tả hữu rượt theo, xẩy có Triệu Ngưng cự đặng vài hiệp, cũng bị Linh Công chém liền. Bình Bắc Hán thừa thế riết tới đánh hồn chiến, Cao hoài Đức thấy vậy hỏi em mình là Cao hoài Lượng đem binh tiếp. Lúc ấy Triệu Toại bị vây trong thành Thạch châu, nghe Dương lệnh công thắng trận, liền mở cửa thành mà tiếp ; Dương lệnh công đặng thế ấy bèn riết binh vào trận Tống mà đánh tung hoành. Cao hoài Đức rạng sức cự hơn 50 hiệp, cũng không thắng nổi. Dương lệnh công quay ngựa trở lại, Hoài Đức thấy vậy rượt theo, bị Dương dien Chiêu đánh một roi té xuống ngựa, may có Hoài Lượng cứu khỏi. Vương Quới thừa thế ấy rượt trở lại mà giết binh Tống vô số. Bọn Cao hoài Đức dẫn bại binh về nói cùng Phan nhơn Mỹ rằng : « Dương Nghiệp thiệt anh hùng vô song, nay chém tướng của ta coi để như thảm nan thủ vật; nên tôi chắc đánh không lại. » Phan nhơn Mỹ nói : « Nếu vậy ta phải vào tàu cùng Chúa thượng, đặng thương nghị kế chi mà trừ cha con Dương Nghiệp mới xong. » Nói rồi Nhơn Mỹ liền vào tàu cùng Thái tổ rằng : « Chư tướng đánh cùng Dương Nghiệp bị bại trận lung tung, tôi xem thế đánh chắc không

lại, xin Bệ hạ định là nào cho tôi biết. » Thái Tô than rằng : « Hay là trời khiển cho ta không có phần mà bình định đất Hà Đông chẳng ? » Liền thương nghị cùng chư tướng việc lui binh. Dương quang Mỹ tâu : « Võ binh Dương Nghiệp đã đóng, lại có binh Triệu Toại hiệp vào thì thế coi mạnh lắm, nếu mình không nghị hòa mà thối binh thành lính bắt chẳng khôi và rượt theo mà đánh. Muốn khôi đều hại ấy, xin Bệ hạ sai đến nghị hòa cùng Dương linh công, rồi số thối binh. » Thái tông nói : « Khanh tâu như vậy cũng phải, nhưng mà biết sai ai đi sứ cho tiễn việc ? » Dương quang Mỹ lại tâu rằng : « Tôi tuy bất tài, xin lãnh chiếu mà đi cho. » Thái tông liền dạy thao chiếu phú cho Quang Mỹ đi sứ. Quang Mỹ tới Thạch châu, vào ra mắt Dương linh công và lở việc ấy. Linh công cười rằng : « Chúa người đủ sức mà dẹp nước, nay cũng biết sai người đi sứ vậy sao ? » Quang Mỹ nói lên rằng : « Chúa tôi thông minh vô nghịch cũng giỏi, và nối trí ngồi trời ân oai hổ khắp trong thiên hạ, mới dày dặn binh đánh nước nghịch mạng, khác chi núi Thái sơn mà đè trừng; cho nên các nước thấy đó mà đầu. Nay chúa tôi ngự già đánh Hà Đông không biết chừng ngày nào lấy thắng; nhưng mà vì danh vọng của tướng quân lắm, lại hay thương kẻ sanh linh bị đồ thần. Vã lại muu thần đồng sĩ của trào Tống chưa động binh cho hết, nếu họ biết rằng Hà Đông chưa lấy thắng; thì họ đam binh mà đến đây, Hà Đông có thể chỉ mà giữ, nỗi sao, còn tướng quân tướng thắng trên hoài thắng hay sao ? » Dương Nghiệp bị Quang Mỹ nói một hồi thì không lời chi mà nói lại thắng. Vương Quốc thấy vậy liền thưa : « Cơ hội như vậy ít khi có lắm, xin tướng quân chịu hòa đàm, nếu chọc giận ra đây thì chẳng phải là lợi cho Hà Đông đâu. » Dương Nghiệp liền dạy lại nói với Quang Mỹ rằng : « Thời, Tướng quân về tâu cùng Tống chúa rằng : « Ta chịu hòa mà rút binh về Sơn hậu. » Quang Mỹ từ tạ qua dinh Triệu Toại mà tóm việc hai bên đã giao hòa rồi. Triệu Toại mừng và nói : « Vua Trung quắc là Tân chúa của ta, nay ý muốn hòa ta lại không vắng lìa sao ? » Quang Mỹ kiếu từ Triệu Toại về

tâu việc ấy cho Thái Tô hay. Thái Tô cả đớp, bèn hạ chỉ rút binh về.

Ngày thứ binh về tới Thái hành sơn đóng trại đó mà nghĩ. Có lâu la Thái hành sơn đi thăm về báo rằng : « Nay có binh Thái Tô đi đánh Hà đông, bị thất trận thối về, hạ định mà nghỉ nơi dưới núi. » Hồ giêng Tảng cả mừng thương nỗi bị cùng Lý kiến Trung rằng : « Tôi muốn thừa dịp này xuống cản đường xin vua 3 ngàn binh khi đãng lấp lâu la cho thành thực, phòng ngày sau người muôn đánh Hà đông nữa thì tôi sẽ xin lãnh ăn tiên phuông ; trước là lập công, sau là báo oán, Tòn huynh nghĩ như vậy có đãng chẳng ? » Lý kiến Trung nghe theo, liền phát cho Giêng Tảng 5 ngàn lâu la mà đi. Tảng xuống núi lập trận ngăn đường ; vừa rồi, thấy có sào mả bên Tống dinh đi thăm về báo rằng : « Trước đường có một tướng đương lập trận mà cản loạn xa thành giá. » Tiên phuông là Phan chiêu Lượng nghe nói, liền lên ngựa ra mà hỏi rằng : « Bình ở đâu mà dám đến ngăn cản thành giá việc chi ? » Hồ giêng Tảng đáp rằng : « Ta đây là Hồ giêng Tảng ở tại núi này, chiêu binh mãi mã, ngày sau có phò giúp Tống bang. Nay còn thiếu binh khí ; quyết ra đây xin ít ngàn binh và chút ít đồ khí cụ chờ không chi lạ. » Chiêu Lượng cả giận mắng rằng : « Trung nguyên ta thiếu chi là người anh hùng dũng sĩ, há đi cầu người là thằng ăn cướp sao ? Vậy người hãy dẫn binh đi khỏi, bằng nghịch mạng e chẳng còn hồn. » Giêng Tảng nổi giận đánh đùa, chưa đầy hai hiệp mà đã đâm Chiêu Lượng một thương chết tốt. Quán về phi báo, Dương giêng Hồn lên ngựa đi liền, ra đánh chưa đầy một hiệp cũng bị Giêng Tảng bắt sống. Quán về phi báo nữa, Phan nhơn Mỹ nghe nói thất kinh phẫn thì con mình bị tử trận, vô kế khả thi ngồi khoanh tay mà chịu. May đầu có Dâng Tẩn ra thưa rằng : « Giặc đón đường tung hoành làm loạn, giết tướng, bắt người. Sao tướng quản chẳng tinh kẽ chi, để khoanh tay mà chịu. » Phan nhơn Mỹ thở ra mà rằng : « Tôi cũng lo hết sức song chẳng

bết sai ai? » Đặng Tấn nói : « Tôi tuy bất tài, song cho tôi ra trừ giặc cho. » Nhơn Mỹ nói : « Nếu Thái úy có đồng thi thành hoàng lấy làm may mắn. » Đặng Tấn nai nịt dàn binh đi liền. Đến nơi bèn nói rằng : « Người là người trong nước, sao chẳng biết kiêng dè, lại ý sức mạnh ra đây giết tướng. » Giêng Tảng trả lời một cách kiên dè rằng : « Tôi cũng lo phò vua giúp nước, đâu dám nghịch triều đình, song binh khí cõi thiểu, quyết ra đây xin ba ngàn binh và đồ binh kỵ, dặng ngày sau có chinh phạt Hà Đông, nhưng chưa thương không cho, tôi phải hành hung thế ấy. » Đặng Tấn nghe nói nỗi giận, xốc túi đánh đùa, chưa đầy bảy hiệp bị Giêng Tảng bắt sống nửa. Quán về bảo nữa. Hoài Đức cả kinh mà rằng : « Chỗ này cũng có dòng sĩ vạy sao? Nếu vạy chuyển này để tôi ra trán. » Nói rồi nai nịt đi liền. Đến nơi hai đàng giáp chiến được 50 hiệp chưa phân cao thấp. Thiệt là kỳ phùng địch thủ. Có người tàu Thái tò hay. Thái tò lật đặt ra xem thấy hai tướng đánh nhau rất nén kịch liệt, bèn truyền lệnh cho hai tướng dừng thương. Cao hoài Đức nghe có lệnh vua liền ngừng thương thổi lại một bên. Giêng Tảng cũng lui về bên mình. Dương quang Mỹ hỏi Giêng Tảng rằng : « Ý tướng quân đón thánh giá muốn tàu việc chi? » Giêng Tảng tàu rằng : « Tôi nghe bệ hạ di binh định Hà Đông, thất binh trở về, nên tôi ra đây muốn tàu cùng thánh thương xin ba ngàn binh lính và đồ binh kỵ dặng về lập luyện, nếu ngày sau thành thương có khởi binh nữa, tôi sẽ lánh ẩn tiền phuông mà lập công, sau trả cuộc cựu thù của tôi ngày trước. » Quang Mỹ nói : « Tướng quân hãy đứng đây chờ ta tàu lại cùng bệ hạ coi người tinh sao? » Giêng Tảng vâng lời đứng đó. Còn Dương quang Mỹ trở lại tàu lự sứ cho Thái tò nghe. Thái tò nói rằng : « Nếu ta hay trước, có đâu đèn đè! Chiêu Lượng phải thác và Giêng Hớn cùng Đặng Tấn bị bắt. Ta đây đã giàu sang trong bốn bề, binh lính thiếu chí, sao osa ngàn quân lính mà không cho. » Nói rồi khiêu quan chánh tư soạn những đồ tinh bảo để cho Giêng Tảng và ba ngàn binh ròng. Dương quang Mỹ lánh

binh khí ra phát cho Giêng Táng. Giêng Táng cả mừng bèn
khiến lâu la đặt bàn hương án lạy vua mà lãnh binh khí.
Rồi kéo lâu la về trại ra mắt Lý kiến Trung cùng thuật tự sự.
Lý kiến Trung nghe nói rất mừng, khiến thả hai tên tướng
Tống, và mời ngay vào trướng mình mà xin lỗi. Hai tướng
kỵ nói : « Vì hai tôi không rõ tình ý tướng quân mới ra
nồng nỗi, đó là lỗi nơi hai tôi, chờ tướng quân có đều chi
mà xin lỗi. » Rồi đó Lý kiến Trung và Hò giêng Táng khiến
lâu la dọn tiệc đài đăng hai tướng kỵ, khi mãn tiệc, hai
tướng ấy dắt Giêng Táng cùng Kiến Trung về trại mà ra
mặt vua. Khi Giêng Táng, Kiến Trung tới trại bèn tới trước
mặt vua lung hô vạn tuế rồi, Đặng Tân và Giêng Hồn quì
xuống lâu rằng : « Hai người này thiệt là anh hùng dũng sĩ
lại thêm hết lòng tận trung, quyết phò bệ hạ, vậy xin bệ hạ
phong thưởng cho hai người nhở. » Thái tử nói : « Bay giờ
cáo mạng trẫm không có đem theo, thôi để trẫm phong đở
cho hai đó chức Hoàn luyễn sứ, chờ trẫm về tới trào trâm
nê sai người ra triều. » Hai người vâng lệnh bái tạ mà lui về.

Nói về Thái tử đi dọc đường cảm mạo, về tới trào chặng
Mug mấy ngày bình càng ngày càng nặng, bỏ việc triều
chánh đã lâu, người biết người thế nào cũng chẳng mạnh,
ngày kia đang nǎn chực nhớ lời di mang (1) của mẹ hồi
đó, bèn cho người đòi em là Triệu khuôn Nghĩa vào di
ngôn rằng : « Bịnh ta đây càng ngày càng nặng, e khó nói
trị vì nữa. Tướng em phải, vì để vương, vậy chừng ta có
băng đi rồi, em hãy thề ngồi mà trị an thiên hạ và phải noi
theo ý anh mà ở, nhưng hãy nhớ bốn điều đại khái này :
1. Đất Hà đông liền với đất này chẳng nên bỏ ; 2. Phải triều
tên dũng sĩ Hò giêng Táng tại núi Thái hành sơn mà dùng ;
3. Cha con Dương Nghiệp là người trẫm yêu mến, trẫm
muốn triệu đã lâu, song chưa được, vậy em phải lo hối lộ
cùng Triệu Toại mà dụ người. Và phải cất cho cha con
người săn một cái đài Vô ninh phủ nơi mé sông Kim Thủy
hà, cho thiên hạ đồn thấu tai người, người mới đi ; 4. Lúc

(1) Lời di chúc trong lúc gìn thác.

trâm còn thanh niên trâm có hòa nguyệt lại chùa Ngũ đại sơn song chưa trả đặng, nếu ngày sau lúc nào huởn việc triều đình, em hãy lên đó mà tính việc ấy giùm trâm. Thời mây loi em hãy ghi vào da.» Tấn vương bái lạy lui ra.

Kết sai kẽ nỗi thị dõi con là Đức Chiêu mà dặn rằng : « Vả : việc làm vua trị an thiên hạ rất khó, vậy cha đã phú tháp chủ con lo rồi. Nay cha giao cho con một cây kim trang giản này, con được phép tiễn trâm hậu tẩu, bất kỳ là hoàng thân quốc thích, nếu ai bắt chánh thì con được phép giết. » Đức Chiêu lanh mang, lấy cha lấy kim giản. Nói vừa dứt lời thì Thái tử đã thăng hà, lúc ấy được năm mươi tuổi, trị vì được mười bảy năm.

Qua ngày sau quẩn thần bèn lập Tấn vương là Triệu quang Nghĩa lên ngôi lấy niên hiệu là Thái tôn hoàng đế. Lúc này Thái tôn ra lệnh thả tù nhẹ án, và cho quan quan ăn uống đồng cơ xướng hát trong ba ngày. Ngày thứ Thủ tôn ngự giá làm trào, các quan chầu chực hai bên Thái tôn nói rằng : « Hồi Tiên đỗ còn sanh tiền có di ngôn cùng ta rằng : « Trước hết phải lo bình định Hà Đông, sau nữa rước Hồ gièng Tảng tại núi Thái hành sơn phong chức, và dụ cha con Dương Nghiệp về đầu, cũng phải cất trước đài Vô ịnh phủ cho người ô. Vậy các quan có hiệp ý cùng không ? » Các quan ứng lén vưng mang, Dương quang Mỵ tau rằng : « Gièng Tảng là người Tiên đỗ đã già phong rồi, nếu bộ hạ sai người triệu và về, ngày sau có dẹp Hà Đông đế và làm tiên phuông thì hay lắm. » Thái tôn y lời, liền viết chiếu sai Cao Quỳnh đi lên Thái hành sơn triệu Hồ gièng Tảng. Cao Quỳnh lanh mang đi liền. Đến nơi Gièng Tảng và Lý kiêm Trung tiếp rước rất tử tế. Cao Quỳnh đưa chiếu, Gièng Tảng đặt bài hương án đọc liền.

Chiếu rằng : « Trâm nay là Hoàng đế Thái tôn mới lên ngôi, quyết một lòng chiêu hiền英才, bình định lê dân, muốn sao cho thiên hạ thái bình, thấy đều an cự lạc nghiệp, nay trâm y theo lời di mạng của Tiên đế viết chiếu

« ra triều bài khanh về trào phong thương, rồi sau sẽ bình định Hà Đông. Nếu bài khanh được chiếu này phải lập tức đi liền, đừng phụ lòng trẫm. »

Khi đọc chiếu rồi thì Lý kiến Trung nói cùng sứ rằng : « Xin để một mình Hồ giêng Tảng về trào mà bài yết chúa thương, còn tôi xin ở lại đây mà giữ Thái hành sơn, vì chỗ này gần Hà Đông lắm, nếu bỏ trống cho kẻ nghịch chiếm đoạt đi thì uông công tinh lâm, như ngày nào chúa thương cử binh đánh Hà Đông, thì tôi đem binh mà hộ giá. » Cao Quỳnh nói : « Thôi, để tôi tàu thế như vậy cho. » Nói rồi Lý kiến Trung khiển dọn tiệc mà thết đãi.

Qua ngày mai, vợ chồng Hồ giêng Tảng từ già Lý kiến Trung đem bài ngàn binh theo sứ mà về trào. Khi về tới trào thì Cao Quỳnh dẫn Hồ giêng Tảng vào triều bài tung hô rồi, Cao Quỳnh tàu cho Thái tôn hay về sứ Lý kiến Trung xin ở lại, Thái tôn mới truyền chỉ cho Giêng Tảng vào trước điện cho người xem, xem rồi thì khen thầm rằng : « Người này coi điện mạo khôi ngô, phải tướng anh tài lắm. » Khi Giêng Tảng lui ra rồi, thì Cao Quỳnh tàu cùng Thái tôn rằng : « Võ Hồ giêng Tảng mới nhập trào, xin bệ hạ truyền chỉ cất dinh cho tướng ấy ở, cho thỏa chí của và đừng phò bệ hạ. » Thái tôn nghe liền hỏi quẩn thần : « Vậy lối ngoài thành dày có dinh nào lốt đặng cho Hồ giêng Tảng ở chăng ? » Phan nhơn Mỹ tàu rằng : « Tôi có hỏi rồi, bên phía cửa Đông môn có một cái dinh Hoàng phủ, chỗ ấy cho Giêng Tảng ở thì phải lắm. » Thái tôn liền hạ chỉ cho Giêng Tảng ra nơi dinh ấy.

Hồ giêng Tảng lãnh mạng đem gia quyến đi cùng binh mã đến đó mà ở, đến nơi thì thấy một cái nhà dơ dáy, gập sập, ngoài sân có mọc vó lối cửa. Giêng Tảng thấy vậy thì buồn, vợ là Mã thị khuyên rằng : « Xin phu quân hãy an lòng, vì ở đây mà thôi, chờ chừng nào chúa thương cử binh đi đánh Hà Đông thì ta có ở chi đây mà lo. » Giêng Tảng nghe lời, khiển quân dọn quét sạch sẽ, yên ổn rồi, cứ mỗi ngày chuyên tập việc binh mã.

Nói về Phan nhơn Mỹ thấy Giêng Tảng thì sao hòng ganh ghét, vì có tích Giêng Tảng giết con mình là Phan chiến Lương khi ở Thái hành son. Ngày kia Nhơn Mỹ lén sai người đến dòm hành việc cùi chỏ của Giêng Tảng, người ấy vồ thuật lại rằng « Hồ giêng Tảng từ về ở đó đến nay, coi ý chẳng cần chi việc nhà cửa hư rách, cứ thường ngày tối giáo trường tập luyện binh mã hoài. » Nhơn Mỹ nghĩ thầm rằng : « Coi thế và nghiêm chỉnh lắm, ngày sau ắt đãng quyền cao lộc cả chờ chẳng không. » Nghĩ như vậy rồi, liền cho doi người tam phúc là Lưu Nhâm đến thương nghị mưu kế đuổi Giêng Tảng đi cho tánh. Lưu Nhâm nói : « Vã Giêng Tảng mới nhập trào thì chưa có trước pharmor chí lớn, chừng ba ngày nữa và cũng đến mà ra mắt tướng công chờ chẳng không. Chờ khi và đến thì kiểm thể mà làm nhoc và thì và phải trốn mà đi, chờ cần gì lo kẽ mà đuổi cho nhoc. » Nhơn Mỹ nghe theo, liền dạy quân sám đồ khảo để đánh dò cho sẵn mà đánh Giêng Tảng.

Thiệt ngày thứ tư có Giêng Tảng đến ra mắt, mới bước lối thiêm, liền cúi lạy mà rằng : « Tôi đãng vào chốn này thì tôi chí nguyện tận tâm bảo quốc, mà đến ơn tri ngộ cho tiễn đế, là nhờ ơn của tướng công. » Phan nhơn Mỹ làm thành một lát rồi nói : « Người có hiếu luật lệ của tiễn đế chẳng? » Giêng Tảng trả lời rằng : « Tôi mới đến, nên chưa rõ luật pháp thế nào. » Nhơn Mỹ nói : « Luật của tiễn đế trùng trị như vầy : Hễ cường nhon nào ở núi mới xuống mà hàng phục triều đình, thì phải chịu xử một trăm trượng mới đãng làm quan, nay người trúng luật đó rồi. » Giêng Tảng nghe nói sững sốt, tháo mồ hôi dầm mình mà không dám nói chi bết. Nhơn Mỹ liền khiển kẽ là hữu cứ phép mà thi hành. Quân kéo Giêng Tảng ra trước thiêm đánh một trăm trượng, lử đil máu chảy dầm đầm, dậy đi không muỗn nồi, ai thấy cũng thương. Nhơn Mỹ lại khiến quân đuổi Giêng Tảng đi. Giêng Tảng về lối cửa, vợ là Mã thị thấy bộ đi hình như có thương tích chí, mới chạy ra hỏi. Giêng Tảng mới thuật công cuộc mình bị xử trượng. _ Mã thị nói : « Thiệt như tiễn đế có dà

luật ấy lại thì phải cam tâm mà chịu. » Nói rồi Mā thi lật đật đi hầm rượu đem ra rót mời chồng uống và khuyên lòn xin hãy nhậm旨.

Hô giêng Tâng rầu không nói chi hết, phần đói bụng lai thêm rượu, mời uống chén rượu vào khôi cổ thì ta lên một tiếng té xiềng và bất tỉnh nhọn sự. Mā thi thấy vậy thì thất kinh, lật đật chạy lại dở thấy Giêng Tang không cựa quậy chi hết, bèn khóc kè om sòm. Xãy thấy một tên quân già chạy lại nói : « Xto phu nhọn chờ khóc, tôi có phương cứu tinh cho. » Mā thi khóc và nói : « Như vậy thì ơn của người sành bàng tái tạo chờ chẳng vừa. » Tên quân già liền móc lưng lấy một huơu thuốc hòa mà đổ cho Giêng Tang, rồi nói : « Bình này là tại bị đánh bằng trượng có tẩm thuốc, cho nên thấm vào thịt, hề uống rượu vỏ thì nó khắc, nên làm như vậy. » Giây phút Giêng Tang tỉnh lại thì cả nhà đều mừng, Tâng hỏi tên quân già ấy rằng : « Thuốc nào ở đâu mà người có hay như vậy? » Tên quân già nói : « Vì khi trước tôi cũng bị đánh bằng trượng có tẩm thuốc độc, cũng chết giặc như vậy, may nhờ một ông Đạo nhọn cứu, người lại truyền bài thuốc ấy cho tôi. » Giêng Tang liền hỏi vợ lấy vàng bạc mà thưởng, thì tên quân già từ không lấy, lại nói rằng : « Tôi e lường quân ở đây chắc không dặng toàn thân, phải kiếp lành chỗ này mới dặng; vì Phan nhọn Mỹ cố oán tướng quân lầm, nên lập thế mà đánh như vậy, chờ không phải lè luật chi của tiên để đâu. » Giêng Tang nghe nói nỗi giận mà rằng : « Nếu trong nước có gian thần như vậy, thì bọn taắt lập công danh không dặng rồi. » Nói rồi liền hỏi Mā thi dọn đồ hành lý nồi đem nhau về Thái hành sơn.

Khi về tối, Lý kiễn Trung chạy ra mừng và hỏi : « Vì có làm sao mà trở về? » Giêng Tang thuật các việc mình bị xử trượng cho Lý kiễn Trung rõ. Trung nghe nỗi giận mà rằng : « Chúng ta hãy chờ ngày nào thành già cù binh tái phạt Bá Đông, đi ngang qua đây, chúng ta sẽ ra sức đón bắt cho

đặng Phan nhơn Mỹ mà ăn gan nó mới đã giặc. » Nói vừa dứt lời, kè lầu ta vào báo rằng : « Có một đạo binh dương kén tới. » Lý kiễn Trung lật đật lên ngựa ra xem, thì thấy Kiền Trung và Kiền Lượng vừa đến, Lý kiễn Trung mừng, đặt vào trại mà thết đãi. Kiền Trung thấy Giêng Tảng thì hỏi rằng : « N Ashe cháu đặng chỉ triều về trào rồi, sao nay còn ở đây ? » Lý kiễn Trung vót mà trả lời : « Việc ấy nói sao xiết, em tôi từ vung chỉ theo sứ mang nhập trào thì toàn bể tận trung mà bao quốc, không dè bị gian thần là Phan nhơn Mỹ thiết độc kế mà mong hại, cho nên & không đặng phải trở về. » Kiền Trung nghe nói giận mà rằng : « Thiếu đệ có dặng bao nhiêu binh mã ? » Lý kiễn Trung nói : «Ước dặng tam ngàn. » Kiền Trung nói : « Thời, em hãy cho ta mượn binh ấy đặng đi cùng Hồ giêng Tảng thẳng đến vây Hoài châu mà ép tướng thành ấy phải dừng biều về trào, đặng minh sự oan ấy cho chau ta. » Lý kiễn Trung mừng, liền điểm hai ngàn người ngựa giao cho Kiền Trung và Hồ giêng Tảng, thẳng tới vây Hoài châu.

(Tiem tiếp tập 4)

In, xuất bản và phát hành
tại nhà in

TÍN DÚ'C THU' XÃ

25 đường Sabourain — Saigon

Điện thoại: 20.678

BẮC-TÔNG DIỄN-NGHĨA

Hồi thứ sáu

Nhơn Mỹ phụng chỉ triều Giêng Tảng.

Hoài Ân già đang rượt Bắc Vương.

Chúa tướng thành ấy là Trương đình Thần hay dũng rết kinh, bèn ra xem thì thấy Kiền Trung và Hồ giêng Tảng có oai phong lẫm. Đình Thần hỏi rằng : « Vì cớ nào bọn người đem binh đến mà vây thành ta thành linh như vậy ? » Kiền Trung nói : « Bọn ta chẳng phải vây thành mà cướp phá chi, song muốn rửa đều đều hổ thẹn cho cháu ta mà thôi. » Trương đình Thần nghe nói không biết sự hổ thẹn gì, liền hỏi lại : « Việc chi thì người hãy nói cho ta biết. » Kiền Trung phản rằng : « Ngày trước Hồ giêng Tảng ở Thái hành sơn vừng chỉ triều về trào, bị gian thần là Phan nhora Mỷ già lịnh của tiên đế mà đánh một trăm trường lại muốn toan mưu kẽ mà hại nữa. May Giêng Tảng trốn dăng mà về, triều đình không rõ mà gia tội bô đào (1), nếu vậy ức lắm, nên xin tướng quân dừng biếu về trào, tàu việc ấy cho chúa thượng rõ, dũng giết tội gian ấy, thì bọn tội cũng nguyên tận trung mà báo quốc. » Trương đình Thần nói : « Thôi, người hãy rút binh, kéo kinh động bá tánh, để cho ta thảo biếu sai người về trào minh oan việc ấy cho. »

Kiền Trung và Hồ giêng Tảng nghe lời, lui binh xa thành hai mươi dặm, chờ tịt của triều đình.

(1) Tội bô đào mà di.

Nói về Trương đình Thần vào dinh tháo biếu rồi sai người lập tức về trào dưng cho Thổ toà.

Lời biếu rằng:

« Tôi là Trương đình Thần dưng lời biếu này cho bệ hạ rõ : Mới đây có Hồ giềng Tảng ở Thái hành sơn vắng chỉ về trào, bị Phan nhơn Mỹ bay mưu hám hại, nên giận mà trốn về núi. Vả bệ hạ mới lên ngôi, đương có ý muốn dụng người. Còn Hồ giềng Tảng là tay bào kiệt mà không trồ tài nǎng dặng, lại bị đại thần hám hại, làm như vậy thì không phải ý bệ hạ trọng dụng kẻ hiền tài. Vậy xin bệ hạ tra xét việc này mà làm tội Phan nhơn Mỹ và phong thưởng cho Hồ giềng Tảng, thi va mới vui lòng mà gắn công giúp nước ; ấy là việc may của triều đình. »

Thái tôn xem rồi nói giận mà rằng : « Phan nhơn Mỹ sao dặng phép tự chuyên mà đuổi kẻ trung lương như vậy ? » Liễn hạ chỉ sai Hữu khu mật sứ là Dương quang Mỹ tra xét cho minh. Quang Mỹ lãnh chỉ về dinh sai người mời Phan nhơn Mỹ đến mà nói rằng : « Chúa thượng muốn tra việc ông đuổi Hồ giềng Tảng, ông có hay chăng ? » Nhơn Mỹ trả lời rằng : « Việc ấy thiệt tôi có làm, song xin ngoài đoán tưởng. » Dương quang Mỹ nói : « Mạng vua khiển như vậy, tôi sao dám tuân vị, thôi, ông hãy vào chầu cùng tôi mà tâu cho Chúa thượng rõ, thi tôi sẽ có thể mà cứu ông. » Nhơn Mỹ liền tạ ơn rồi theo Quang Mỹ vào chầu. Thái tôn hỏi Quang Mỹ rằng : « Khanh tra xét việc Phan nhơn Mỹ qua có như vậy chăng ? » Quang Mỹ tâu rằng : « Tôi tra hỏi việc ấy, thi Phan nhơn Mỹ không lỗi chi cho lắm. Nay Nhơn Mỹ cũng biết lỗi mình, nên theo tôi vào chầu. Bệ hạ mà chịu tôi, xin Bệ hạ rộng lượng mà dung cho va. » Thái tôn nghe tâu rồi cho doi Phan nhơn Mỹ vào trước điện mà trách rằng : « Vả Hồ giềng Tảng là người Tiên đế mến lầm, trăm vàng lời di mang mà triệu vào trào, người có phép nào đánh đuổi người ấy đi ? » Phan nhơn Mỹ tâu : « Từ Hồ giềng Tảng nhập trào, thi tôi thường eoi va có ý không đẹp,

muốn trở về núi mà thôi, chờ chẳng phải tôi dám làm nhục và đuổi va, xin Bệ hạ cho tôi vàng chỉ ra Thái hành sơn triều Hồ giêng Táng về đổi chúng cùng tôi, như thiệt vậy tôi xin dâng đầu. » Thái tôn ngâm nghĩ chưa phán đều chi, kể Bá vương lâu rằng : « Xin Bệ hạ nhậm lời Dương quang Mỹ mà sai Phan nhơn Mỹ tái triều Hồ giêng Táng, như Giêng Táng sẵn lòng vàng chỉ nhập trào thì tôi ấy xin tha cho va. » Thái tôn nhậm lời, liền dạy thảo chiếu cho Phan nhơn Mỹ ra Thái hành sơn, Phan nhơn Mỹ lanh mang tới sơn trại, sai quân vào bao cùng Hồ giêng Táng. Giêng Táng nghe thì hăm rắng : « Đã bị nó một chút nứa thì vong mạng, nay nó đã đến đây, để ta giết nó cho rảnh. » Lý kiến Trung nghe thì can rằng : « Vả bọn mình đương muốn lập công với triều đình, bà đã kẽ nè việc nhỏ mà thất việc to, chỉ bằng em vàng lịnh trào định cho khỏi tội bô đào. » Giêng Táng nghe lời liều đi cùng Lý kiến Trung, ra tiếp rước Phan nhơn Mỹ vào trại, Mập bàn hương án, mà đọc lời chiếu rắng : « Khi trâm mới lên ngôi, thì tướng triều khanh về mà trọng dụng, té ra khanh mới đến đây chưa đặng một tháng, sao lại bỏ mà về ? Vả tài súc của khanh, nên ra giúp nước, đâu nỡ để mai một anh hùng như vậy ! Nay lời chiếu uầy đến thì phải vàng lịnh lại trào, đừng đều tội trốn đi ngày trước. Nay chiếu. »

Khi lanh chiếu mang rời thì Lý kiến Trung và Hồ giêng Táng thỉnh Phan nhơn Mỹ vào giữa vòng quân mà ta rắng : « Thượng quan có công lao khò phụng chiếu mang đến đây, mà anh em tôi đã thất lè tiếp, xin thượng quan thứ tội. » Phan nhơn Mỹ thấy Hồ giêng Táng thì mặc cờ, song phải gượng mà đáp rắng : « Tôi lờ mà làm xúc phạm tướng quân, xin tướng quân đừng chắp. Nay có chiếu mang đến tái triều, vậy xin tướng quân băng lòng theo tôi về trào cho kiếp, kéo mà hoàng thượng trông đợi lắm. » Hồ giêng Táng và Lý kiến Trung cũng làm bộ giả là hồi quân dọn tiệc dài Phan nhơn Mỹ, và lại cầm ở một đêm.

Ngày thứ Phan nhơn Mỹ thúc hối Hồ giêng Táng lên đường, Giêng Táng dù dự muỗn làm nghịch ý đặng Phan nhơn Mỹ về không, bị triều đình quở trách cho bô ghét. Kiến Trung nói với Giêng Táng rằng : « Tuy vậy Nhơn Mỹ đã biết lỗi, và lại vàng chĩ tài triệu hiền đệ, thôi, hiền đệ phải an tâm mà vàng chĩ ; trước là ngay vua, sau là làm cho ngoài ngoại sự cùu hàn. » Hồ giêng Táng nghe lời bèn đi với Mã thi, đem bôn bộ binh về trào cùng Phan nhơn Mỹ.

Khi về tới thì Phan nhơn Mỹ cùng Hồ giêng Táng vào chầu vua Thái tôn, Thái tôn thấy có Hồ giêng Táng thì cả mừng mà tha tội cho Phan nhơn Mỹ. Giêng Táng liền lầu mà xin thứ tội bô dào cho mình. Thái tôn nói : « Ta cung cho khanh vô tội. » Nhơn dịp ấy Thái tôn nói cùng Giêng Táng rằng : « Ngày trước trăm thầy khanh mới về, chưa có công lao chi với triều đình, nên trăm đế khanh ở nơi hoàng phủ mà đợi ngày nào trăm cử binh tái phạt Hà Đông thì sẽ trọng dụng chờ chăng phải ý trăm muỗn so dụng tướng quân đâu. » Giêng Táng tạ ơn lui ra. Thái tôn cho triệu Bá vương mà thương nghị rằng : « Vả Giêng Táng mới về, trăm chưa biết tài năng thề nào, nay muỗn Giêng Táng thí vỗ mà xem, ý khanh tướng có đặng chăng ? » Bá vương lâu : « Bệ hạ muỗn như vậy thì chăng khó gì, xin Bệ hạ làm theo sự tích « Du sào viễn » thì biết tài Giêng Táng. » Thái Tôn nói : « Diển tích ấy thì phải chọn 3 người cho xứng, như vai Đơn hùng Tin hoặc khi có người, còn Tiêu Tần Vương, không biết chọn ai. » Bá vương lâu : « Để tôi làm Tiêu Tần vương, Hồ giêng Táng làm Huất tri Cung ; còn Đơn hùng Tin xin Bệ hạ lựa người nào trong chư tướng cũng đặng. » Thái Tôn nhậm lời, hạ chỉ cho quần thần lựa một người làm Đơn hùng Tin, Phan nhơn Mỹ săn lòng cố hại Hồ giêng Táng, bèn lâu rằng : « Rõ tôi là Dương giêng Hồn có tài bắn giỏi, xin Bệ hạ chờ nó làm vai Đơn hùng Tin. » Thái Tôn nghe liền cho Dương giêng Hồn làm vai ấy. Giêng Hồn lanh mang rời lui ra mà nghĩ rằng : « Việc này là lui nhục phụ mình muốn hại Hồ giêng Táng, cho nên lâu

cùng chúa thượng, cho mình lãnh phần việc ấy, dặng xuối bắn thiệt Hò giêng Táng mà trả thù. Vâ khi trước mình bị Hò giêng Táng bắt, mà va không giết, thì ơn ấy còn ghi trong dạ. Ngày nay mình biết việc như vậy, không lãnh đi thì ra đưa bắt nghĩa cả hai bên. Thôi, để mình đến định Bác vương mà tóm chuyện này cho người hay. » Nói rồi bèn đến thuật tự sự cho Bác vương nghe, Bác vương cẩn kinh mà rằng : « Nhờ tướng quân đến cho ta hay, nếu không thì đã sauh ra một cuộc lộng giả thành chơn rồi ! Thôi, tướng quân về đi, dù ta tĩnh. » Bác vương liền vào lâu cùng Thái Tôn rằng : « Mới đây Bệ hạ chọn một tướng trong việc diễn vở Hò giêng Táng, nếu Bệ hạ dùng Dương giêng Hồn làm Đơn hùng Tín thì tôi e bất tiện. Vì Giêng Hồn là rẽ cũ Phan nhơn Mỹ, Nhơn Mỹ là cùu oán với Hò giêng Táng lắm. Xin Bệ hạ chọn người khác cho khỏi sauh đều hại. » Thái Tôn nói : « Phải » Bèn hạ chỉ chọn người khác. Cao hoài Đức lâu : « Có Giáo luyện sứ là Hứa hoài Ân, võ nghệ cũng giỏi, xin Bệ hạ cho người ấy lãnh làm Đơn hùng Tín thì xong việc. » Thái Tôn nhậm lời, liền hạ chỉ cho Hứa hoài Ân ngày mai phải tựu tại giáo trường.

Ngày thứ tân thìn các quan đều tựu nơi giáo trường binh tướng sắp đội ngũ nghiêm trang hầu thành giá. Giấy phút xe giá Thái Tôn đến các quan ngabinh tiếp rồi, Thái Tôn cho triệu Bác vương, Hò giêng Táng cùng Hứa hoài Ân mà bảo rằng : « Trẫm làm như vậy, là có ý muốn diễn duyet binh tướng cho ròng, vậy chư khanh hãy rằng cho cẩn thận, dặng các nơi nghe mà phục minh. » Nói rồi bèn truyền ban cho Hò giêng Táng một cây kim tiên, Hứa hoài Ân một cây thương, còn Bác vương thì một cây cung. Ba người lãnh đủ ngự tú rồi, lui ra giáo trường. Bác vương lên ngựa giả chạy, Hứa hoài Ân cũng giục ngựa huoi thương rượt theo, giã tiếng kêu rằng : « Tiêu Tân vương chạy đầu cho khõi ta. » Bác vương bắn một mũi, Hoài Ân trót khõi bèu cứ việc rượt theo ; Bác vương lại bắn một mũi nữa, Hoài Ân né khõi, tam quân đều ngó sững sốt. Hò giêng

Táng theo vừa tối, thấy Bá vương đã gấp rồi, bèn giục ngựa theo cựu già, giống như Huất tri Cung thuở trước cựu vua Đường thái Tôn vậy. Hò giêng Táng già kêu rằng : « Hùng Tín dừng thương, ta đến cựu già đây. » Hứa hoài Ân tinh rằng sức bình sanh mà bắt Hò giêng Táng trên ngựa cho rở danh minh chơi, bèn quay ngựa lại đánh. Đánh hơn 20 hiệp chưa định hên thua. Giêng Táng nghĩ rằng : « Nếu mình bắt Hoài Ân tại đây thì sao cho rõ oai phong của mình, thôi đè dần và tới trước mặt thánh giá sẽ hay. » Giêng Táng quay ngựa giả thua mà chạy, Hoài Ân thấy vậy rượt theo, vừa tới trước Tướng đài⁽¹⁾, Giêng Táng trù ngựa lại huơ thương đâm Hoài Ân một thương té xuống ngựa. Phan nhơn Mỹ và các quan thấy vậy đều thất súc. Thái tôn cã đẹp mà rằng : « Tiên dễ di chúc không làm, nay trăm mươi biết tài Hò giêng Táng thật đáng phong tướng quân lâm. » Nói rồi liền thương Hò giêng Táng một trăm lượng vàng, và một con ngựa hay, lại cho ở nơi « Thiên quắc tự. » Hò giêng Táng tạ ơn rồi lui ra, còn các quan ai về phủ này.

Lúc ấy nhằm năm Thái bình hưng quắc nguồn niêm, ngày mồng một tháng hai, Thái tôn lâm triều hạ chỉ cho các quan đều đến nhà Thái Miếu mà làm lễ lè.

Các quan vàng lịnh dọn dẹp đường sá cho vua đi, Hò giêng Táng không hay, vì lúc ấy không đi chiểu, lại thuở nay chưa thạo việc triều đình, cho nên các quan đều có ýng bâng tránh đường, mà Hò giêng Táng không có. Khi Phan nhơn Mỹ đến thấy vậy cã giận, kêu quan mà hỏi rằng : « Chỗ này sao lại thiếu bâng hối tị di, vậy phần của ai mà không vàng lịnh ? » Quan thưa rằng : « Áy là Hò giêng Táng đó. » Phan nhơn Mỹ cho đòi Hò giêng Táng mà quở rằng : « Việc chúa thượng truyền như vậy, sao tướng quan dám vi lệnh ? » Nói rồi liền kbiến quan dẫn Hò giêng Táng ra pháp trường mà chém. Lúc ấy gặp Bá vương đi ngang qua, thấy vậy kêu quan mà hỏi rằng : « Ngày nay là ngày Hoàng thượng yết miều, sao lại giết người như vậy ? » Quan

— (1) Cũng như nhà diễn vở.

thưa rằng : « Vì Hồ giêng Táng đây cài phép triều đình, không dựng băng hồi lị nên quan Chiêu thảo sứ dạy chém. » Bác vương nghe nói rất kinh mà rằng : « Ấy là lỗi nhõ, sao lại giết lỗi lương đồng đi ? » Bèn khién quan mở trói cho Hồ giêng Táng, rồi dắt về dinh mà hỏi hết nguồn cơn ; Táng khóc rằng : « Vì tôi mới đến chưa hiểu việc triều đình nên bị tội như vậy, may gặp Đại vương, bằng không thì tôi đã chết rồi ! » Bác vương giận mà rằng : « Lỗi thi nhõ mà Phan nhơn Mỹ làm ra tội lớn, trong thế nó muốn tàn hại trung lương đây. » Ngày mai bèn vào chiêu mà tâu tự sự cho Thái tôn. Thái tôn nói : « Việc ấy trầm không hay, thôi để trầm hạ chiếu tha tội cho Hồ giêng Táng. » Nói rồi bèn hạ chiếu mà giao cho Bác vương, Bác vương lảnh chiếu về giao lại cho Hồ giêng Táng, để làm chấp chiếu.

Hồi thứ bảy

*Giêng-Táng xuất trận cầm Triệu-Toại,
Lưu-Quân thương nghị thủ Hà-dông.*

Nói về Bác vương lảnh chiếu về dinh nói cùng Hồ giêng Táng rằng : « Nay ta tâu cùng chúa thượng xin ban cho tướng quân một lời ưu chiếu mà tha tội cho tướng quân. Vậy từ nay về sau hãy giữ phép mà làm, thì không hề chí nữa. » Giêng Táng tạ ơn, lui về Thiên quốc tự. Khi về không thấy vợ thì lấy làm lạ mà hỏi quân, té ra Mã thị lúc nghe chồng mình bị dẫn ra pháp trường thì sợ hãi tội đến mình, nên cùng bỏ trốn về Thái hành sơn rồi. Từ ấy Giêng Táng cùm mực và thản (1), than thở một hồi rồi cũng phải ở đó.

Nói về Lưu Quân bên Hà đông nghe Tống Thái tôn đe triều Hồ giêng Táng về mà phong tướng, bèn hội quân thản

(1) Nhường mất mà xem thì không thấy ai ~~bà con~~

thương nghị rằng : « Võ trung quốc thuở Thái tôn còn trị vì, đã có chinh chiến cùng ta, nhơn bị thất lợi mà rút binh về. Nay Thái tôn lên nối ngôi chắc sao cũng dãy can qua cùng ta nữa chờ chẳng khὸng. » Đinh Quốc lâu : « Từ lúc Dương lịnh công chịu giông hòa mà về Sơn hậu cho đến nay, thì binh ta tập rèn đã lâu rồi, bộ hạ còn lo chi nữa ? Vâng cái tệ năm trước là bởi ta σ hờ không dự bị, nên giặc ào tới thỉnh thoảng, mới đến đổi thua. Vậy nay chúa công phải nghiêm thủ, đầu Tống có dãy binh cũng chẳng sợ chi. » Lưu Quận nhậm lầu, bèn hạ lệnh cho các quan ải cần thủ, cùng trong thành Tấn dương phải kiên bẽ thành lũy cho chắc.

Tin ấy đồn thổi đến Biện kinh, Thái tôn liền hỏi quan thần mà thương nghị việc đem binh tái phạt Hà đông, Dương quang Mỹ tau : « Võ Hà đông giữ gìn chúc lâm, tôi e đánh gấp bây giờ chưa đặng. Xin bộ hạ chờ lúc nào bên ấy quan thần nghịch nhất, khi ấy ta sẽ đem binh mà qua mà đánh, thì mới thành công cho. » Thái tôn nghe bèn nghĩ hồi lâu chưa quyết lẽ nào, kể Tào Bântau rằng : « Bình giáp của ta đã mạnh mẽ như vậy, nay đem mà đánh Hà đông, chẳng khác chi bẻ nhành khô, bửa cày mục, còn ngại chi nữa. »

Thái tôn nghe Tào Bân nói như vậy thì quyết chí, liền phong Phan nhơn Mỹ làm Bắc lộ đô chiêu thảo, Cao hoài Đức chánh tiền phuông, Hồ giêng Táng phó tiền phuông, còn Bắc vương làm Giám quản, cử một muôn binh đi đánh Hà đông.

Ngày ấy Thái tôn truyền chỉ ngự giá thân chinh. Phan nhơn Mỹ lãnh mạng, liền hội các tướng nơi giáo trường mà phân binh. Nhơn Mỹ cũng còn giận Hồ giêng Táng, nên phát cho Giêng Táng một đạo binh rộng những người già yếu, ốm gầy đi không muốn nòi. Cao hoài Đức thấy vậy thì thao rằng : « Phản tiền phuông chẳng phải là việc chơi, gấp rồng núi phải dẹp đường, sông rạch phải bắt cầu, cùng là đông thuyền bè cho binh đi. Nay ngoài giao cho Giêng Táng binh lão nhược như vậy, nếu có hư việc của triều đình,

chẳng biết đến lúc ấy Chiêu thảo đồ tội cho ai ? » Phan nhơn Mỹ làm thính một hồi lâu rồi nói : « Chết binh lão nhược ấy giao cho ai ? » Cao hoài Đức nói : « Như lời tướng quân nói đó thì binh lão nhược chẳng là vô dụng sao ? Võ đem chúng nó ra trận mặt thi thua sút người ta, còn phát chúng nó ra giao cho các đạo mà làm bộ hạ khiêu ganh không dặng sao ? » Phan nhơn Mỹ phải ép lòng chịu theo, bèn lừa binh trang kiện mà phản cho Cao hoài Đức và Hồ giêng Tảng.

Ngày thứ Phan nhơn Mỹ vào lâu cùng Thái tôn xin hiệu lệnh mà xuất binh. Thái tôn nhậm lời, bèn cho vời Thái tử thiếu pho là Triệu Phồ và dặn dò mà giao việc nước, rồi sai Quách Tẩn đi trấn nơi Thạch Lãnh tại Thái Nguyên. Dặng ngăn ngừa binh Liêu. Dặn bão rồi, Thái Tôn liền hạ chiếu kéo binh thăng tới Hà Đông.

Ngày kia binh tời Hoài châu quân vào báo rằng : « Có một đạo binh kéo ra cản đường. » Hồ giêng Tảng nghe báo liền lèo ngựa mà xem thấy Lý kiễn Trung. Kiễn Trung Kiễn Lượng, Liễu hùng Ngọc và Mã thị đương giục ngựa thăng tới. Hồ giêng Tảng hỏi Lý kiễn Trung rằng : « Sao đại ca không để ai ở lại mà giữ Sơn trại, lại đi hối tới đây có việc chi sao ? » Lý kiễn Trung nói : Vì Mã thị về nói lịt với qua rằng : Em đã phạm tội bị xử tử nơi pháp trường rồi nên nay qua nghe binh trào di đánh Hà Đông quyết ra đón bắt cho dặng người nào hăm hại em đó, dặng giết mà báo thù đây. » Hồ giêng Tảng cảm ơn, rồi thuật sự cho bọn Lý kiễn Trung nghe, nói chưa dứt lời, kể binh Cao hoài Đức tới, Hoài Đức thấy thì biết là bọn anh em của Hồ giêng Tảng bèn nói cùng Giêng Tảng rằng : « Sao tướng quân không đến lâu cùng chúa thượng cho mấy người này nhập bọn cùng mình dặng đi đánh Hà Đông mà lập công với Triều đình. » Lý kiễn Trung nói : « Nếu dặng như vậy thì thỏa chí anh em tôi lắm, anh em tôi cũng nên rằng liều thác mà lui trước, dặng xong thành đẹp lũy mà đều ôn ấy. » Cao hoài Đức liền trả lại hậu quân, lâu cho Thái tôn biết có anh em Hồ giêng Tảng đến xin đi đánh

Hà đông. Thái tôn nghe rất đẹp mà rằng : « Nếu dặng như vậy thi ta lấy Hà đông dễ như trở bàn tay. » Nói rồi liền phong cho bọn Lý kiến Trung làm người làm Đoàn luyện sứ. Bọn ấy lạy tạ ơn rồi lui ra bùn bộ binh của mình.

Ngày thứ binh Tống đi vừa tới Thiên tĩnh quan thì hạ trại, đang lập trận mà đánh. Chúa tướng ái Thiên tĩnh quang là Triệu Toại, sức mạnh trên muôn người, nghe binh Tống đến thì thương nghị cùng phó tướng Vương Văn dặng ra giáp chiến, Vương Văn nói : « Bình Tống thế mạnh mẽ lầm, tôi e đánh không lại, xin tướng quân thủ thành, dặng sai người về Tấn dương mà viện binh thêm. Rồi phản làm hại đạo mà đánh, họa may có thắng nỗi chẳng. »

Triệu Toại nói : « Vả binh Tống đi đường xa mà tới đây, ta nên thừa lúc chúng nó còn mệt mỏi đánh một trận thì chắc thắng, chờ cần gì mà phải viện binh. » Triệu Toại nói rồi liền duy mõi cõi ái, rồi lên ngựa đem ba ngàn binh ra giáp chiến. Tống tiên phuông Hô gièng Tảng huơ thương giặc ngựa ra trận mà hỏi rằng : « Bắc tướng sao không đầu đi cho rồi, để cho nhọc ta phải giết sao ? » Triệu Toại nói : « Họ là người phải bị ta bắt sống trên ngựa trong giây phút đấy chẳng ? » Gièng Tảng cả giận giục ngựa tới đánh. Đánh hùn ba mươi hiệp chưa định thắng bại, Gièng Tảng già thua chạy về trận. Triệu Toại rượt theo, Tảng quay ngựa lại thinh hồn bắt sống Triệu Toại trên lưng ngựa. Cao hoài Đức liền giục đao binh sau khi mà giết binh của Bắc Hồn vồ số. Vương Văn thấy vậy không dám cự, bèn giục ngựa chạy thắng qua sì của Lực lượng Phương mà đầu. Còn như Tống kéo thắng vào lấy Thiên tĩnh quan. Hô gièng Tảng liền dẫn Triệu Toại đến mà nạp cho Thái tôn. Thái tôn liền dạy chém và bêu đầu làm lính.

Ngay sau Thái tôn truyền lệnh thắng tới đánh Thạch châu, tướng giữ ấy là Viễn hy Liệc nghe binh Tống đến

bèn thương nghị cùng phó tướng là Ngô Xương rằng : « Võ Tống tướng nhiều kẽ anh hùng, nhứt là Hô giêng Táng thâu thành đoạt lũy coi như không, nếu minh đem binh đánh thì ắt thua, chỉ bằng truyền quân giữ thành, cho bèn chắc, đợi binh Tống mệt mỏi hết lương sẽ kéo binh ra đánh một trận thì ắt hẳn trọng thắng. » Ngô Xương nói : « Thành minh chắc, binh tướng cũng khỏe mạnh, lẽ đâu lại đóng cửa mà giữ. Thời đê mặc tôi đem binh giáp chiến cùng Tống một trận đãng làm cho chúng nó vỡ mặt, nếu có thua sẽ vào thành mà giữ không hề chi. » Viên hy Liệc nghe lời đê cho Ngô Xương mở cửa Đông môn đem năm ngàn binh ra đánh. Ngô Xương ra trận nói lớn rằng : « Hồn vương đã giữ một cõi mà trị an thiền hạ, còn chúa người muốn đến mà xâm đoạt hoài không dũng, như vậy chẳng nhảm sao ? » Giêng Táng nói : « Chúa ta đã dẹp xong các nước rồi, còn Hà đông chẳng sớm thì muộn cũng thuộc về tay. Võ bọn người bây giờ đây cũng như cá lội trong chảo, chết giờ nào không biết. Thời người hãy đầu di cho xong. » Ngô Xương nói giận giục ngựa rời đánh. Đầu chưa đãng một hiệp, binh Tống liền ào tới, Ngô Xương biết sức cự không nổi mà cũng không dám vào thành, bèn giục ngựa thẳng qua Phản dương mà trốn ; té ra chạy một hồi lại gặp một cái bưng lớn, chạy nứa không đãng, liền bị Hô giêng Táng riết theo bắt đãng ; binh Bắc Hồn đầu hồn hai ngàn, còn bao nhiêu đều bị tử trận hết. Hô giêng Táng khiến quân đầu Ngô Xương trở lại nạp cho Thái tôn. Thái tôn dạy chém, rồi truyền lệnh cho tam quân công phá Thạch châu. Hy Liệc nghe quân vào báo rằng : « Tống tướng đã đến vây kí, vì Ngô Xương đã bị bắt rồi. » Hy Liệc cả kinh mà rằng : « Ngô Xương không nghe lời ta nên bị hại, lại làm cho binh chết không biết bao nhiêu, nay thành trì bị công phá gấp như vậy thì ta giữ sao nổi. » Nói vừa dứt lời, vợ là Trương thị nghe vậy, bèn ra mà thưa rằng : « Phu quân hãy an tâm, tôi đây có kẽ mà đuổi giặc cho, không bù chi mà sợ. » Hy Liệc nói : « Trong thành bây giờ thế đã gấp như lửa cháy

mày. Phu nhơn có kẽ chỉ thi nói cho ta biết. » Trương thị nói : « Ngày nay phu quân hãy đem binh đánh cùng Tống tướng, rồi trú bài mà chạy vào rừng, là nơi tôi phục binh, như binh Tống rượt theo đó thì binh phục của tôi ẩn lên bùn bùn phía, ắt dặng trọn thắng. » (Nguyễn Trương thị này gốc là con của Trương công Cầu, hình dung xấu xa, nên người ta gọi là Quỷ diện phu nhơn, song võ nghệ cao cường, sức cự dặng muôn người). Hy Liệu khen hay, bèn truyền lệnh cho quân sĩ sẵn sàng binh khi dặng rạng ngày xuất trận.

Ngày thứ vừa hửng đông, Hy Liệu mở cửa thành đem sáu ngàn binh ra giáp trận cùng Hồ giềng Tảng. Hai tướng với nhau hơn hai mươi hiệp. Hy Liệu già thua quay ngựa chạy riết vào rừng là chỗ Trương thị đã phục binh. Hồ giềng Tảng truyền lệnh cho phó tướng là Tô Hưng rượt theo trước, Tảng cũng riết ngựa theo sau. Khi vào rừng rồi, Hy Liệu chạy tránh khỏi chỗ phục binh, liền nồi lên một tiếng pháo, Trương thị nghe hiệu lệnh, bèn truyền cho binh minh ứng lên mà bắn tú phía. Binh Tống thối ra không kịp, bị tên chém vô số. Hồ giềng Tảng biết mình trúng kẽ rỗi, liền quay ngựa trở ra mà chạy, thì bị Trương thị chặn đường mà đánh. Đánh dặng vài hiệp, bị Trương thị thích một thương trên vai tã Giêng Tảng thất thế phải chạy dài. Phó tướng là Tô Hưng nỗ lực phả, vây chạy theo sau, lại bị Hy Liệu cùn đánh nha. Tô Hưng rạng cự dặng vài hiệp bị Hy Liệu đánh một búa nhào xuống ngựa chết tốt, binh Tống chết vô số. Còn hai vợ chồng Hy Liệu dặng trọn thắng, thì hiệp binh cùng nhau kéo về thành.

Giêng Tảng về dinh nghĩ lục mìn, bèn nói cùng Mã thị rằng : « Ta không phải dở mà bị mắc kẽ như vậy, đều do bao binh tồn tướng, lại bị một thương trên vai nữa, phải lo kẽ chỉ mà trả thù ấy cho dặng. » Mã thị hỏi : « Tướng ấy lên chỉ mà giõi như vậy ? » Tảng nói : « Tướng ấy là Viễn hy Liệu, song ta không sợ va, duy sợ va là Trương

thị thương pháp giỏi lắm, bọn ta đây chắc không ai hơn nòi. Nếu vợ chồng và đồng cửa ai mà giữ, thì Thạch châu biết làm sao mà lấy choặng? » Mã thị nói: « Chẳng có chi có mà Phu quân lo cho nhọc, vợ chồng Hy Liệc biết đừng kẽ, chờ tôi đây lại không biết tính mưu sao? Đề tôi lấy Thạch châu cho phu quân coi. » Hồ giêng Táng hỏi: « Phu nhân tính đặng mưu kẽ chi hay lắm sao? » Mã thị trả lời rằng: « Phu quân hãy truyền cho các dinh trại đóng lại một chỗ, dẹp đồ binh khi di, rồi truyền diêu ngôn nói phu quân bị thương nặng lắm, ra trận không đặng nữa. Nói như vậy cho binh giặc nghe mà dè người, không dự phòng. Lại khiến quân lão nhược mỗi ngày đem ngựa xuống sông Phốn dương mà lắm, làm bộ như ý muốn thối binh về. Rồi tôi với phu quân đem binh phục nơi núi phía Đông. Binh giặc thấy bên mình êm như vậy,ắt là chúng nó kéo rốc ra mà đánh. Lúc ấy phu quân hãy đem binh ra đón đường mà cự, còn tôi riết vào Thạch châu thương cờ chiêu an mà lấy thành. Như vậy có khó chi đâu mà lo. » Hồ giêng Táng rất mừng, liền truyền cho các dinh trại làm y kế ấy.

Ít ngày bên Thạch châu có quân đi thăm về báo cùng Hy Liệc rằng: « Bên dinh Tống linh tệ như vậy, còn Hồ giêng Táng thì bị thương ngày trước nặng lắm, không dám ra trận nữa. » Hy Liệc nghe báo thương nghị cùng Trương Thị đem binh ra đánh. Trương Thị nói: « Ngày trước Hồ giêng Táng bị một thương đó chắc gần chết, cho nên binh Tống nhát rồi, trong thể muốn rút về. Nếu mình thừa lúc này đem binh mà đánh Tống một trận nữa, ắt đặng trọn thắng. » Vìen hy Liệc nghe lời, bèn khiến khai cửa nam mìn, đem bảy ngàn binh kéo thẳng qua dinh Tống mà đánh. Binh Tống già sợ mà chạy, Hy Liệc tướng mạo dũng thô nên kéo binh rượt theo, không dè Cao hoài Đức phục binh ngoại lũy xốc ngựa ra đánh. Đánh đặng một hiệp, kẽ quan đến báo cùng Hy Liệc rằng: « Bình Tống đã công phá cửa thành đồng mòn rồi. » Hy Liệc liền trở về thành té ra bị Hồ giêng

Táng xốc ngựa ra kêu lớn rằng : « Tặc tướng, chạy đâu cho khôi ! » Hy Liệc không dám đánh, quyết trở về cứu ai mình. Giêng Táng giục ngựa theo kịp, đâm Hy Liệc một thương nhào xuống ngựa chết tươi. Bình của Hy Liệc thấy chúa tướng mình đã chết rồi, liền kéo nhau mà đầu Tống. Còn Trương Thị hay trước, đem binh trở lại cửa đồng mòn, bị Mã thị đánh một trận hao binh rất nhiều. Trương Thị tính không xong, bèn trả về ai của cha mình là Phong châu. Cao hoài Đức hiệp binh cùng vợ chồng Hồ giêng Táng kéo vào Thạch châu, rồi sai người báo tin cho Thái tôn hay. Thái tôn cả mừng, truyền lệnh di giá vào Thạch châu chiêu an bá tánh.

Hồi thứ tam

*Kiến-Trung lập kế lấy quan-ải,
Liêu-chúa đem binh cứu Tân-dương.*

Nói về Thái tôn vào Thạch châu chiêu an rồi, qua ngày sau truyền lệnh cho chư tướng đem binh đánh Tiếp thiên quan. Phan nhơn Mỹ, Cao hoài Đức và Hồ giêng Táng lanh mang đem binh tới đóng trước ai ấy mà khêu chiếng. Tướng giữ Tiếp thiên quan là Lục lượng Phương nghe báo có giặc, liền cho vời phó tướng là Vương Văn đến mà hỏi rằng : « Nay binh Tống đã kéo đến trước ai mình rồi, vậy túc hạ có kế chi mà cự chăng ? » Vương Văn trả lời rằng : « Xin tướng quân chờ gấp lo việc cự chiến, vì binh mình ít lầm, thế đánh không nỗi đâu. Phải lo mà giữ cho vững bền một ít lâu, đừng chờ cho binh Tống dày dưa ngày tháng hết lương phan đi, chừng ấy sẽ kéo binh ra mà đánh một trận át là cứu đặng. » Lục lượng Phương nghe lời, khiếu bể cửa ai không xuất binh. Hồ giêng Táng đem binh lối trước cửa ai khêu chiến từ sớm mai tới trưa, không thấy trong ai động đặng chí hết, thì nỗi giận truyền binh áp vào công phá, té

ra bị binh phục trên ái lăn cây và đá xuống, binh Tống chịu không thấu, kể bị đè chết người bị gãy tay chon mà dang ra hết. Hò giêng Táng thấy vậy thất kinh, bèn cho vời Lý kiến Trung đến mà thương nghị rằng : « Võ Lực lượng Phương có thể giữ chắc như vậy, anh em huynh có kế chi đánh cho trốc va chăng ? » Lý kiến Trung nói : « Ta xem địa thế ái này rất khó đánh, nếu muốn lấy gấp cho đặng, thi phải hao binh tổn tướng nhiều lắm. Thôi, bọn ta lui binh về trại mà thương nghị cùng nhau, may có tính đặng kế rồi sẽ đem binh đánh nữa. » Hò giêng Táng nghe lời, thâu binh về trại.

Cách vài ngày, Giêng Táng sai người đi thăm thính, người ấy về báo : « Ái ấy coi hình thế giữ gìn càng nhặt hơn ngày trước. » Giêng Táng nghe báo càng lo buồn hơn nữa. Bỗng có người vào báo rằng : « Ngoài trại có một ông già muốn vào ra mắt. » Hò giêng Táng không biết ông già ấy đi đâu, bèn hỏi quân mời vào. Ông già ấy bước tới trước trường thưa rằng : « Tôi nghe tướng quân đánh Tiếp thiên quan không nỗi, nên đến mà dâng kế cho tướng quân. » Giêng Táng sững sờ mà nói rằng : « Đặng như vậy thì ta sẽ tau cùng Thiên tử ban thưởng cho ông chẳng biết bao nhiêu. » Ông già ấy nói : « Võ ái này cứ chỗ địa thế hiểm lắm, bờ ái bốn phía cũng cao, cho nên người ta gọi là Tiếp thiên quan. Còn tướng trấn thủ ái đó là Lực lượng Phương, và là người hữu đồng vô mưu, song có phó tướng tên Vương Văn là người mưu trí lắm, thao lược cũng giỏi, nếu người ấy khiến Lực lượng Phương bể cửa mà giữ, thì tướng quân có rắng sức mà đánh một năm cũng không lấy đặng. Tướng quân lại chẳng biết đặng sau ái này có một cái ái nữa, tên là Tam trấn quan sao ? Ái ấy có một đường riêng, tuy là hẹp, khó đi lắm, mà đường ấy thông qua Hà đông đặng. Vì lý tướng quân hãy sai người qua đó nói cùng tướng giữ ái ấy là Lý thái Công, xin mượn đường ấy đểng đem binh qua Hà đông ; nếu kéo binh đi khôi chỗ đó đặng rồi thì chẳng còn ai ngăn trở chi nữa hết. » Giêng Táng nghe rất mừng mà rằng : « Nói vậy trời khiến ông đến mách bảo mà

giúp ta đây. » Ông già bộ muỗn từ giã mà đi. Giêng Táng năn nĩ cần lại dặng chờ việc ấy thành công rồi, tâu cho vua phong thưởng. Ông già ấy nói : « Tôi không trông chuyện ấy. » Nói rồi, liền bước trái ra khỏi cửa, bỗng nồi lên một trận gió quái phong thì ông già ấy liền mất. Quần gát cửa trại thấy sự lạ như vậy, chạy vào thưa cùng Giêng Táng. Giêng Táng thất kinh, liền bước ra xem, rồi cúi lạy tạ thỉnh không.

Qua ngày mai Hồ giêng Táng nghe theo lời ông già ấy, bèn khiến Liêu hùng Ngọc đem năm ngàn binh đi vùng núi, qua nơi Tam trấn quan mà xin đi nhờ đường ấy. Khi đến Hùng Ngọc khiến hạ trại xong rồi, bèn sai người vào nói sự ấy cùng Lý thái Công. Thái Công cho vào. Người sai ấy thưa rằng : « Nay chúa tôi ngự già đem binh đi dẹp Hà Đông, vì bị ái Tiếp thiên quan bẽ cửa mà giữ chắc lắm. Chúa tôi cũng muốn khiến tướng mà công phá đó chút, song còn ngại vì sanh linh phải bị đỗ thán, nên chưa quyết. Nay chúa tôi nghe ái này ngoài trấn thủ đây có đường thông qua Hà Đông nên khiến tôi đến xin ngài cho chúa tôi đi nhờ đường ấy, dặng kéo binh qua Hà Đông, việc thành rồi thì chúa tôi sẽ phong thưởng ngài trọng lắm. »

(Xem tiếp tập 4)

Mới vừa in xong :

Tây-Du (4 cuộn).	. . . . .	68\$00
Tam hạ nam đường (2 cuộn).	. .	20.00
Bach xà Thanh xà (1 cuộn).	. .	8.00
Phi Long	(3 cuộn).	51.00
Bắc Tống	(1 —) . .	42.00

Đang in .

Thập nhị quả phạ

Phong thần

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Lý thái Công nghe rồi cười gần mà trả lời rằng : « Người phải biết, ài Tiếp thiên quan cùng ai của ta đây là chò yết hầu của Hà đông ; nếu cho chúa người đi nhờ đường ấy, đem binh qua lấy Hà đông, thì vì chẳng khác chi ta cắt thịt của ta mà cho người ăn chát lấy sự hú. Thôi, ta tha người, người phải mau mau nói cùng Tống tướng, có giỗ đem binh đến đánh với ta. » Lý thái Công này tên là Vinh, có hai người con trai, con lớn tên là Lý Tin, con thứ tên là Lý Kiết ; đều là người thao lược giỏi lắm. Người sai ấy nghe Lý thái Công nói châm hùm như vậy, thì thất kinh, từ tạ lui ra trại, thuật tự sự cho Liễu hùng Ngọc nghe. Hùng Ngọc nói giận đem binh tới trước ai mà khêu chiến. Lý thái Công nghe quân báo, liền khiển con lớn mình là Lý Tin đem năm ngàn binh ra đánh. Hai tướng giáp trận đánh với nhau chưa đặng một hiệp, Liễu hùng Ngọc bị Lý Tin thích một thương nhào xuống ngựa, Lý Tin xông trận giết binh Tống một hồi rồi trở vào kinh mà rằng : « Việc tinh không nên, nay lại bị tổn một đại tướng nữa ; nếu binh giặc áp hai đầu mà đánh thì ta cự sao nổi. » Nói rồi bèn đến thương nghị cùng Lý kiết Trung, Lý kiết Trung nói : « Nếu vây mình phải thừa lúc này, ai trước không dám xuất binh thì mình đem binh rắng mà lấy cho đặng Tam trấn quan này, kéo dề dây dưa ắt sanh khó lòng. » Hô giêng Tảng nghe lời, nhứt diện sai ngiriri báo tin che Cao hoài Đức đem binh ra tiếp, nhứt diện kéo binh đi

cùng Lý kiễn Trung tới đánh Tam trấn quan. Lý thái Công nghe quân vào báo thì biết Tống tướng quyết đại chiến cùng minh, liền sai người đến Tiếp thiên quan nói cùng Lục lượng Phương đem binh mà cứu ứng. Lục lượng Phương đãng tin ấy, bèn thương nghị cùng Vương Văn rằng : « Võ binh Tống bị ta ngăn đây nên lùn ra ái sau mà đánh ; nếu cha con Lý thái Công mà cự không nổi, để Tống lấy Tam trấn quan rồi, thì bọn ta còn gì. Vậy túc hả phải đem binh qua tiếp mới xong. » Vương Văn vâng lời, đem hai ngàn binh đi. Lý thái Công nghe quân báo nói : « Vương Văn kéo binh tới, » Bèn ra tiếp vào mà thương nghị việc cự chiến. Vương Văn nói : « Tướng công chờ lo, để tôi hiệp sức với lính lang mà phá Tống cho. » Lý thái Công cả mừng khiết quân dọn tiệc thết đãi Vương Văn.

* Qua ngày sau trời vừa rạng đông, Lý Tín cùng Vương Văn khai cửa ái đem binh ra giáp chiến, Hô giêng Táng giục ngựa ra trận chỉ Vương Văn mà rằng : « Ngày trước người bại trận khỏi chết là may, bây giờ còn muộn đến mà nạp mình sao ? » Vương Văn nói : « Lúc ấy ta thua người là vì Triệu Toại không nghe lời ta, nay ta quyết giết bọn người, không để một miếng giáp cho nguyễn. » Nói rồi xốc ngựa ra đánh. Đánh đặng hai hiệp Vương Văn giả thua quay ngựa mà chạy. Giêng Táng biết Vương Văn là người giỏi, tính muôn bắt sống về mà trọng dụng, liền giục ngựa rượt theo. Bỗng nghe phia trước núi, nô lèu một tiếng pháo. Giêng Táng ngược mặt xem thì thấy Lý Tín kéo binh tới bọc ngã hậu minh, bèn riết tới đánh nhằm con ngựa của Vương Văn quí, Vương Văn thất thế, bị bỏ bạ của Giêng Táng ào tới bắt sống. Hô giêng Táng liền quay ngựa lại đánh cùng Lý Tín, Lý Tín thấy Vương Văn bị bắt rồi, thi không dám đánh, bèn thối binh chạy về ái. Giêng Táng không theo, thâu binh trở về trại, quân sĩ dẫn Vương Văn đến nạp, Giêng Táng vừa thấy, lật đật chạy ra mờ trời, đặt vào mời ngồi, thết đãi trà nước rồi bèn xin lỗi rằng :

« Khi nầy nơi trận, tôi lỡ mà làm xúc phạm Túc hạxin
Túc hạ miễn chấp. » Vương Văn trả lời rằng : « Tôi dày
bắt tai nên bị tướng quân bắt đặng tha giết củng nhờ ơn
lẽ đầu dám chịu hẫu đài như vậy. » Giêng Tảng nói : « Tôi
dày về củng người quê quán ở Hà đông, bị chuyên ức nên
phải về đầu Tống, đầu sống thác củng giữ dạ trung thần ;
còn nghĩ người dởm lược mưu trí như túc hạ, mà phò tá
người không xứng đáng như vậy, thì tôi lấy làm tiếc lắm,
ví chẳng khác chi ngọc vùi chõ tro bụi. Thôi, xin túc hạ băng
lòng phò Tống chúa, mà lập công đặng để danh thơm tiếng
tốt nơi đời sau cho con cháu hưởng nhở, như vậy chẳng
phải là đẹp sao ? » Vương Văn nghe Giêng Tảng nói một hồi
lòng muốn xiêu, bèn trả lời rằng : « Lời lục có nói : Chim
khôn lụa nhánh mà đồ, tôi biền lụa chúa mà thò. Nay cơ hội
này tôi cũng chẳng nói chi đặng nữa. Thôi, nguyện cùng
tướng quân đồng phò Tống chúa cho an thân. » Từ ấy Hô
giêng Tảng đài Vương Văn cách trọng hậu, lại tau cho Thái
lôn phong thường rồi bèn thương nghị cùng Vương Văn, lo
mưu kế đánh lấy cho đặng hai ải ấy. Vương Văn nói : « Việc
ấy phải tùy cơ ứng biến mới đặng. Vã nay cha con Lý thái
Công thấy tôi bị bắt rồi, đâu có chết củng không dám ra đánh
cùng tướng quân nữa. Thôi tướng quân phải y kế như vậy,
như vậy. » Hô giêng Tảng că mừng, bèn khiến Lý kiễn
Trung đi phục binh, còn mình đem binh tới Tiếp thiên quan
mà công phá. Quân báo cùng Lực lượng Phương. Lực lượng
Phương biết Tống tướng đánh không nổi Tam trấn quan,
nên trở lại đánh mình, bèn truyền cho quân sĩ cứ việc bể cũ
mà cõi thù, Hô giêng Tảng cũng làm bộ thúc binh, công phá
ải ấy cho đến tối.

Lúc gần canh hai, Hô giêng Tảng già chước khiến binh
của mình, nỗi đèn đuốc leo bờ ải mà đánh, thì binh của
Lực lượng Phương phục trên bờ ải, cứ làm như cũ, lăn
cây và đá xuống. Binh của Hô giêng Tảng thấy vậy thi đang
ra hết. Bỗng thấy bên phía Đông bắc có một đạo binh kéo

Mết vào, Hồ giềng Táng biết là binh của Vương Văn đỗ làm kế cùng mình, liền giục ngựa ra già đánh hồn chiểu cùng Vương Văn. Đánh dũng vài hiệp, Hồ giềng Táng già thua, quay ngựa mà chạy. Vương Văn già rượt theo một đồi, rồi lọt vào cửa ải mà kêu lớn rằng : « Bình Tống bị tôi phá trận đã thua chạy rồi. Vậy phải mở cửa ra mà tiếp cùng tôi. » Quân giữ cửa ải nghe thì biết tiếng của Vương Văn là phó tướng của mình, liền vào báo nói cùng Lực lượng Phương y như lời. Lực lượng Phương không nghe chiết, tướng chắc là Vương Văn đi tiếp ải Tam trấn quan về gấp binh Tống đánh mà giải vây, nên kêu mình ra tiếp. Bèn hối quân đem thương ngựa, rồi đem binh khiến khai cửa ải, té ra bị Hồ giềng Táng nấp bóng Vương Văn xốc ngựa ra cản mà đánh. Lực lượng Phương biết mình mắc kẽ rồi, trờ vào không kịp ; phải ráng đánh cùng Hồ giềng Táng vừa dũng một hiệp kế lấp Lý kiển. Trung phục ngoài xa nghe cửa ải đã mở rồi bèn kéo binh vào tiếp. Lực lượng Phương đánh đại chiến cùng hai tướng ấy đặng vài hiệp, biết sức mưu cự không nổi, liền giục ngựa chạy dài, bị Hồ giềng Táng rượt theo đàm một thương nhào xuống ngựa, rồi trờ lại. Còn Lý kiển Trung kéo binh vào ải thương cờ chiêu áo. Bình Bắc Hán tử trận hơn phân nửa, còn bao nhiêu thì đều hết. Lúc ấy trời vừa sáng. Tống tướng nhóm nhau đặng báo công. Hồ giềng Táng mừng mà nói cùng Vương Văn rằng : « Lấy đặng ải này cũng nhờ có mưu hay của Túc hạ, nếu không thì anh em tôi đánh một nǎm cũng không đặng. » Vương Văn nói : « Việc tôi làm cầu may, cũng chẳng công chi cho lắm. » Hồ giềng Táng liền sai người báo cho Thái tôn hay. Thái tôn truyền xe giá vào ải, chiêu an thiên hạ. Quân bên ải Tam trấn quan đi thăm về báo cùng Lý thái Công rằng : « Bình Tống đã lấy Tiếp thiên qua rồi. » Lý thái Công nghe báo cả kinh mà rằng : « Bình Tống thiệt giỏi như thần. » Nói rồi bèn hối hai con bò ải, bèn kéo nhau chạy về Hà đông.

Nói về Trương công Cân trấn ái Phong châu nghe Tống
đã lấy Tiếp thiên quan rồi thì kinh sợ cả ngày, không
tinh động nỡ ra kể chi mà dự phòng. Phó tướng là Lưu
Bình thấy vậy, đến mà thương nghị rằng : « Võ binh tướng
của Tống đã đồng lõi giỗ, thồ lớn như núi Thái sơn ; rất
đôi Tiếp thiên quan là chỗ hiểm gay như vậy mà còn lấp
đang thay, huống chi Phong châu ta đây, thành đã thấp
mà đất lại bẩn, một tên quân mạnh kia với tay leo lên
cũng dễ dàng, đã vậy binh tướng mình lại ít, có thể chi mà cự
cho nổi. Thôi, xin tướng quân nghĩ mà thương việc sanh linh
đỗ thân, dâng biểu đầu Tống phúc cho rồi, như vậy thì tước
lộc của mình cũng chẳng mất đi đâu. » Trương công Cân nói :
« Tướng quân luận như vậy nghe cũng phải, song bấy lâu
minh đã thọ lộc Hán trao, nay lúc nguy biễn không ra công
mà báo bồ, để đi đầu cũng ngặt. » Công Cân còn đương dạ
dự chưa biết lối nào, Lưu Bình lại giục nứa. Công Cân liền
nhứt định mà nói rằng : « Thôi, tướng quân đem hàng biểu
qua dinh Tống chịu đầu đi. » Lưu Bình vâng lệnh, đến ra mặt
Hò giêng Táng thuật tự sự như vậy. Giêng Táng rất mừng,
liền sai người dâng lời biểu ấy cho Thái tôn xem. Thái tôn
xem rồi liền phê rằng : « Nay Trương công Cân biết thời thế
mà xin đầu, trầm cảm bằng lòng như vậy. »

Ngày thứ Hò giêng Táng vâng chiếu hộ giá đến Phong
châu, Trương công Cân liền mở cửa ải bày hương án mà
nghinh tiếp vào. Vua vào ải chiếu an bài tánh rồi, liền hạ
chiếu cho các tướng đem binh đánh thắng tới Hà Đông. Tín
sự đồn lời Hà Đông. Lưu Quân nghe cả sợ, bèn hội quân thầm
mà thương nghị. Đinh Quới tàu rằng : « Võ binh Tống đi
đường xa mà đánh tới đây, chắc là lương thảo gần hết, xin
chưa công nhứt diện sai sứ qua Đại Liêu cầu Tiêu Thái hậu
sai tướng đem binh mà triệt đường đường lương của Tống
đi, nhứt diện sai binh mình đem binh ra đánh. » Lưu Quân
nhậm tàu, liền sai sứ qua Đại Liêu viễn binh, rồi khiến các
tướng sắp đặt cơ binh để phòng đánh cùng quân Tống.

Nói về sứ thần phụng chiếu qua Đại Liêu vào chầu Tiêu
thái hậu tàu việc sứ rời, Tiêu thái hậu liền hỏi quan thần mà
thương nghị. Tiêu thiên Hữu tàu rắng & Vũ Hà đông liền
cảnh cùng ta ví như môi cung răng, nếu môi sứt thì răng
phai lạnh, xin bệ hạ phát binh đi giúp Lưu Quán, chờ nên
trễ nǎi. » Tiêu hậu nhậm tàu, liền phong Gia luật Sa làm
Giám quản, đem hai ngàn binh đi cứu Hà đông. Gia luật Sa
lãnh mạng, đi cùng sứ đem binh đến Bạch mã lanh, hạ trại
mà nghỉ. Quản sào mã bên Tống đi thám về Phong châu báo
tin ấy. Thái tòn nghe như vậy cả giận mà rắng : « Lưu Quán
nghịch mạng cùng ta, thì ta đem binh vắn tội, chờ can chi đến
Đại Liêu mà lại động can qua trợ nghịch như vậy. » Liên
khiến Cao hoài Đức và Hồ giêng Táng đem binh đánh Bắc
phiên, rồi sau sẽ đánh Hà đông. Cao hoài Đức lanh mạng rồi
thương nghị việc xuất binh cùng chư tướng. Quách Tẩn nói:
« Việc chính chiến qui tại đánh cho gấp, làm cho địch nhọn
không đủ ngày giờ mà sắp đặt binh cơ. Nay Liêu binh đóng
tại Bạch mã lanh, xa chừng bốn mươi dặm, chúng nó bị
cách bờ khe Hoành sơn, nên độ binh bất tiện. Vậy để cho
tôi đem binh lội qua khe ấy mà đánh trước rồi các vị sẽ
thủng thỉnh di sau mà tiếp. » Cao hoài Đức khen lời ấy, bèn
phát binh cho Quách Tẩn đi. Quản đi thám về báo cùng Gia
luật Sa rằng : « Quách Tẩn đã xuất binh rồi, chẳng bao lâu
sẽ tới. » Gia luật Sa thương nghị cùng Địch Liệc rằng : « Ta
cùng tướng quân phải đem binh lấp trùm nơi khe Hoành sơn
đón trước đó, chờ cho Tống tướng độ binh qua khe ấy chừng
phản nữa, ta áp mà đánh thì ắt đặng trọn thắng. » Địch
Liệc nói : « Nếu đê cho binh Tống độ qua khe rồi thì
binh ta thấy vậy sanh lòng nhất, chỉ bằng mình riết binh
qua khe mà đánh thì chúng nó mới dạn đánh cho. » Nói rồi
liền kéo binh đi, lội qua khe đón binh Tống mà đánh.

Hồi thứ chín

*Lưu-Quân khiến sứ với Dương-Nghiệp,
Quách-Tẩn đại chiến Giả-luật-Sa.*

Nói về Gia luật Sa thương nghị cùng Địch Liệc dặng đem binh lập trận tại mé khe Hoành sơn đón binh Tống mà đánh. Địch Liệc không nghe lời, muốn kéo binh lội bộ qua khói khe ấy mà giáp chiến. Gia luật Sa thấy ý Địch Liệc không hiệp với mình, thì đề cho Địch Liệc kéo binh đi, song cũng phải theo mà tiếp. Khi đạo binh của Địch Liệc tới khe, mới độ binh qua vừa dặng phản nử, bỗng thấy binh Quách Tẩn đi gần tới, Địch Liệc biết việc mình làm bất cập, nên truyền ngưng binh nử trên nử dưới, lập trận thế mù nghinh chiến. Quách Tẩn hởi thương xốc ngựa đến mắng rằng : « Liêu trào là một mũi giặc, chỉ ngày mà bị đánh, nay khiếu người đến mà chịu chết cho gấp hay sao ? » Địch Liệc trả lời lại rằng : « Chúa người có lòng tham lam, đã làm vua cõi Trung Quốc, mà chưa biết dù, cứ thường năm dãy động cao qua, đánh từ phía không cho tiên hạ ẩn. Nên nay ta đem binh giết bọn người mà cứu Hà đông đây. » Quách Tẩn nổi giận giục ngựa tới đánh. Đánh vừa hai mươi hiệp, chưa ai thắng bại, kè binh Hồ giêng Tảng đều, Giêng Tảng liền xốc ngựa vào trận tro chiến cùng Quách Tẩn. Địch Liệc không sợ, bèn ráng sức cự cùng hai tướng. Gia luật Sa thấy bộ Địch Liệc đã mệt rồi, bèn giục đạo binh mình đến mà cứu, vừa lội qua khói khe, lại thấy binh Cao hoài Đức tới nử, thì hai bên áp lại mà đánh hỗn chiến cùng nhau. Địch Liệc biết sức mình đuối rồi, liền giải trận mà chạy, bị Quách Tẩn rượt theo kịp, chém một gươm đầu rơi xuống khe. Cao hoài Đức và Hồ giêng Tảng riết tới giết binh Liêu chết vô số, rồi rượt theo Gia luật Sa. Luật Sa nhờ ngựa còn giõiշ, nên chạy vượt khói, bèn gom bại binh vào một cái đường núi, tinh lui về bồn quốc. Đì chưa

đặng bao xa, lại bị Hoài Đức và Giêng Tảng lùn tới trước chặn đường mà đánh nữa, may đâu có một đạo binh ẩn táo, tướng của đạo binh ấy ra súc đánh, thắng thặng Cao hoài Đức và Hồ giêng Tảng cứu Gia luật Sa, rồi hiệp binh lại một chỗ mừng nhau. (Tướng cứu Gia luật Sa đây tên là Gia luật Tà Chân, nguyên Tiêu thái hậu sợ Gia luật Sa và Dịch Liệt đi giúp Hà đông mà đánh Tống có thất đi chăng, nên khiến đem binh đi tiếp.) Gia luật Sa nói : « May nhở có tướng quân gấp mà cứu, không thì tôi đã bị Tống tướng bắt rồi. » Gia luật Tà Chân nói : « Ấy cũng nhờ Thái hậu độ trước nên khiến tôi đến mà tiếp đó. » Chuyện vẫn cùng nhau rồi, đồng luh lui về Đại liêu. Còn Cao hoài Đức và các tướng trở về trại, vào tàu cùng Thái tôn rằng : « Bọn tôi đã dẹp đặng binh Liêu rồi, lại giết một đại tướng nữa. » Thái tôn nghe tàu cả dẹp, liền hạ chiếu mà ban khen, rồi khiến đem binh đánh thắng tôi Hà đông.

Lưu quân nghe binh Liêu bị thua rút về bờn quốc rồi, thì ngày đêm kinh sợ, liền hỏi quan thần mà thương nghị. Hữu thừa tướng là Quách hữu Nghi tàu rằng : « Bình Tống thế mạnh lắm, tôi e đánh không lại, xin chúa công dùng biều mà đầu Tống cho xong, trước là vững an xã tắc, sau cứu sanh linh khỏi việc đồ thân. » Lưu quân nghe lâu như vậy, còn dụ dụ chưa định lẽ nào, liền có Tống trai Khuu tàu rằng : « Vả đất Hà đông chẳng phải là hết người, chiến sĩ có hơn mươi muôn, thành trì cũng chắc ; nếu Chúa công khiến tướng ra đánh nhau một trận, thì thắng bại cũng chưa biết đặng, lẽ đâu đi nhẹ mình mà quật hạ người ta sao ? Vậy xin chúa công để tôi tiến cử một người đánh Tống phải thua cho chúa công coi. » Lưu quân hỏi : « Khaoh muốn cử ai thì nói cho trăm biết. » Tống trai Khuu tàu : « Người ấy vẫn thuở trước ở U châu, tên là Mã Phong ; lúc Huỳnh Sào làm loạn thì va nồi danh lắm, vì va bay dùng một cây thương tên là Di quang thương, nặng lắm không ai đánh lại, chẳng kém Vương ngựa Chương đời

Ngủ dài. Nay va đã kinh thê tục mà ở ăn nơi núi Tung Sơn, tuy già mặc lồng mà sức còn dương mạnh lắm, mưu mô nhả tháo, thao lược cũng hay. Vậy xin chúa công sai sứ triệu người ấy thi xong. » Lưu quân nhậm lầu, liền sai Tử trọng Tấn đi sứ.

Tử trọng Tấn lanh mạng đi gần tới núi Tung Sơn, ngó xa thấy vội một cát am, bèn riết tời xem, thấy một người cao lớn, mặt den tóc bạc, đang ngồi xem kinh. Tử trọng Tấn liền sửa áo mǎo bước tới thưa rằng : « Xin Tiên sảnh nói cho tôi biết, chỗ này có phái là am của Mã tướng quân chẳng ? » Người ấy ngó lên thấy Tử trọng Tấn liền đứng dậy hỏi rằng : « Vậy quý khách ở đâu mà biết Mã tướng quân ? » Trọng Tấn thưa : « Tôi là người ở trào Bắc Hòn, nhơn bị binh Tống đánh gấp lắm, nên chúa tôi sai đến đây, đặng triệu Mã tướng quân, xuống giúp triều đình trong việc gấp ấy. » Người ấy nói : « Bần đạo đây thiệt là Mã Phong song việc thối binh Tống, chắc là tôi giúp không đặng. » Nói rồi cũng lật dat bày hương án mà lạy mạng vua. Rồi mời Tử trọng Tấn vào nơi hậu am thết đãi trà nước và hỏi rằng : « Vậy Tống cử binh đánh Hà Đông dùng ai làm chánh tướng, người ấy giỏi lắm sao ? » Trọng Tấn thưa : « Tống tướng cũng có nhiều người, song có một tướng tên là Hồ giòng Táng, giỏi lắm, không ai đánh lại. Bởi vậy, trào Bắc Hòn đã hết người cự nổi rồi, nên Tống trung Qui lầu cùng vua, nói ngài là người thao lược giỏi, chắc là thối Tống nỗi, nên vua khiến tôi đến đây mà triệu ngài. Vậy xin ngài hãy sửa soạn theo tôi nhập trào, cho hết lòng trung đợi của vua. » Mã Phong cười mà rằng : « Bần đạo tuổi đã gần chín mươi rồi, lưng mõi gối dùn, sức đâu còn mà cầm thương lên ngựa đặng, lại việc cung thương bỏ cũng đã lâu, e đều trọng nhậm ấy chắc là không khâm. Vậy xin ngài kíp về lầu thê cho tôi như vậy, và xin vua sai sứ đến Sơn báu triệu Dương Nghiệp mà dùng, đừng trè núi mà lui việc triều đình đi. » Tử trọng Tấn thấy Mã Phong nói như vậy, thì chắc ép cũng không đặng, bèn từ giả ra về.

Từ trong Tǎn về tới trào lưu cùng Lưu Quán các lời của Mũ Phong đã nói với mình, Lưu Quán nghe thì buồn bực lắm, bèn hỏi quan thần mà thương nghị, đang đếm binh mà đánh liều với Tống một trận. Đinh Quới tàu rằng : « Việc đã gấp rồi, xin chúa công hạ chiếu sai sứ đi triều Dương lệnh công một lần nữa, đang người cứu nạn này mới xong cho. » Lưu Quán nói : « Dương gia đã nhiều phen cử binh mà giúp Trầm, song năm trước tại Thạch châu đã lập huyết thệ cùng Tống chịu hòa mà rút binh về. Trầm e Linh công có kết hối với Tống chúa rồi, nên nay Trầm nghĩ mà không muốn vời nữa. » Đinh Quới lại tàu rằng : « Chúa công đã lấy đều án đức mà dài thiền hạ, Dương lệnh công cũng rõ biết rồi, mà cha con và cũng là người rất trung nghĩa, lẽ đâu lại phụ chúa công sao ? » Lưu Quán nghe Đinh Quới tàu như vậy nghĩ cũng có lý, liền viết chiếu sai sứ đến Sơn hậu. Sứ tới nơi, ra mắt Dương Nghiệp mà dừng lời chiếu. Linh công mới đặt bày hương án mà đọc chiếu rằng :

« Trầm súra trị Hà đông, quyết giữ cho trọn một phương,
« tuy không có đức bằng vua Thang vua Vũ, song cũng lòng
« kinh mộ kẽ hiền tài. Vã từ Châu Thế tôn đến nay, sự thù
« của trầm không rủa đặng, thường khi bị xâm lấn hoài. Nay
« Tống Thái tôn mới lên ngôi cũng cứ việc thâu thành đoạt
« lũy như trước ; làm cho bá tánh kẽ mang hại người bị
« khổn khổ, cũng đã hết sức. Nay nạn nước gấp như trứng
« gùn rót, duy cha con khanh là người trung thần bão kiệt,
« cứu đặng mà thôi. Vậy lời chiếu mạng này đến thì cha con
« khanh kíp cử binh đến giúp trầm. Thành công rồi, trầm sẽ
« ban thưởng cho cha con khanh quyến cao lộc cả. Nay
« lời chiếu. »

Dương lệnh công bái lạy chiếu mạng rồi, bèn vào mà thương nghị cùng Vương Quới rằng : « Tống đã ghe phen thâu đoạt Hồn đô, nếu mình không cứu thì bị chửi bất trung, còn mình cứu thì phải cử binh đánh cùng Tống, lại e bị chửi bất tín ngày trước, vậy như ý túc hạ nghĩ lẽ nào ? » Vương

Quái nói : « Võngai là tôi ngoại thần của Hà đông, nay vua làm nạn lõi cùu thì phải hơn, nếu ngai nǎm giữ lời giao thệ với Tống ngày trước, thìắt phải mang câu phản chúa. » Dương Nghiệp nghe phải, bèn phủ thác việc chánh trị cởi Sơn hậu cho Vương Quái mà đi cùng bảy người con đem ba mươi binh đến cùu Hà đông. Quản sǎo mǎ đi thám đãng tin ấy về báo cho Phan nhơn Mỹ hay, Phan nhơn Mỹ có ý sợ, liền hối chư tướng thương nghị mưu kế mà đánh cùng Dương Nghiệp. Cao hoài Đức nói : « Dương Nghiệp thiệt là người anh hùng đệ nhất, vì từ đời Châu Thế tôn đến bảy giờ, mỗi khi cử binh đánh Hà đông, hẽ gấp và thi phải thối binh hoài. Nay nếu va đem binh đến nứa thì taắt phải lui, chờ không làm chi đãng. » Hồ giêng Táng nói : « Tôi cũng thường nghe cha con Dương Nghiệp là tướng vô địch trong thiên hạ, song tôi chưa gặp lần nào. Thôi, để tôi đem binh đánh thử cùng cha con va một trận, coi thế nào. » Phan nhơn Mỹ chịu, bèn đề cho Hồ giêng Táng lãnh tám ngàn binh mà xuất trận.

Nói về Dương lịnh công kéo binh đến đóng trại nơi Ngọa long ba mà nghĩ, xây có quàn báo rắng : « Bình Tống ba trại cách đây chừng mười dặm. » Dương lịnh công nghe báo cười rắng : « Tống tướng dụng binh sơ lược lắm, nếu đóng trại ở nơi đó thì sao cũng phải thua ta chờ chẳng không. » Nói rồi, bèn hỏi trong chư tướng : « Ai muốn xuất trận mà đánh trước ? » Người con thứ năm là Dương diên Đức ra thura rắng : « Con xin lãnh binh ra đánh trước cho. » Lịnh công nhảm lời, liền phát cho Diên Đức năm ngàn binh. Dương diên Đức lãnh mạng đem binh ra trận nói lớn rắng : « Tống tướng hãy lui binh về tàu cùng chúa người phải chừa đất Hà đông, nếu cương lý thì ta giết không đè một tên quân. » Hồ giêng Táng nói giận mắng rắng : « Người dùng khua mồi uốn lưỡi ăn quen mắng kẽ bát tài, chờ bay người gấp taắt không khỏi chết. » Nói rồi huơi thương tốc ngựa ra đánh. Hai tướng đánh hơn mười hiệp, chưa

định hồn thua, mà hai con ngựa đuôi rồng, dừng đắn không bước tới. Dương diên Đức nói : « Ngựa của hai ta coi đã hết cảng rồi, thôi để mai sẽ đánh nữa. » Hò giêng Tống gặt đầu, rồi 2 đảng thâu binh về trại.

Dương diên Đức về tối trại, ra mắt cha mà thưa rằng : « Nay con ra giúp chiến cùng Tống tướng hơn 40 hiệp, vì ngựa mệt, hai đảng phải thâu quân, nên chưa biết ai thắng bại. » Linh Công nói : « Ta nghe Tống tướng có Hò giêng Tống võ nghệ cao cường, nếu phải người ấy ra trận bữa nay đó, thì mai ta sẽ bôn thản ra đánh cùng va. » Nói rồi khiến đem binh tới gần dinh Tống cách vài dặm mà hạ trại.

* Nỗi vã người con thứ 7 của Dương Nghiệp là Dương thất Lang tánh nóng, muốn lập đầu công, nên lên đêm 3 ngàn binh tới cướp trại của Tống. Đến ấy nhầm lúc Tống tướng là Phan nhơn Mỹ, Quách Tấn và Cao hoài Đức đang nhóm nhau mà luận việc binh pháp, thinh lính có một luồn quái phong thổi vụt qua tắt đèn, Phan nhơn Mỹ sẵn dịp bàn rằng : « Điểm này làm cho tôi nghi đêm nay chắc là Dương gia đem binh đến cướp trại ta chờ chăng không. Vậy chư tướng hãy truyền cho các dinh trại, đừng cho xao động và đem quân cung nỏ mà phục nơi phía hậu cho sẵn đi, đừng mà dại phòag. » Bọn Cao hoài Đức vang lời, mỗi người đều giữ bồn phận mình xong rồi, Dương thất Lang kéo binh gần tới thì liệu quyết bên trại Tống chắc không có dự phòng chi hết, bèn giục binh riết vào vừa tới ; xấy nghe nổ lên một tiếng pháo, binh Tống ó lên mà bắn, tên bay ra tờ như mưa bắc. Binh của Dương thất Lang thất琉璃彈, bị chết vô số. Thất Lang biết mình lâm kẽ rồng, liền quay ngựa chạy trở về, bị Cao hoài Đức và Quách Tấn đón đánh một trận, và vượt theo hòn nấm đậm mới trở lại. Thất Lang chạy về tới trại điểm binh lại thi chết mất hơn pháo nữa.

Ngày sau Dương lính công mới hay sự tình như thế, bèn nói giận cho Thất Lang mà quở rằng: « Mì không tuân quân lệnh, làm cho binh mã chấn như vậy thì tội mì đáng xử cách nào? » Nói rồi bèn khiển quân đâm chém Thất Lang mà thị chung. Bộ tướng là Trương văn Tân nghe sự hung như vậy, chạy đến khiển quân giam Thất Lang lại đó, bèn vào khuyên giải cùng Dương lính công rằng: « Dương thắt Lang tuy phạm tội, song chí muốn vì nước mà ra công, rủi lầm kẽ địch nhơn nên thất trận. Xin tướng công nghĩ tình phụ tử mà dung thứ cho va. » Dương lính công nói: « Ta cũng biết tình cha con là chí thân dó chút song phép luật chẳng riêng đặc, phải chém nó mà răn người khác. » Chư tướng đều hội nhau đến mà xin hoài. Lính công thấy vậy, bèn tha chém, khiển quân đâm đánh 40 trượng, ai thấy cũng kinh. Đánh rồi Thất Lang tạ tội mà lui về trại mình. Dương lính công liền bảo chư tướng rằng: « Bình ta mới đến, phải nghỉ ít ngày mà sắp đặt quân sự cho tề chỉnh, rồi sẽ đánh cùng Tống. » Chư tướng vâng lời ai nấy đều về trại, cứ việc bồn phập mà làm.

Nói về Tống tướng Phan nhơn Mỹ nghe binh cha con Dương Nghiệp đến gần, thì nhứt diện truyền cho chư tướng tập luyện binh mã trong 10 ngày sẽ xuất trận, nhứt diện sai người lên tòi thám binh lính của Dương Nghiệp. Người sai về nói: « Bình của Dương gia đóng trại coi có thể hung tráng lắm, chắc là va muốn đại chiến cùng mình. » Phan nhơn Mỹ nghe rồi, hỏi chư tướng mà phản binh như vậy; mình thì làm chủ tướng. Cao hoài Đức đi tâ dực, Hồ giêng Tảng hữu dực. Quách Tân lãnh đạo binh hậu tập mà phòng việc cứu ứng. Phản như vậy rồi, ai nấy đều lãnh hịnh về dinh.

Ngay thứ trời vừa hừng đông, trông lính giông ba hồi vẫn dữ. Phan nhơn Mỹ xuất binh ra trận, thi bèn là có Cao hoài Đức, bèn hữu có Hồ giêng Tảng. Bèn Lặc (rận

Dương linh Công cũng xuất binh, minh mạc bạch bào, đầu đội kim khôi, ngồi trên ngựa bạch mã, ra trận cõi có oai phong lâm, bên tâ cõi Dương dien Láng, bên hữu cõi Dương dien Chiêu. Phan nhơn Mỹ thấy vậy khen thầm hoài, rồi giục ngựa ra trận mà hỏi rằng : « Vâ Hà đông là nước nghịch mạng cùng chúa ta, nên chúa ta đem binh thảo tội, chờ can chi với tướng công mà tướng công đem binh cự địch với ta hoài ? » Dương linh Công nói lớn tiếng rằng : « Chúa người đã làm vua nước Trung quốc, còn chưa biết đủ, mỗi năm cứ động can qua. Năm trước đã cầu hòa cùng ta mà lui binh, nay lại còn đem binh đến xâm phạm nứa, và vì ý gì ? Vâ Hà đông là lân quốc với ta, ta mang ơn hậu của Lưu chúa, nên phải đem binh cứu viện đây. Vậy người phải lui binh cho mau thì vuông tròn nghĩa cũ, nếu không thì ta giục binh Hà đông mà giết hết, không để một tấm giáp. Chừng ấy đầu muốn ăn năn thi đã muộn rồi. » Nhơn Mỹ cả giận, bèn day lại mà hỏi chư tướng rằng : « Ai dám ra bắt thằng thát phu ấy chẳng ? » Nói chưa得出 lời, Hô giêng Tảng giục ngựa huơ thương mà đâm Dương Nghiệp. Con của Dương Nghiệp là Dương dien Chiêu thấy vậy xốc ngựa ra cõi, đánh dặng bảy mươi hiệp chưa biết thắng bại, hông nghe tiếng chiêng thì hai đảng đều thâu quân. (Nguyên Thái tôn thấy cha con Dương Nghiệp giỏi lắm thi có ý muốn dụ đầu, cho nên gióng chiêng thâu quân dặng có lo mưu ấy).

Hồi thứ mười

*Bác vương dâng kế phản gián,
Quang Mỹ qua dụ Linh công,*

Nói về vua Thái tôn lúc ấy thâu quân về dinh, tính không ra kế, buồn rầu chẳng vui. Khi ấy Bác vương vào thấy vua như vậy, ngụ ý liền hỏi rằng : « Hòm bay Bộ hạ buồn, có phải là tại kiêm không ra kế vời cha con Dương Nghiệp chẳng ? » Thái tôn nghe hỏi thát kinh ! Liền nói rằng : « Vì ý nào khanh hiểu ? Vậy khanh có kể chi tinh chuyện đó

chẳng? » Bá vương lâu : « Tôi có nghĩ ra một kế, kêu là kế phản gián. »(1) Vậy xin Bộ hạ sai người cho miệng lười qua Hà đông làm như vậy . . . như vậy . . . thìắt cha con Dương Nghiệp về đầu. » Vua Thái tôn cả mừng, và nói rằng : « Kế ấy rất hay ! mà ngặt không người sai đi đặng. » Bá vương lâu : « Việc này nếu Bộ hạ muốn sai người, xin khiến Dương quang Mỹ điắt ven biển. » Bá vương lâu vừa dứt, Dương quang Mỹ bước ra lâu rằng : « Ngu hạ tuy bắt bài, xin lãnh việc này lo kham cho Bộ hạ. » Vua Thái tôn lúc ấy cả mừng liền cắp vàng bạc gốm nhiều rất nhiều. Dương quang Mỹ lãnh các món tạ từ vua về dinh, nội đêm ấy dồn một ít tên quân qua Hà đông thi kế. Đèi không đầy nửa đêm đến dinh Triệu Toại. Quang Mỹ vào gõ cửa và ló lót với quân canh, nói rằng : « Ta là anh em bạn thiết của Triệu tướng công, lâu ngày không thấy mặt nhau, hôm nay mới nhơn rảnh việc nên lén đến thăm một chút và cũng có chuyện tư, xin quý vị mở cửa dẫn ta vào ra mắt. » Quân canh thấy có tiền mũi, liền mở cửa cho Quang Mỹ vào ; Quang Mỹ vào đặng trong cho tiền thêm một lớp nữa, cho bọn lá hứu giữ cửa, đặng cậy dâng vàng bạc gốm nhiều vào trong trước cho dễ nói chuyện. (Nói về Triệu Toại là quan yêu mến của Lưu quân muốn việc chi Lưu quân cũng nghe hết. Mà lãnh người hay ham hố, bè thấy tiền bạc chẳng le-jn ít nhiều, miên có lè mê thìắt đặng việc.) Cho nên lúc này Triệu Toại thấy lá hứu dâng tài vật rất nhiều, thì mừng rỡ, nên cho đòi Quang Mỹ hỏi rằng : « Vâ chăng ông là quan Đại thần ở bên Thiên triều, mà nhơn vì cớ nào đêm hôm um tối qua tôi có việc chi gấp, xin ngài nói cho tôi nghe với. » Dương quang Mỹ nói rằng : « Hôm nay tôi cũng vì nước nên chăug nài công khó qua đây, trước là ra mắt đại nhơn thăm cho biết, sau cũng có một việc muốn bàn riêng. Bởi vì chúa tôi biết đại nhơn bên này là tôi sủng hạnh của Lưu quân, muốn việc chi cũng đặng hết, nên chúa tôi sai, trước là ra mắt ngài, nói việc hơn thua cho ngài nghe và sau cậy ngài

(1) Kế Phản gián : Là xuôi cho giáp nhau.

giúp giùm một việc rất mọn, chẳng biết đại nhơn có khứng chịu chăng? » (Triệu Toại là đứa tiểu khơn, thấy tiền bạc nhiều thì ham hố và nghe ai nói thời đều ưa, cho nên Quang Mỹ nói chi lúc này cũng đặng). Khi ấy Quang Mỹ nói với Triệu Toại rằng : « Vả chẳng Trung nguyên với Hà đông không thù khich, việc đi đánh đây là lấy oai dặng cầu hòa, nhưng mà bị cha con Dương Nghiệp ý mạnh cự đương, khiếu cho hai nước không dặng hòa hảo nhau mau, làm cho diễn ra bèn này tốn, bên kia tốn. Thoản như bọn cha con Dương Nghiệp mà cự không lại với Trung Nguyên rồi, có phải chờ lâu trớn nên gây họa lớn chăng? Còn như va thắng một đài hồi, thì làm sao khôi va ý, cậy có binh quyền thế lớn, và kiêu hinh không kề ai, lại Lưu chúa thấy vậy ngỡ là hay, càng yêu mến người hơn nữa, cùng hậu đãi va rất trọng, còn đại nhơn ắt bị bô dẹp qua một xó hóc kia! Nay sẵn dịp may lì qua dặng dày nói một hai việc hữu ích cho đại nhơn nghe, và cầu đại nhơn làm sao mà tan với Lưu chúa cho xa lánh bọn cha con Dương Nghiệp ra thì chúng tôi nguyễn kéo binh về Ưng châu, đợi đại nhơn định việc hai nước giải hòa, chừng việc ấy xong rồi, cái lộc cả của đại nhơn rất lâu dài không biết ngăn nào mà nói dặng và hai nước giao liên với nhau rồi, ắt đại nhơn dặng danh vang trong bốn biển. Xin đại nhơn định liệu. »

(Xem tiếp tập 5)

In, xuất bản và phát hành
tại nhà in

TÍN DÚC THU' XÃ

25 đường Sabourain — Saigon

Điện thoại: 20.678

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Triệu Toại nghe hết mấy lời phai quấy, thì hùu đất Quang Mỹ vô cùng, và kốt hòn bọn cha con Dương Nghiệp mà nói rằng : « Vậy xin ông hãy yên lòng, để mặt tôi định chước, làm sao củng trừ cha con Dương Nghiệp dặng. » Triệu Toại nói rồi liền dạy quần bầy tiệc rượu, ăn uống rồi lên dẫn đưa Quang Mỹ trở về. Khi ấy Triệu Toại đưa Quang Mỹ đi rồi trở lại thơ phỏng ngõi ngà : « Nay mình đã lanh hóa vật của người ta rồi, thì phải làm làm sao hạ cho dặng cha con Dương Nghiệp mới xong, kẽo đe chúng nó nêu danh, thì mình mặt mũi nào ngó Tống nhơn cho dặng. » Triệu Toại nghĩ như vậy, bèn đem tiền bạc mướn người trong ngoài ngày đêm đem lời diệu ngôn nói rằng : « Dương Nghiệp đã chịu chầu báu ngọc ngà của Tống, nên đã giao trùc với Tống, rồi nói đe làm phản dặng lấy Hà đông chia hai thiên hạ với Tống. » Chẳng mấy ngày tiếng đồn ấy vang rầm. Triệu Toại lại khiến người làm phúc lên qua dinh Tống trả lời rằng : « Công việc đã gần an, và dặn Dương Nghiệp có đem binh ra khêu chiến thì Tống định cứ việc đóng cửa trại chờ xuất binh, để cỗ thủ như vậy trong mười ngày hay là nửa tháng ắt xong việc c小事. » Thái Tông dặng tin ấy thì cả mừng ! Liền hỏi Quang Mỹ rằng : « Việc như vậy khá tin dặng chẳng ? » Quang Mỹ trả lời : « Tôi coi Triệu Toại là dừa tiêu nhơn lầm, hay ghen hiền ghét ngô, thấy cha con Dương Nghiệp thành công, thì trong lòng nó bực tức, cho nên tôi chắc việc này ắt dặng, xin bộ hạ ra lệnh cho các dinh bão y lời cỗ thủ, chờ cho Triệu Toại làm xong việc rồi, tôi nguyện đi một phen nữa chiêu dụ Dương Nghiệp

ết xong. Nếu Dương Nghiệp nhậm lời, thì đất Sơn hậu này :
đều thoát về tay chúa thượng. » Vua Thái Tôn khen phái, liền xuống chỉ truyền lệnh cho các dinh, đều đốt bể thủ, chẳng dặng giao binh nữa, đều giặc nó có làm hồn thề nào cũng cùr việc nghiêm chỉnh, mà giữ gìn cho chắc chắn. » Các chúa soái đều vâng mạc, sau đó kiêm bể xong xuôi hết. Lúc ấy bên Bắc Hờn, Lưu chúa thấy việc giặc sao diễn trì dài dài, còn lương phan tốn kém rất nhiều cho nên xuống lệnh thôi thúc Dương Nghiệp phải xuất binh thối Tống mỗi ngày. Dương Nghiệp y như lệnh mà mức bến dinh Tống cố thủ hoài, không biết làm sao, kéo binh ra, rồi phải dẫn nhau về, mà thường hứa cũng vậy. Ngày kia Dương Nghiệp lại có nghe tiếng đồn thấu tai rằng : « Minh có chịu của hối lộ, thâu đoạt giang san Sơn hậu dâng cho Tống ta. » Bay giờ biết làm mưu thề nào mà lui thưa Tống binh, cho dặng rõ mặt gian ngay, kéo Lưu quân nghi ngại, Dương Nghiệp đương lo lắng, còn Triệu Toại ở trong triều chờ cho đến thiên hạ trong ngoài nói dậy, thình lình nửa đêm vào sâu với Lưu quân sứ lính Dương Nghiệp muốn làm phản. Lưu chúa nghe Triệu Toại nói thì thắt kinh hối rằng : « Quắc cựu làm sao mà hay dặng việc đó ? » Toại nói : « Việc ấy tôi biết đã lâu. Vì ngày trước một lần, giải vây nơi Thạch châu, Dương Nghiệp kéo binh ra tiếp, rồi làm hòa ước với Tống quân kéo binh về. Lúc đó bấy tôi thấy trước nhà đương ly loạn và không người, nên tôi chưa có tàu ra, đến nay lần này Dương Nghiệp cùr cầm binh dục đặc không chịu tới, lẽ cùng người Tống lo loạn mưu kế, ấy là hình trạng thố lộ rõ ràng, trong ngoài đều biết hết, chẳng phải một tôi rõ sự ấy mà thôi. » Lưu quân nghe nói tin chắc, liền hỏi Triệu Toại rằng : « Chẳng hay bây giờ Quắc cựu có mưu kế chi mà bắt cho dặng cha con Dương Nghiệp ? » Triệu Toại trả : « Nếu Bệ hạ quyết chắc, thì chẳng khó chi. Ngày mai Bệ hạ ra chiếu đòn Dương Nghiệp về hối lơ là và dưới đèn sấp mười người Võ tướng, chờ Bệ hạ ngồi trên ra lệnh, thì dưới chúng nó bắt ngay, chạy đầu cho khỏi. Ấy không tổn súc

bao nhiêu mà nên việc cái » Lưu quân khen phái ; rạng ngày đó, ra lệnh khiến sứ đến Bắc dinh đòi Dương Nghiệp bồi trào nghị việc. Dương Nghiệp dặng tin không ngờ, bèn sửa soạn đai càn vào triều bái xong xuôi. Lưu quân rút cây bội kiềm quăng xuống thềm làm hiệu lệnh, phục binh liền áp ra bắt trói Dương Nghiệp. Dương Nghiệp thình lình thất kinh không biết có gì dữ tợn đường ấy, bèn hỏi lớn tiếng rằng : « Tôi có tội chi đâu mà Bệ hạ làm như vậy ? » Lưu quân thompson án mắng rằng : « Người thiệt là thằng phản tặc ? Vì làm sao ta chưa bạc đãi người mà người mong lòng mải quốc ? Như vậy người còn gọi là không tội, Đao vòi sỹ đâu ! dẫn Dương Nghiệp ra ngoài thành bêu thù cắp. » Võ sĩ vang lệnh. Khi ấy Tống trai Khưu hay tin ấy lật đật chạy tới cản võ sĩ rồi vào triều bái can rằng : « Cha con Dương Nghiệp thiệt có lòng trung cần vì nước chưa có phản tình, xin Bệ hạ chờ có nghe lời diệu ngôn mà làm việc lớn. » Lưu quân nói : « Dương Nghiệp có ba đều phản, ta đã biết rõ ràng, chẳng phải lời diệu ngôn đó mà làm cho ta đũ tin. Một là không đợi lệnh. Hai là muốn ra binh tự ý. Ba là đem binh tới rồi kéo trở về chẳng do sắc chỉ. Như vậy chẳng phải là tội phản thân ? » Bình Quới lúc đó cũng chạy tới qui, bảo lầu cho Dương Nghiệp rằng : « Hôm nay Tống binh hãy còn đương dành xe hơn thua, xin bệ hạ dung cho đó, bảo lui dặng binh kia thì trừ tội ấy, bằng không, chừng đó chém cũng chẳng muộn. » Lưu quân nhậm lời lầu của Bình Quới, ta đỡ Dương Nghiệp và dạy phái lui binh Tống mới dặng trừ tội. Khi ấy Dương Nghiệp làm thỉnh lui về trại, kêu các con hỏi lại nói rằng : « Công việc ngày nay dày, ta chắc là người Tống làm kế phản gián, cho nên mới ra cớ sự khiến cho Hồn chúa nghi cha con mình. Khi này nếu không Tống thừa tướng bảo lầu, thì mạng ta chẳng còn nơi thề. Lưu quân lại có dặn : bảo ta phải làm sao lui cho dặng Tống binh, thì mới trừ tội, bằng không người chém. Bây giờ Tống định nó cố thủ hoài, biết ngày nào chúng nó ra binh cự địch. » Khi ấy Diệp Đức Thura rằng :

« Phụ thân khéo lò chi cho bao tồn. Hòn chúa đã không
tưởng tình cha con ta công khó, lại nghe lời sàm nịnh mà
hâm hại cha con mình. Thôi, cũng chẳng ở đây mà làm
chi cho xấu hổ, kéo nhau về Ưng châu mà nương náu đó st
ngày, chờ binh Tống lấy hết Hà đông rồi, chúng ấy ta coi
chúng nó hối. » Dương Nghiệp nói : « Lòng ta tinh hết ngay
vì nước, đã đem binh đến đây, bây giờ không lẽ trở về, vậy
thôi ngày mai các con bay phải đem binh ra khêu chiến
rồi sau sẽ thương nghị. » Diệu Đức không dám cãi lệnh,
ngậm hòn lui ra, về trung quân nghị lén với bộ tướng, tính
về đầu Đại Tống. Ngày thứ, hai anh em Diên Tự và Diên
Lảng đem binh ra khêu chiến ; bên dinh Tống cứ việc làm
thinh không ai ra đối địch hết ; hai anh em đợi đến tối phải
dẫn binh về. Khi đó Thái tôn hay công việc Dương
Nghiệp bị chuyện rồi, bèn đòi các tông đại thần đến nghị kế,
Quang Mỹ ra tàu rằng : « Nay Dương Nghiệp đã có
chỗ hòn cõi, phải như lúc này qua cầu người sang. »
Thái tôn nói : « Ta cũng tinh về thế ấy, mà lo chưa ra
mưu. » Quang Mỹ tàu : « Tôi có một kế rất hay, định kỳ
trong nửa tháng, thì Hà đông phải bỏ tay, và cha con Dương
Nghiệp cũng về bệ hạ nửa. » Thái tôn nghe nói liền hỏi
rằng : « Khanh có chước chi hay, nói ra cho ta nghe thử ? »
Quang Mỹ tàu nhỏ : Phải làm như vậy... như vậy..., Vua
Thái tôn cả mừng và nói rằng : « Việc này khanh đi mời
đặng. » Quang Mỹ vung mạng lui ra, về dinh săn sửa sang
luôn qua dinh Dương Nghiệp. Dương Nghiệp hay tin có
tướng Tống đến, thì nghĩ rằng : « Năm trước cũng tên này
đến cầu huề, ta rộng lòng hậu đãi cho về, nên nay khiến
lòng Hòn chúa nghị kỵ ta mà làm ra cớ sự vậy, bây giờ nó
còn muốn nói tôi việc gì đây nữa. Vậy để ta phục binh
trước chử nó vào rồi hạ sát. » Dương nghiệp nghĩ rồi liền
cho Quang Mỹ vào. Quang Mỹ theo quân vò túi chánh dinh
làm lè tan kiểu. Khi ấy Dương Nghiệp ngồi giữa, bảy người
con đứng hai bên tả hữu hầu. Lúc đó Dương Nghiệp đe cho
Quang Mỹ làm lè rồi liền hỏi rằng : « Vậy chử người qua

đây có việc chi? » Quang Mỹ đáp lại khẩn khái rằng: « Tôi vung lịnh sang đây cầu tướng quân về đầu Tống. » Dương Nghiệp nghe nói làm dữ hét lớn, thì hai bên võ sĩ áp ra bắt trói Quang Mỹ lại. Dương Nghiệp khiến võ đao dẫn Quang Mỹ ra ngoài xứ trâm. Khi ấy Diên Tỵ thưa với cha rằng: « Xin phụ thân bớt giận, để hỏi nó một ít đều, nếu nó nói xuôi thì thôi, bằng không, chừng ấy chém cũng chẳng muộn. » Dương Nghiệp nghe con nói phải, liền kêu Quang Mỹ hỏi rằng: « Vậy người nói đầu là làm sao? Người phải nói cho thông, thì ta tha về, bằng chẳng thông ta chém. » Dương quang Mỹ nghe hỏi như vậy chẳng nao núng bèn trả lời một cách khẩn khái rằng: « Tôi thường nghe chim khôn lỵ cày lanh mà đỗ, tôi hiền tìm chúa rụng mà thờ. Vả chẳng tướng công ngày nay hết lòng ngay đem binh đến giúp nước, đãng cứu viện cho Hà đông, mà Lưu quân chẳng nghỉ, để nghe lời sám nịnh phụ bạc tình kia, có phải là đều quấy lớn chẳng? Còn như Tống chúa, đức khắp trại bốn phương thấy khen ngợi, phước gồm thiên tam trấn đều phục tùng, duy còn có Hà đông chưa dứt mà đã đãng giữ lâu ngày sao? Tướng công nghỉ lại đó mà coi, việc bội ám đầu minh, việc ấy cũng thường lẽ, xưa nay ai cũng vậy, xin Minh công thảm xét. » Dương Nghiệp nghe Quang Mỹ nói một hồi không một lời đáp lại, giây lâu mới hỏi rằng: Nay ta cũng nhậm lệnh đó, ta tha về, vậy phải khiến tướng nào tài lực đem binh ra đối chiến. » Quang Mỹ già từ trong thã đi ra, và làm bộ bõ rơi một cuộn giấy. Tả hữu lượm đãng đương xầm xì, xay gấp Diên Đức đi đến lấy xé ra coi, thấy tấm họa đồ nhà, kêu là Vô ninh trách, Lưu trang lầu, Yết mĩ đình, Thành chỉ phòng. Các chỗ ấy đều cất lấp sẵn để dành cho bọn Dương gia về ở. Diên Đức coi rồi xách chạy đem vỗ cho Diên Lãng coi, Diên Lãng nói rằng: « Nếu vậy Tống quân đã sẵn lòng hậu đãi, đầu bọn ta chẳng ở đặng nhà này, chờ thấy dày đã phỉ dạ. » Diên Luy nói rằng: « Việc này xin đừng tiết lộ, để coi Ngũ chúa ăn ở thế nào? Bằng kia mà bạc đãi cha con ta, thì chừng ấy ta

kéo nhau về đầu Tống cũng chẳng muốn ». Mấy anh em đám luận rồi đều giấu việc đó không cho cha hay. Kể ít ngày sau Lưu Quán khiến người đến bão xuất binh, mà lương thảo thì không chia cắp, Dương Nghiệp hay tin vua thời thue xuất binh, thì lo lắng, kêu các con vào thương nghị. Lúc đó Dương thất Lang thưa rằng : « Chẳng phải bọn con không rắn súc, cớ gì hai ngày rày trong quân lương thảo đã sạch trơn, nỗi khiến chúng nó ra binh, thì làm sao thủ thắng dễ ». Vậy thì bây giờ xin phụ thân kéo binh về Üng châu, rồi sau sẽ tinh thết khát ». Dương Nghiệp nói : « Nếu bây giờ lòng như vậy, sau ta mặt mũi nào mà còn ngó thiền hạ ? » Diên Đức thưa : « Thân phụ sao không tinh lại, chờ quân sĩ đã biếu loạn rồi ». Dương Nghiệp ngồi làm thinh nghĩ thầm rằng : « Các con bài luận cũng phản minh, còn Lưu chúa càng ngày lại thêm bô bức ». Vậy là nghe lời trẻ có khi hay, kẽo lòng già mà hoặc ». Dương Nghiệp nghĩ như vậy liền nhứt định truyền lệnh kéo binh về Üng châu toàn tĩnh. Đêm ấy cha con Dương Nghiệp kéo binh lui hết, quân Tống hay tin chạy vào báo, vua Thái tôn rất mừng, liền hội quân thầu thương ngón. Quang Mỹ lâu rằng : « Xin Bệ hạ khoan tính việc đánh Lưu quân, để lo dù Dương Nghiệp về đầu rồi, thì Hà Đông lấy chẳng khó ». Thái tôn hỏi : « Làm thế nào mà dù cho dùng Dương Nghiệp bây giờ ? » Quang Mỹ lâu rằng : « Nay nhao dịp Dương gia lui binh lén trốn, thìắt có lòng phản đã rồi, bày giờ đồn Lưu quân đương kẽi binh với Đại lieu đem ra Üng châu tháo tội cha con hắn. Nếu lời diệu ngôn như vậy thấu đến tai người, chỉ cho khỏi lo sợ. Chừng ấy Bệ hạ sai người ra nói công chuyện một ít hồi, thì làm sao đó cũng về đầu Bệ hạ ». Thái tôn nhậm lời nghị ấy, bèn truyền lệnh ra khắp hết trong quân, giữ như người thương khách đi nói khắp mọi nơi trong xứ Sơn hậu. Trong một ngày tiếng diệu ngôn đó đến tai Dương Nghiệp, binh tinh cũ thấy đều thất kinh, còn Dương Nghiệp buồn rầu ngồi đứng không yên chỗ. Lúc ấy Lữ thị phu nhân (là vợ Dương Nghiệp) thấy chồng buồn bức thi hỏi rằng : « Chẳng hay Lang quân đem

binh đi cứu viện về mây bùa rày, nhơn sao lôi thấy có sắc lo
râu dứ tỳ vạy ? » Dương Nghiệp bèn đem chuyện Lưu chúa
làm vậy vạy . . . đọc lại một hồi và than thở. Lữ thị phu nhơn
bối : « Vậy chó Lang quân có kêu các con mà thương nghị việc
ấy chẳng ? » Dương Nghiệp nói : « Có, mấy đứa đèn cù
khuyên ta di đầu Tống, mà ta ngại chúng nó ăn chưa no,
lo chưa tới, nên ta không nghe ». Phu nhơn nói : « Nếu Tống
triều hậu đãi ta, cũng là chyện hay, sao ông không nghe
theo chúng nó ? » Dương Nghiệp nói : « Chẳng biết người có
hậu đãi hay không, mà nay lại mang chữ bất trung với
Hồn chúa nữa, chàng ấy mới khó bề lui lại ». Khi đó
Dương Nghiệp nói rồi bỏ đi vào thư phòng nghị luận. Thoát
nhiên Ngũ Lang và Diên Đức bước vào hỏi mẹ rằng :
« Chẳng hay bây giờ phụ thân con nói việc chi với mẹ ? » Lữ thị
thuật các lời của chồng nói lại cho con nghe, Diên Đức
thưa công việc bên Tống hậu đãi cho mẹ nghe, và giờ
cái bần đỗ Vô ninh phủ của vua Tống cất sẵn, dành để cha
con về ở. Khi ấy hai người em gái của Diên Đức là Bát
Nương và Cửu Muội chạy lại xem, thấy các việc như vậy,
thì ngày đêm khuyên bảo mẹ nói với cha, làm sao cũng
về đầu Tống mà thôi. Ngày thứ Dương lệnh công vào ăn
uống với Lữ thị phu nhơn, Lữ thị khi ấy hỏi chồng mình
rằng : « Thủếp có nghe trong quân chúng nó rộn rực đều
tò so việc Đại triều tiền phạt. Vậy Lang quân liệu thế nào ?
Chó thiếp hằng ngày lo lắn ! Nếu nó chẳng dung linh,
anh bồ gấp rắp, thì bọn ta khó tới mà cũng khó lui. Thiếp
cũng nghĩ hết, bóng quan âm như tên thoát, ngày tháng tơ
thoi đưa, mà công danh của Lang quân lập chưa rồi, thiệt
đáng buồn đáng tiếc ! Bây giờ theo ý ngu của thiếp tưởng
sang lời nghị của trẻ, hãy thuận tình xin đó bỏ đất Hà
đông, về thuận với Đại triều, dung trước là rõ cái chí bình
minh, sau nữa khắc tên vào kim thạch, chó đẻ chìm nổi
theo bọn di địch đáy hoài, cả đời cũng mang tiếng như đưa
thất phu kia vạy ». Dương Nghiệp nghe các lời của vợ nói, thì
phản phỏng trong lòng, liền đáp rằng : « Lời của phu nhơn

luận rất nhầm lý, vậy để mai ta cùng các tướng thương nghị lại coi thế nào đã ». Dương Nghiệp nói rồi lui vào phòng thiền thức cả đêm, chờ cho đến sáng, ra lệnh nhóm các tướng đàm luận về việc hàng đầu Trung quốc. Lúc ấy Vương Quới ra thưa rằng : « Đại nhơn nay tinh như vậy cũng xong, song trước phải nghiêm trọng thân thể mình, sau người mới kinh chuộng. Vậy bây giờ Đại nhơn viết một cái hàng biếu, sai người qua trước nói chuyện với Tống quân bay, đợi người sai Đại thần cùng sắc mạng qua đây rước, rồi sẽ về đầu cũng chẳng muộn ». Dương Nghiệp rất mừng và nói rằng : « Lời em luận đó rất hay, vậy để ta lả một tờ mây, sai người qua đó trước ». Dương Nghiệp nói rồi liền viết biếu sai bộ tướng là Trương văn Tiền qua Tống dinh dâng biếu. Cuồng bao lâu vua Thái tôn thâu đãng biếu, liền nhóm văn võ hỏi rằng : « Hôm nay Dương Nghiệp khiến người dâng biếu xin thuận về, hãy giờ biết lấy chi cho vừa lòng đó ? » Bát vương khi đó trả lời rằng : « Nếu Dương gia khâm phục chịu về đầu, xin bộ hạ chờ lấy sự thường mà dài ; phải lựa văn võ hai người cho thuận hàn, cùng đem sắc chỉ triệu va, và phải lấy lời thuận lễ em mà chuyện vẫn, thì đó ắt vui lòng theo về không nghi ngại ». Vua Thái tôn khen phai, liền hỏi rằng : « Trong văn võ có ai chịu đi việc này dặng ? » Dương quang Mỷ bước ra bảo tâu rằng : « Văn thần có Ngưu tư Tân, loris ăn nói thông minh và bắt thiệp ; còn võ tướng có Hồ giềng Tảng, anh hùng mà có khí độ ; hai người ấy đi chắc dặng von toàn ». Vua Thái tôn nhậm lời tâu, liền giáng chỉ sai hai người đem lễ vật và sắc chỉ đến Ưng châu mà rước Dương Nghiệp. Hai người vâng mạng, lãnh chỉ đi đến ra mắt Dương Nghiệp đọc chiếu như vậy :

« Ta thấy nước nhà Hồiu việc, quyết cần hiền ngô giúp yên. cho nên kể từ trước vj đến nay, chí ý biến đổi làm trước. Ta có nghe Linh công phụ tử, vẫn hay tế thé an bang, lại với Ưng châu trưởng tá ; rõ đã dâng cần vương định loạn, xa ở viễn phương, bị bức cách theo hòn ngoài biển định ; người đều thương tiếc, ta rất ái hoài. — Võ H

đồng mít ở nay mai, còn Sơn hậu há không lo lắng. Nay ta khiến Đại thần hai gã, đem huyền huân làm lè nghinh hiền, và có sắc chỉ một trương, xin phụ tử bằng lòng qui thuận. Trầm phong cho chức trọng quyền cao và con cháu đều đang hiển vinh phò quí. Như vậy mới bia tạc dài lắn các thi, họ tên ghi trước bạch thơm tho. Dài hàng lòn chiếu, khiếu sú truyỀn lại, một tấm trung thành vang lời kỉếp đèn ».

Dương Nghiệp nghe đọc chiếu rồi liền bái tạ bèn thỉnh Ngưu tư Tǎn và Hô giêng Tảng vào trong phòng ngồi chung khách ngồi xong xă. Ngưu tư Tǎn khi ấy nói rằng : « Chúa thượng tôi đã biết Linh công sẵn lòng hòa thuận, nên mới sai bọn tôi đến rước và định ước kỳ, chờ bèn tôi trông Linh công cũng như hẹn trong mưa, xin đó chớ có đem lòng nghi ngại gì nữa ». Dương Nghiệp nói : « Từ thuở tôi ở chốn lịch phương này đến nay, trên chẳng hết ngay với Hồn chúa, dưới cũng không lập đặng công dương triều, thiệt rất nêu xấu hổ với Trung quốc lắm ! » Hô giêng Tảng nghe nói vậy, thì đáp liền rằng : « Linh công nói đó chẳng là sai rồi. Như ngoài có văn võ toàn tài, hết trung với nước, có chí vì vua ; ai dè Lưu chúa dùng quân gian nhinh, thiết kế nầy, kiêm lẻ nọ mà phụ bạc cha con ngài, cho đến đời tới lui khó bề toàn tính, còn ngày nay ngài tính qui thuận Đại triều, ấy là trời xui khiến cho ngài đã tên bạc thể trong triều chúng tôi đó, chờ có phải việc linh cờ mà đặng như vậy sao ! » Dương Nghiệp thấy hai tướng ăn nói, người nào cũng bắt thiệp thì trong lòng rất kinh phục, bèn khiến là hữu dọn yến tiệc thiết đãi hai người. Khi ăn uống chuyện vần đối đáp như lưu, mãn tiệc rồi hai người từ tạ lui ra quán dịch, còn Dương Nghiệp vào trong nói chuyện lại cho Lữ phu nhơn hay tị sự. Lữ thị nói : « Việc ấy đã phải thời, ông mau sửa sang mà đi cho kịp ». Dương Nghiệp lúc này rất vui vẻ, trở ra hỏi con diêm soạn binh mǎ và chờ hốt đồ tài vật đem theo về Tống. Mấy người con Dương Nghiệp vang lịnh, kiêm điền đầu đó cho sẵn sàng. Dương Nghiệp ra phục lời cho hai quan đại thần về trước, còn mình sẽ kéo già liều theo sau. Hai đảng bài biệt, tướng Tống lên yên thương lợ, Dương Nghiệp trở vào hầu góp lương liềng.

Hồi thứ mươi một

Thánh-dế chiêm bao lấy Thái-nguyên,

Thái-tôn hạ lệnh chinh Liêu-dịch.

Nói về Ngưu tư Tấn và Hồ giềng Táng về đến đại dinh vào phục chỉ và lâu rằng : « Cha con Dương gia đã vâng m恙, một vài ngày sau đây sẽ đến chầu Bộ hạ. » Vua Thái tôn cả dẹp, vội vã khiến Bác vương rằng : « Khanh mau vâng lệnh dẫn các tướng sĩ ra khỏi đại dinh vài dặm, cất một cái nhà tiệc nơi đó tiếp rước bọn Dương gia, đãi dâng cho trọng hậu rồi sẽ dẫn về đây ra mắt trẫm. » Bác vương vâng m恙, kéo tướng sĩ ra khỏi đại dinh sắp đặt giang giá đầu đó xong xuôi, cùng nhau tạm nghỉ nơi quán dịch dâng một ngày, kể có tin báo nói : bọn Dương gia đã kéo gần đến. Bác vương khi ấy ra lệnh cho các quan áo mào đầu đó rở ràng và sắp giang hai hàng tiếp rước. Khi đạo binh Dương Nghiệp dần đến, thấy có các quan Tống giang hầu, thì ngừng lại chạy dồn bão cho Dương Nghiệp rồ, Dương Nghiệp liền xuống ngựa đi tới bái mừng, Bác vương cũng huân dãi đi tới đáp lễ. Hai bên nhạc thiều đều chập trôi chào mừng. Lúc ấy Dương Nghiệp chẳng biết Bác vương là ai, nên không mấy gì hết lòng khiêm nhường. Hồ giềng Táng biết ý nên lén tới nói nhỏ với Dương Nghiệp rằng : « Người mà đến chào Linh công lúc này đó, là Kim giản Bác vương, cháu ruột của Hoàng đế. » Dương Nghiệp nghe nói thất kinh dồn trước bái phục. Bác vương dù Dương Nghiệp rồi dần ngay vào nhà tiệc ăn uống dâi dằng, xong xuôi mới dần về đại trại ra mắt vua Thái tôn. Lúc đó Dương Nghiệp truyền lệnh cho quân sĩ minh đóng binh lại, và gia tiều khiếu vào quán dịch tạm nghỉ. Còn bôn thản đi với các quan vào bái kjen Tống đế. Khi Bác vương dần Dương Nghiệp vào đền, vua Thái tôn mời ngồi và nói rằng : « Trẫm bấy lâu ao ước gặp mặt khanh mà khanh chẳng phụ, ngày nay về với trẫm, thiệt trẫm rất vui lòng. » Vua Thái tôn nói rồi liền phong cho Dương

Nghịệp làm chức Biên trấn Đoàn luyện sứ, và hứa rằng : « Để chứng dẹp giặc yên bài, ban sứ trở về, sẽ gia phong quan lức nữa. » Dương Nghịệp lạy tạ ơn, lui ra quán dịch, dẫn gia quyến qua phía thành nam mà an nghỉ. Rồi đó vua Thái tôn hạ lệnh cho chư tướng công phá Hà đông. Lúc này bên Hồn trào, Lưu quân hay đặng tin Dương Nghịệp đã về đầu Đại Tống, thì thắt vía hồn kinh, lo bỗn bô ngủ. Ngày kia ra lệnh cho Tống trai Khưu và bọn Đinh Quới đem binh thêm giữ gìn các cửa thành cho nghiêm nhặt. Cách ít ngày sau Tống tướng là Phan nhơn Mỹ khiến thủ hạ kéo binh ra khiêu chiến, đều thấy cửa thành đóng chắc ; Phan nhơn Mỹ bèn truyền lệnh phủ vây và công phá. Lúc ấy trống chiêng rền trời, pháo tên như mưa đỗ. Bọn Đinh Quới sợ gìn giữ không lại, bèn vào tàu với Lưu quân hay rằng : « Tống binh oai thế một ngày một thêm, vậy xin Bộ hạ cho người nói đêm nay qua Đại lieu cầu cứu. » Lưu quân nhậm lời, liền khiến vòi tướng tức tốc đi liền. Còn bên này vua Thái tôn thấy các tướng công phá thành không đặng, điện tri lâu ngày sợ e có binh đến cứu viện, bèn bòn thản ra đốc chiến. Cao hoài Đức, Hồ giêng Tảng thấy vậy đốc sáu liều thác phá được một tẩm vách thành ngoài, tràn vò chém giết chết thời vô số. Vua Thái tôn thấy vậy viết biếu sai người đến dụ Lưu quân ra đầu, kéo đánh giết quá muôn dân đồ thán. Sứ thần vang lệnh đem biếu đến cửa quan, tướng Hồn không cho vào. Sứ về tàu lại, Thái tôn nói giận truyền lệnh công phá nữa, mà vò thành trong củng chẳng đặng ; phần trời đã tối. Vua Thái tôn bèn ra lệnh bài binh cho nghỉ ngoài cõm nước, rạng ngày sẽ tấn tới. Lúc này vua Thái tôn lo lắng lắm, thao thức đi ra đi vào không ngủ được. Đến canh khuya mờm quá, dựa ngang qua ghế ngủ quên, bỗng chiêm bao thấy quân vào báo nói rằng : « Có phu nhơn tới. » Trong via vua Thái tôn nói : cho vào. Kế giây lâu vua Thái tôn thấy ba bốn mươi người huynh cảo lực sĩ khiên một cái kiệu đến trước đền. Trong kiệu ấy có một người cầm bà bước ra, cầm một tờ giấy đem tới dâng cho vua Thái

tôn. Thái tôn hỏi rằng : « Người là ai ? Đến đây có việc chi xin nói. » Người đàn bà ấy đáp rằng : « Thiếp là Tiêu thánh ở bụi liễu đồng đến dâng kế cho bệ hạ. » Vua Thái tôn nghe nói có kế, lật đật dở tờ giấy ấy ra xem, thấy đề tám chữ rằng : Nhâm qui chi binh, khai phá Thái nguyên. Vua Thái tôn coi rồi ngó lại, thì người đàn bà đó biến mất, vua Thái tôn giựt mình thức dậy mới biết là chiêm bao, thì trời cũng đã gần sáng. Thái tôn liền khiến tả hữu đòi Bắc vương và Dương quang Mỹ, đến bàn việc chiêm bao. Khi hai quan lừa tới vua Thái tôn liền bày chuyện chiêm bao đọc lại một hồi, Quang Mỹ khi ấy lâu rằng : « Chữ Nhâm qui, là thuộc về hướng Bắc. Trong thế thánh thần mách bảo cho Bệ hạ khiến kéo binh qua phía Bắc ắt nên công. » Vua Thái tôn khen phái, rạng ngày khiến binh nhầm phía Bắc mòn đánh vào. Khi đó Hồn chúa cũng đương lo lắng ! Vì đêm ấy cũng có chiêm bao : Thấy nước lụt, tràn ngập thành lai láng, lại có một con rồng vàng theo ở phía Bắc mòn lội vào. Khi Hồn chúa thức giấc dậy, liền đòi bá quan đến đọc các chuyện chiêm bao và than nói rằng : « Ngoài thành binh cứu viện không thấy đến, còn trong lương thảo đã hết rồi, chẳng khôi nay mai ắt mất nước. » Vua Hồn nói vừa dứt tiếng, kể quẩn vào báo rằng : « Quốc Cựu đã mở cửa Bắc mòn, quẩn Tống đương kéo vào đầy lũy. » Lưu quân nghe báo că khóc, rồi cùng các quan dẫn nhau đi lánh mặt. Kế có Dương quang Mỹ bước vô truyền lệnh rằng : « Tống quân là người khoan nhơn đại độ, chẳng có cùy thế hiếp cỏ, và cũng không làm hại ai đâu mà sợ. » Khi đó Lưu quân nghe lời truyền đến, thì trong bụng mới vỗng vàng, liền khiến Lý Huân đem ăn thọ văn tịch và dâng biếu xin đầu. Vua Thái tôn nhậm lời biếu và hả chí xe già thăng đến đại đèn bày yến tiễn ra ăn uống. Lúc này Lưu quân dẫn các quan đến dưới thiềm run rẩy lấp cập lạy dài dưới đất phục tội. Vua Thái tôn cũ dẹp, mời Lưu quân ngồi và nói rằng : « Ta chẳng có phạt và khanh đâu, xin đó yên lòng và cũng đừng lo lắng. » Hồn chúa lạy tạ ơn vua và xin thỉnh Tống quân ngự đến

phủ Thái nguyên an nghỉ. Vua Thái tôn nhậm lời, cùng các quan ra đi, thì thấy hai bên đường hương án đặt đầy, trầm hương đất khói mịt, mỗi nhà đều ra lạy mừng Thành già. Khi đến nơi vua Thái tôn thăng vào ngồi ngay chánh điện vẫn vỗ cắp hốt đứng hai bên, Bắc Hồn chúa cùng các quan lạy triều kiến xong xuôi, vua Thái tôn khi ấy phong cho Lưu quân làm chức « Kim hiệu thái sư hưu vệ thượng tướng quân », và gia cho Bành thành quân công lãnh tại Hà đông Lưu quân lãnh mang lạy tạ lui ra, kể bãi chầu đầu lui về đó nghỉ.

Đây nói về đất Bắc Hồn này, kể từ khi Lưu Sùng Thái ô, ở đời Hậu Châu đến chiếm cứ Thái nguyên đây mà làm vua, thống thuộc mười hai châu, xưng hiệu là Quang thuận nguyên niên. Rồi truyền ngôi lần đến Lưu chúa, kể là bốn đời vương, cộng cả thấy hai mươi chín năm thì mất nước, ngày nay đây thuộc về Tống, tính lại chò này còn có mười châu, bốn chục huyện, mươi ba muôn năm ngàn hai trăm năm chục nóc già.

Đất Thái Nguyên lúc này mới an ổn, bá tánh đâu đó bình yên

Có bài thơ rằng :

*Đầu hàng một nước thùy đều kinh,
Thánh chúa oai ra dũng thái bình.
Chinh bị diệu dân cùng phạt tội,
Hà rằng háo chiến mới thân chinh.*

Lúc này nhằm năm Thái bình hưng quốc thứ tư, vua Thái Ôn hạ lệnh kéo binh về Phan nhơn Mỹ khi ấy tàu với vua rằng : « Vũ chăng đất Hà đông gần với Khiết Đơn lầm, cung đồng nên lo sợ ! Nay sẵn dịp ta gần đây, tiện đường với đó, và lấy oai thế mạnh này tấn binh gia phạt Liêu Đông ấy là chuyện ngàn năm mà công ra một thuở. » Phan nhơn Mỹ tàu chưa dùt, Dương quang Mỹ đặt gối tàu rằng : « Hà

đóng mồi định ; quân lính còn mê mè, Bệ hạ tính thế trở về là phải việc, rồi thủng thẳng lẩn thủ cũng không muộn gì. Lúc ấy bá quan, kẻ luận vầy, người lại nói thế khác, nên vua Thái tôn không quyết, bèn dạy đòi Bát vương, Quách Tẩn, Cao hoài Đức và các chiến tướng đến thương nghị. Khi Bát vương đến lâu rằng : « Như việc tấn binh nữa, thì bất tiện ; bởi vì chưa có thường phạt công lao cho tướng sĩ, nay kéo binh tới nữa e lâu mồi lòng người, lại càng sanh ra rối loạn, vậy xin Bệ hạ nhậm theo lời Quang Mỹ, ấy là thượng kế. » Vua Thái tôn nghe Bát vương nhắc việc phong thưởng cho bá quan, thi sực nhớ lại chuyện cách đây chừng mươi bữa trước, vua có nghe nói phong phanh bọn chiến tướng muốn tôn Bát vương lên ngôi Hoàng đế, mà Bát vương không chịu, cho nên lúc này vua Thái tôn gạn việc ấy mà không nghe lời Bát vương tâu, lại nói rằng : « Đè đợi chừng nào người có giang san, thi chừng ấy sẽ lấn binh hay sao ? » Bát vương thấy vua hay việc đó, thi thất kinh, bèn làm thinh không nói phô điều nào nữa. Lúc này vua Thái tôn nhất định nghe theo lời Phan nhơn Mỹ, sắp đặt lương thảo để xuất binh lấn tời mà thôi. Cách ít ngày sau vua Thái tôn ra lệnh cho Lê bộ lang trung là Lưu Bảo ở lại Thái nguyên coi việc trấn thủ, còn bao nhiêu văn võ đều kéo hết theo qua Đồng liêu gia phạt.— Thuở ấy binh dần đi nhằm lúc xuân thiên. Cảnh thấy :

« Non đào dệt gấm, bờ liễu phơi vàng, đầy đất cỏ hoa thơm hực hở. Quanh tường ong bướm thảy đua chen, Nước bích non xanh, cảnh vật rõ ràng thêu chằng giồng. Gió hòa mưa thuận, phong quang tươi tốt vẻ không bằng. Bảo giá quan quân đều hồn hở, tùng chinh tướng sĩ thấy vui mừng. »

Lúc này đại binh của trào Tống đã đến Giết châu hạ trại. Phan nhơn Mỹ hạ chiến thư khiến quân đem vào thành Liêu, xin định kỳ giáp chiến. Còn quan thứ sử của Liêu trào ở Giết châu thành này là Lưu Võ. Khi nghe nói có binh Đại Tống kéo đến bèn hội chư tướng mà nghị luận.

Bỗng thấy có quân vào báo, nói rằng : « Tống binh sai người đem chiến thư đến định kỳ hội chiến. » Lưu Võ nghe như vậy liền hỏi Quách Hưng rằng : « Ông có kế nào bay và định liệu làm sao, xin cho tôi rõ ? » Quách Hưng thưa rằng : « Theo ý ngu tôi tưởng, chẳng biết nguyên soái liệu thế nào ? Chờ oai thế Tống binh rất làm liệt, lại mời dày binh định đất Thái nguyên, nhơn sẵn cơm tiền đồ lợn và binh mã rất đông, dẫu cho ta có giỏi dẫu thế nào đi nữa, giữ dày cũng chẳng khỏi. Vậy chỉ bằng ta khiến người đến Tống định thăm dò, rồi cùng đó tính việc dừng thành, cho khỏi muộn dân đồ thán ! » Lưu Võ nói : « Kế ấy rất hay ! Vậy thi ông phải đi việc này mời tiện. » Quách Hưng vung lời dạy, liền lui ra qua dinh Tống. Khi đến nơi, Quách Hưng khiên quân dàn vò trong ra mắt chúa soái, vào đến chỗ thấy Cao hoài Đức ngồi giữa nghiêm trang. Quách Hưng khi đó xuống gối thưa rằng : « Chúa tướng tôi nghe binh trào kéo đến, nên khiến tôi qua trước thưa rằng : Chẳng muốn nước sát hại sanh linh, nên quyết một lòng dung thành qui thuận. » Cao hoài Đức nghe nói cả mừng, bèn dẫn Quách Hưng đến trước mặt Phan nhơn Mỹ thưa tự sự. Nhơn Mỹ nói rằng : « Nếu đó thiệt dốc lòng qui thuận, thi ngày mai mở hết cửa thành tiếp nghinh Thánh giá thi bọn người lược còn y như cũ. » Quách Hưng vâng lệnh, lạy lui ra, về thành bỗn thán cùng tướng sĩ dọn hết ra khỏi ngọ môn nghinh tiếp binh Tống. Khi vua Thái Tôn vào đến phủ, khiến quan đi tra xét binh mã và lương tiễn, thi binh ròng đặng hai muôn chòn, còn lương thảo còn đặng mười lăm muôn sáu chục hộc ngoài, và ngựa Tuấn mã bảy trăm con. Các quan tra xét xong xuôi vào phục chỉ lại, vua Thái Tôn rất đẹp, ra lệnh phong thưởng Lưu Võ, cùng tướng sĩ ở đó, còn y như cũ. Kế ngày sau khiến xuất binh nhằm Trạc châu tần phát.

Nói về phiên quan coi giữ Trạc châu thành này, tên là Lưu hậu Đức. Khi nghe tin vua Thái Tôn thâu nhập Giết châu thành rồi, thi hội chúng tướng lại thương nghị. Có một ông quan Bộ thị kia, tên là Thiểm giêng Khuê ra thưa rằng :

• Tống quân là người nhơn minh anh vồ, và oai thê rất
thạnh cường, rất đời là thập bát vương người ta đều đến
công, huống chi minh một mảnh đất bằng đầu ngón tay, mà
giữ chi cho nhọc súc, chi bằng trước ra đó đầu hàng, sau
sự giang san ta cũng chẳng mất nữa. » Lưu hậu Đức nghe
mấy lời phản phái, bèn nhứt định mở cửa thành, kéo binh
ra đầu trước. Nhơn Mỹ thấy vậy rất mừng ! Ngày thứ hò
xe giá vua vào thành, nhập phủ tra xét xong xuôi, vua
Thái Tòn thấy kéo binh ra không đầy hai mươi bữa, mà
thâu đãng hai thành, nên rãl vui mừng !

Có bài thơ rằng :

*Cạn qua ngày ấy tới Liêu bang,
Tướng giặc cùng nhau đến nộp hàng.
Thánh chúa an oai đền bồ khắp,
Bốn phương thiên hạ thấy an nhàn.*

(Xem tiếp tập 6).

Mới vừa in xong :

Tây-Du (4 cuộn)	. . . . .
Tam hạ nam đường (2 cuộn)	. .
Bạch xà Thanh xà (1 cuộn)	. .
Phi Long (3 cuộn)	. .
Bắc Tống (2 卷)	. .

Đang in .

Thập nhị quả phụ
Phong thần

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Hồi thứ mươi hai

*Cao hoài Đức vưng chỉ đánh U-châu,
Tống Thái tôn ban sứ về Kim điện.*

Lúc này tiếng đồn đến U châu thành, quan quân bay đặng tin, vào báo cho Tiêu thái hậu rõ các việc, Tiêu thái hậu nghe nói thất kinh! kiếp nhóm công thần đến nghị luận. Lúc ấy có thừa tướng là Tiêu thiên Hữu thừa rằng: « Xin Thành hoàng chờ lo lắng, tôi xin tiến cử hai người ra lui Tống binh như chẽ tre nháy mắt. » Tiêu hậu nghe nói liền hỏi rằng: « Chẳng hay khanh định tiến cử ai? » Tiêu thiên Hữu thừa: « Nghị đại tướng là Gia luật Hề Đế với Gia luật Hưu Ca. Hai người này trí dũng gồm tài, nếu khiến đó ra binh sẽ nén công lớn. » Tiêu hậu nhảm lời, liền hạ chỉ phong cho Gia luật Hưu Ca làm Giám quân, Gia luật Hề Đế và Gia luật Sa làm chánh phó Tiết phuông, cũng phát binh cho năm ngàn đem ra cự địch. Ba tướng đặc lệnh dẫn binh ra khỏi Nam thành hạ trại. Thám mã hay đặng tin, về cáo cho Phan nhơn Mỹ hay tư sứ. Nhơn Mỹ bèn nhóm chiến tướng luận nghị đặng xuất binh. Hò giêng Táng khi ấy thừa rằng: « Tiêu tử xin đi trước, đặng ra dẫn oai giặc kèo né hành hung. Nhơn Mỹ nhảm lời, liền phát cho Giêng Táng tám ngàn bộ binh. Giêng Táng lanh mạng lập tức lui ra, về nai nịt. Còn Cao hoài Đức khi đó cũng xin đi theo giúp chiến Nhơn Mỹ cùng phát tám ngàn binh cho Cao hoài Đức.

Ngày thứ, hai người đồng hiệp sức kéo binh ra đền trận oai thế rực thịnh cương. Bên kia Liêu tướng là Gia Luật Hề Đế dẫn binh ra bồ liệt rồi, Hồ giêng Tảng xốc ngựa lối cù mang và đánh nhau với Gia Luật Hề Đế. Hề Đế nói giận hờn búa dở ra và摘编 lại, hai đảng đại chiến đến bốn chục hiệp chẳng thấy hơn thua. Gia Luật Sa xem thấy Hề Đế có hơi sút sức, thì giục ngựa lối xốc vào trợ lực. Lúc này Hồ giêng Tảng một mình cự với hai tướng cũng đủ. Cao hoài Đức xem Giêng Tảng đã mệt, thì riết ngựa ra cản thương Gia Luật Sa mà đánh giúp. Bốn tướng đồng sức cự địch hơn nữa ngày, hai bên quân sĩ đều có thương tích. Hồ giêng Tảng nhọn thấy ngựa một người mỗi thì cần thương ngừng lại mà nói rằng : « Hai bên người và ngựa đều mệt mệt, nhọn lúc này lui binh, rạng ngày sẽ hội chiến ». Gia Luật Sa chịu. Hai bên đồng rút binh về an nghỉ.

Khi Cao hoài Đức và Hồ giêng Tảng kéo binh đến dinh, vào ra mắt Nhơn Mỹ nói chuyện rằng : « Hai tướng Liêu thiệt mà bảo kiệt, hai tôi đồng lực đánh vui, từ sớm mai cho đến trưa mà cũng không hơn đang ». Nhơn Mỹ nói : « Ta có nghe danh bạn Gia Luật thiệt anh hùng ! Nếu có ra trận nữa, hai người ta cần thận mới dặng ». Nói chuyện rồi đâu về đó nghỉ. Còn Nhơn Mỹ thẳng vào dinh lâu cho vua Thái tôn rõ sự hoa thua khó dẽ, Thái tôn nói : « Vậy thì đồ mai trâm thân chính đổi chiến coi Phiên tướng sức lực đương bao cho biết ». Bát vương nghe vua nói liền can rằng : « Xin bộ hạ phải lấy thân làm trọng. Nhìn việc chiến tranh thì có tướng sĩ chẳng thiếu chi, lỵ phải đem mình vàng đến chiến trường xông pha lên đạn ». Vua Thái tôn chẳng nghe lời Bát vương can. Ngày thứ Thái tôn dậy sớm nai bịt xong xuôi và ra lệnh cho chiến tướng xuất binh đến trận thương. Bên kia Gia Luật Hề Đế đương bài các tướng lĩnh toan mưu kế, xây cát thám quân vào bão, nói rằng : « Tổng binh hôm nay kéo đến thập vạn, quyết tử chiến một trận lây lung, xin Nguyên soái liệu biện ». Gia Luật Hưu Ca nghe báo liền viết một phong thư sai quan vấp tóc đem đến Yên địa khiển Gia

luật Hoc Cồ dẫn một đạo binh đi ngủ bâu, học sau binh Tống. Và sai luôn Gia luật Sa dẫn tướng đến Cao lương mà bổ thành trận thề, rồi trở về hiệp chiến. Đầu dù vàng lệnh sắp đặt xong xuôi, kể có quân vào báo nữa rằng : « Binh Tống đã kéo tới rồi, thỉnh Soái quân ra trận ». Liêu tướng sĩ nghe báo sắp đặt ra binh, hô giang Tảng khi ấy huoi giáo xốc ngựa tới đứng chờ, bên này Gia luật Sa cầm búa buông cương ra đối thủ. Hai người đánh đến bốn năm chục hiệp mà chưa phân thắng bại. Gia luật Nè Nè huoi búa xốc vào, Cao hoài Đức thấy vậy giục ngựa chạy về cự với Nè Nè. Hai bên chiến trường rầm rầm, bốn phía sanh kỳ mịt mịt. Lúc này hai đảng mê trào, hồn chiến đánh vùi, pháo tên nổ rền trời, tướng sĩ trận ra chết đất. Thoát nhiên nghe hai tiếng pháo nổ vang, binh Tống thình lình cả loạn. Chừng tướng sĩ xem rõ là đạo binh Liêu không biết hướng nào kéo đến, áp lại đánh dồn, tướng Tống kềm binh chẳng lui, hãy đều vở loạn tung bùng. Khi ấy Gia luật Hưu Ca xem thấy binh Tống có hơi rực rịch thì liền lên ngựa dẫn một đạo binh đến giữa mà bao giờ. Vua Thái tôn xem thấy cả kinh, liền kêu kẽ trong quân hộ giá. Phan nhon Mỹ vang lanh liless, huoi thương đi trước đầu binh, gặp Gia luật Hưu Ca huoi thương lướt ngựa tới, hai đảng xáp trận chẳng đặng mấy hồi, Nhơn Mỹ bị Hưu Ca vùi thương nhầm, nhào xuống ngựa. Quách Thắng giục ngựa đến cứu Nhơn Mỹ khỏi, rồi đánh vùi với Liêu tướng. Lúc này đạo binh Tống vở loạn, tướng với tướng mặc đổi thủ nhau, còn sĩ tốt hai bên áp đến kia giết, tiếng la hét dậy trời, bụi cát bay mịt đất. Dương lúc chém rộn ấy, vua Thái tôn kiêm đường thoát thân vừa kêu trận. Rồi thay, bị bộ tướng của Gia luật Hưu Ca là Ngột hoàng Nô và Nguồn lý Hề rượt theo đánh rất gấp. May thay Dương Nghiệp & thành Nam hay binh vua thất, liền khiến các con minh di cưa giá. Mấy người đều vung lênh lên ngựa phản nhau đi Nam Bắc, Diên Chiêu lúc này bay ngựa ra đến giữa chúng, gặp vua Thái tôn đương đại bại, thì huoi thương giục ngựa tới nạt lớn và mang rằng : « Rồ phien

cầu sao dám cản gan rượt chúa ta đường ấy ? » Diên Chiêu nói rồi đang oai thần lực đánh với hai tướng, đặng mấy hồi, đâm trúng hông Ngự hoàng Nô nhào xuống ngựa, còn bao nhiêu quân sĩ đều vỡ tan đi hết. Diên Chiêu khi ấy liền giục ngựa theo vua Thái Tôn, gặp Tống để đương run rẩy đứng nơi gò mồi mà núp. Diên Chiêu bèn xuống ngựa đến ra mắt và hỏi rằng : « Chẳng bay con ngựa của Bộ hạ đâu và Bộ tướng họ giá già giữ thế nào, mà thân thề Thành hoàng ra đường ấy ? » Thái Tôn và run và nói : « Con ngựa ta khi này bị tên trúng ngã rồi, còn Bộ tướng thấy đều ra tay, cho nên tẩn tác hết ». Diên Chiêu nghe nói, liền hỏi vua rằng : « Xin Thành thương lèn ngựa tội dày mà đùi gót, còn đòn tội đánh bộ, đặng dùi đất Bộ hạ ra khỏi tròng vây, chờ đường dày lầu chằng liён ». Vua Thái Tôn trong bụng sợ Diên Chiêu đi bộ đánh đòn không đặng, nên nhường ngựa cho Diên Chiêu và nói rằng : « Tướng quân hãy ngồi trên ngựa mà giữ già cho nhặt lẹ, đòn ta ở sau núp theo chéo giáp cũng xong ». Diên Chiêu nói : « Xin Bộ hạ hãy lèn ngựa mà đi cho mau, kéo tướng Phiên chúng nó đã vây gối, xin Thành hoàng giữ lấy mìn vàng, còn thân tôi rủi có lìch thương cũng không túc ». Vua Thái Tôn còn dụ dỗ chưa chịu lên yên. Xảy đâu có Dương thất Lang bay ngựa tới gặp nói : « Đạo binh Tống ta bày giờ đã bại bại, sao ca ca chưa phò chúa thương mà thoát tròng vây, cho khỏi nạn nghèo xẩy đến ». Diên Chiêu xem thấy em mìn đến thì rất mừng và nói rằng : « Người mau xuống ngựa nhường lại cho Thành hoàng, đặng ta hộ già cho khỏi nói khốn đốn ». Dương thất Lang vừa dứt, liền đùi vua Thái Tôn lên ngựa Diên Chiêu liền huơ thương đi trước, vừa ra khỏi đó, gặp Nguồn lý Hề kéo binh chặn giữ. Diên Chiêu lúc này hét vang như sấm nổ, huơ thương đánh với Lý Hề chẳng dày mấy hiệp, đâm Lý Hề nhào xuống ngựa, còn Thái Lang đi bộ hộ già ở phía sau, lùa theo chava ngựa từ đánh giết nhà trào Phiên vô số. Lúc ấy quân Phiên bị kí vua Thái Tôn đi chém đó, nên đưa binh đến

chặn đường áp vây vua Thái Tôn và anh em Diên Chiêu như ném đồng. Diên Chiêu lúc này ráo hết sức bình sanh huơi thương xốc ngựa rời đầm, chém giết quân Phiên cả loạn. Hai anh em Diên Chiêu giữ gìn rất chặt chẽ, lần đến cửa Tây dinh, bị trên thành quân Phiên bắn tên xuống như mưa đồ, Diên Chiêu lại còn lo sợ hơn nữa! Khi che trên lúc đỡ dưới, lần lần từ bước mà hộ giá Thái tôn. Thời may đầu Dương Nghiệp, Cao hoài Đức và Hồ giêng Tông phỏng ngựa để chứng nhầm chỗ đồng xông tối. Ba tướng hiệp lực đánh thấu vào trong, gặp anh em Diên Chiêu đương tung hoành trong trận, đồng hộ giá vua Thái tôn. Khi ấy năm người đồng hiệp lực, chém giết Phiên binh, cứu khôi vua Thái tôn đem về Định châu. Như vậy mới tuay Dương diên Chiêu thật là anh dũng.

Cho nên có bài thơ khen rằng :

*Giải vây yểm trận cứu quân vương,
Tướng giặc lâm tay ngờ tướng thường,
Chưa đến trong triều công đã khai,
Tôi nay còn để tiếng hinh huơng.*

Nói về Phan nhơn Mỹ lúc ấy lanh thần khôi chết, chừng thấy trận tan, khiến quân thù gộp binh tàn, lính lại thấy mất hết tám chín mươi người và khi giải chẳng biết bao nhiêu mà kể. Còn bên Liêu bằng dặng trọn bằng mặc dầu, mà cũng hao hụt hết nhiều. Hai bên sĩ tốt phơi bày đầy nỗi máu chảy trên bờ, cho đến đời không thể chôn cho hết.

Lúc này vua Thái tôn về đồn Định châu nghĩ lại giục mình, đã thất trận, lại hao binh và phải trả lại hai thành rất nên gớm ghiếc! Vua Thái tôn khi ấy nhớ đến việc bị vây, thì hết hồn và đòi cha con Dương Nghiệp vào trong thường lụa tốt hai chục cây, và vàng ròng một trăm lượng. Dương Nghiệp lấy tạ ơn, vua Thái tôn nói hậu nửa rằng : « Nay ta thường công một chút, chứ chưa vừa lòng, để về đồn kinh thành ta sẽ già phong quyền lược ». Cha con

Dương Nghiệp thấy vua trọng đại rất mừng, liền tay tạ lui ra, kề bá quan văn võ lục thực dẫn binh về đến vào ra mặt vua Thái tôn. Khi ấy Bá vương tàu rằng : « Nay binh mã đã hao mòn hơn phân nửa, và lương liều còn dùng đủ trong tháng này mà thôi. Vui xin Bộ hạ giáng chỉ tháo binh hồi trào cho sớm. Vua Thái tôn nhảm lời, liền khiển bọn Nhơn Mỹ đi tiền đạo, bọn Dương Nghiệp đi trung quân còn bao nhiêu văn võ theo sau hộ giá, Bá quan vâng mang sắp đặt đầu đó xong xuôi, ngày thứ kéo binh ra nhằm Biệu kinh tấn phát.

Có bài thơ rằng :

*Trạch quốc xưa nay có họa đỗ,
Sanh dán nào đến cực đường mờ.
Xin người chờ muôn phong hầu ôn,
Một tướng nên công van cốt khó.*

Lúc này đạo binh vua đi dọc oàng vò sỹ, chẳng bao lâu về gần đến Biệu kinh. Các quan hay tin vua ban sứ về tới, thì lật đật ra khõi thành nghinh tiếp. Khi bá quan rước vua nhập thành rồi liền bày yến tiệc ăn uống. Khi ăn uống xong xuôi vua Thái tôn nói rằng : « Nay trăm cẩm hèn việc U châu rất lớn, chāng biết ngày nào rửa giùm ấy tiêu. Các khanh có ai có chõ nào sở kiễn, tình cho trăm một kế dặng trừ loài xǔ lồ ấy. » Lúc đó có quan Tư đồ là Triệu Phô, và Tham tri chánh sự là Đậu Võ cùng Quách Chử đồng ra tàu rằng : « Bộ hạ nếu muốn đều ấy chāng có khó chi. Xin Bộ hạ chậm chậm nuôi oai dưỡng sức một ít lâu, chờ cho người mạnh, ngựa mập rồi và lương thảo đồn trú cho nhiều, thi quân xǔ lồ ấy có khó gì mà trừ chāng tuyệt. » Vua Thái tôn nghe lời luận phải thì vui lòng, liền khiển quân đón đại yến nơi giáo trường dặng khae thường tướng sĩ, di chinh phạt Thái Nguyên về. Ngày thứ vua ngự giá ra hội yến, bá quan đều tụu đủ mặt, ăn uống thường phạt xong xuôi. Vua Thái tôn khi đó kêu Dương Nghiệp phong chức làm Đại châu thứ sứ, gồm lãnh chức binh mã Nguyễn

nhung. Còn mấy người con Dương Nghiệp đều làm chức Đại châu Đoàn luyện sứ, và cho riêng một phủ ở tại mé sông Kim Thủy, kêu là Vô ninh trạch. (Chỗ này lập cất đæ lau, dành phần cho cha con Dương lệnh công, theo ý muôn của Thái tổ thưở nọ.)

Lúc ấy có nhiều người hay ghen hiền ghét ngõ, nhòm nhau xầm xì việc phong thưởng bất minh. Dương lệnh công hay việc ấy bèn làm biểu xin từ chức của con cái mình.

Tờ biểu như vầy :

« *Ngu thần là Dương Nghiệp, cùi đầu bái tạ Thành hoàng, xin tò mọi đều sau trước. Tôi rủi sanh nơi Biển trán, tánh rất què múa ! Vẫn chẳng biết an bang, vô khống hay định loạn. May nhờ Thành thượng, nhơn xuống chở che, díec nên rộng lớn; Dành cho nhà cũa, lại thêm xuống sắc phong làm Thủ sứ đại chúa. Ông sáu thế ấy, díec rộng dường này, khiến tôi trai mặt vui gan không trả dặng, đầu mòn xương nát thịt cũng khó đền. Vì nhục lù con tôi hãy còn thơ dại, chưa có tác công hả dùm chịu quyền cao chức lớn. Sắc mạng đã ra, nhơn dân làm lợ ! nay ngu thần tưởng chắc, trong triều đình lấy trước quan làm trọng, xin lấy chức mấy con tôi làm dụ, dặng cho thần dân yên lòng. Vậy tôi mới hết ngày báo quốc, ắt tôi toàn rango sức cần vương. Muốn trọng ơn Thành, xin dodì lời ngu. »*

Vua Thái tôn khi ấy nhận lời biểu, Dương Nghiệp lạy tạ lui ra. Biến dinh lúc này đâu đó đều yên ổn, bùi tánh nhẹ nhàng thấy an nhàn.

Đây nói về bên Liêu bang, từ khi Gia luật Hưu Ca, thắng trận lui binh về đến nay, lấy làm đặc chí lắm ! Bứa nọ làm triều, Tiêu thái Hậu trọng thưởng, dài yến ăn mừng, cùng bá quan đàm luận. Khi đó Gia luật Hưu Ca lâu rằng : « Nay thừa dịp bên Trung quốc mới bại binh, tướng sĩ còn kinh tâm tán đóm, nhơn cơ hội này khởi binh qua đánh một trận nữa, dặng trừ hòn lúc trước chúng nó cùn binh qua vây phá U châu. » Tiêu Hậu nói : « Tướng quân bạn đều ấy rất bay, song lúc này trán e khi bắt tiễn. » Tiêu

Hậu nói vừa dứt, Yên Vương là Hàng khuôn Tự lão rằng:
« Xin Bộ hạ chờ có hổ nghi, tôi nguyện xin đồng cử binh
với Gia luật tướng quân đi phạt Tống cho. Tiêu Hậu thấy
có mưu sĩ giỏi ra tinh việt binh, thì nhầm lời tấu ; phong
cho Hàng khuôn Tự làm chức Giám quân, Gia luật Hưu Ca
làm cựu ứng, và Gia luật Sa làm Tiền phuông ; cử thập
vạn bùng binh đi đánh Tống. Ba tướng cả mừng lạy lù
lui ra, về sắp đặt tướng mà đợi ngũ chinh lè, ngày thứ phát
pháo lě cờ nhắm Tống bang tấn phát.

Khi đó nhầm rõt mùa thu. Chinh thấy :

*Khi hàng hoa rụng hơi thu loi,
Tiếng nhạn kêu sương từ khách duân!*

Đạo binh này kéo đi chẳng bao lâu đã đến chỗ Taji thành
ở phía tây bắc, cách năm chục dặm hạ trại. Quân ta
xem thấy về báo cho chúa tướng là Lưu đình Hàng hay.
Đinh Hàng liền nhóm chúng tướng là Thời ngoại Tẩu và Lý
hơn Quỳnh mà nghị rằng : « Nay chúng Liêu hang thấy chúng
thường mình bại binh trở về, nên chúng nó như khi mạnh
 ấy kéo binh qua đây ; vậy bây giờ ta dùng kế nào mà
 lui binh đó ? » Ngạn Tần thưa : « Nếu bây giờ muốn đem
 binh ra đối địch với nó thì sự hòn thua không chắc rồi, chỉ
 bằng dùng quyết kế kéo cờ hàng lên, dù chúng nó vào
 trong, tốn một tiếng pháo mà nén công lớn. » Đinh Hàng nói :
 « Kế ấy rất hay, song ta e chúng nó không chịu, thì liệu
 đường nào ? » Hòn Quỳnh thưa : « Như ngài nghĩ ngay đây
 ấy, thì ta dùng lương thảo đem dâng trước, cho chúng nó
 ngờ thiệt chắc bọn ta đầu, thìắt đặng việc. » Lưu đình Hàng
 khi đó cả mừng, liền khiến một tên quân miệng lưỡi, đem
 lương tiễn đến dinh Phiên biển nấp và nói việc đầu. Tên
 quân ấy vang lịnh xe lương tiễn đi đến trại Liêu xin vào ra
 mắt Chúa soái mà thưa lự sự. Khi đó Hàng khuôn Tự gác
 hỏi. Tên quân ấy đối đáp như lưu, Khuôn Tự ngữ thiết
 chịu cho đầu và hẹn ngày đặng đến. Tên quân ấy từ tạ lui

về, kể Gia Luật Hưu Ca vào nói rằng : « Việc đầu hàng ấy xin nguyên soái mập mờ đừng ngờ thiệt ; có lẽ nào Tống binh đương thịnh thế, mà binh ta vừa kéo đến lại ra chịu đầu tiên là thế nào ? Chắc là chúng nó dùng quyết kẽ mà trả hàng, nếu nguyên soái dẫn binh vồ ắt làm hại. » Khuôn Tự nói : « Tướng quân sao hay nghi kỵ, chúng nó đã đem lương thảo mà dâng cho mình rồi ; ấy đó làm chắc, chờ còn gì nữa ? » Gia Luật Hưu Ca can không dâng bỏ ra, Khuôn Tự nhứt định ngày sau dở trại nhập thành. Nói về tên quân sai đem lương thảo dâng cho Phiên tướng về đến thành vào phục các lối Khuôn Tự chịu, thì Lưu đinh Hàng cả dẹp, bèn khiến Thôi ngạn Tấn dẫn binh đi mai phục phía Đông thành, chờ cho binh Phiên vào đến, cứ phía sau đánh dồn tới. Còn Lý bón Quỳnh kéo đi một đạo, mai phục phía Tây môn, hèn nghe một tiếng pháo lệnh thì thủ diều kiều xuống áp vào hắt. Hai tướng vắng mang lanh binh đi mai phục, đâu đó tại thủ hàn hòi. Lưu đinh Hàng phản khiến rồi, bốn thân cũng dẫn một đạo binh kỵ tại phía Nam môn, và dặn tướng sĩ rằng : « Khi binh Phiên kéo đến, lên mõ cửa đó ra đầu lâm binh cứu ứng. »

Hồi thứ mươi ba

*Lý-hơn-Quỳnh trí hơn Phiên tướng.
Dương-linh-Công cả phá Liêu binh.*

Nói về Hàng khuôn Tự kéo binh gần tới thành, khiến quân đến trước thám dọ. Khi quân thám đi rồi, trở lại báo rằng : « Nơi phía cửa Tây thành đều mờ bét, mà quân sĩ chẳng có một kẽ vắng lai. » Khuôn Tự không tin, bốn thân dẫn binh đến mé hào thành gần nơi diều kiều đứng néo ; có một tướng trong quân là Lưu hùng Võ ra thưa rằng : « Xin Nguyên soái chờ khá khinh dè, mà dẫn binh vào thành tôi xem chắc trong ấy có binh phục, bằng chăng kịp lui binh ta ra, ắt làm tay giặc. » Khuôn Tự nghe phải, vừa muốn rút

binh, xây nghe một tiếng pháo nổ vang, bỗn phía binh Tống ùng ùng kéo đến. Hàng khuôn Tự xem thấy thất kinh, giục ngựa kiềm đàng mà chạy. Lý hồn Quỳnh bay ngựa tới cǎn đánh. Khi đó Lưu hùng Võ xốc ra đối thủ. Hai đàng đánh nhau không mấy hiệp, Hùng Võ cơ bị Hồn Quỳnh một dao chết tốt. Tống binh thừa thế đồ ra, binh Liêu cả loạn đánh đùeng nhau mà chạy, lớp bị giết, lớp bị đập bầy nhau chết vô số. Gia luật Sa lúc này thấy binh đồ quá rắng hết sức xông vào giữa trận cừu khỏi Hàng khuôn Tự đem ra chạy về cựu dinh, Thôi ngàn Tẩn giục ngựa rượt theo không bỏ. Khi Khuôn Tự về mới tới dinh, thì binh Tống đã vây phủ. Gia luật Sa thấy binh Tống mạnh quá, liều thac mà phá trung vây, dàn Khuôn Tự chạy tuốt về Giết châu mới khỏi. Ngàn Tẩn thấy vậy kéo binh lại, hiệp với binh Lưu dinh Hàng thâu lương thảo và khí giải rất nhiều. Còn Lý hồn Quỳnh đánh với Gia luật Hưu Ca hơn mấy chục hiệp, Hưu Ca không chịu rút binh, chừng gấp hai đạo binh kia kéo đến, mới chịu lui binh lẩn lẩn về nước. Ba tướng Tống lúc này dẫn binh trở lại. Còn Gia luật Hưu Ca lượm binh tàn kéo về Giết châu ra mắt Hàng khuôn Tự, Khuôn Tự nói : « Bình Tống rất nên thịnh thế, vậy thời bấy giờ Jǎn binh về phục chí cho Tiêu quân hay. » Khuôn Tự nói như vậy, liền xuống lệnh dàn binh trở về đểa thành tàu sự đại bại. Tiêu Hậu hỏi Gia luật Hưu Ca rằng : « Tại duyên có sao mà đe đến nỗi làm mưu giặc đường ấy ? » Gia luật Hưu Ca tâu hết sự tình cǎn Khuôn Tự không dặng, cho nên mới bại binh như vậy. Tiêu Hậu nói giận ra lệnh cho võ sĩ dàn Khuôn Tự đeo pháp trường xử trảm. Gia luật Sa thấy vậy qui xuống bão táu rằng : « Xin Bộ hạ niệm tình Tiêu để mà tha tội cho Khuôn Tự một phen ; đã biết tội phạm quảo lệnh mặc dầu, nhưng là người tôi trung thần của Tiên đế đe lại. » Tiêu Hậu nghe như vậy cũng người tình, bèn tha tội chém khiếu lột chức quan, đuổi về làng làm dân thường. Kể đó Tiêu Hậu phong cho Gia luật Hưu Ca làm Nguyên soái Gia luật Tà Chuẩn làm Giám quản, thống lanh mười muôn

binh mạnh đem qua phạt Tống quân, đãng trù hòn mồi đại bại đó. Mây tướng vàng mang nội ngày ấy kéo binh đi, chẳng bao lâu đã tới tại thành của Tống. Thám quân hay đãng tin, bèn về báo cho trong thành hay. Lưu đình Hàng liền nhóm các tướng tới nói rằng : « Nay Liêu binh kéo tới nửa chắc đó quyết cùng ta liều sống thác. Vậy thời phen này ta đừng có ra binh, nhứt diện đóng cửa thành kiên bỉ, nhứt diện sai người về Trưởng an cho Thành hoàng rõ việc ấy, rồi sẽ hiệp binh lui Liêu tặc cũng chẳng muộn gì. » Đình Hàng nói rồi liền viết sớ sai sứ đem về Đại thành và sai cắt các tướng giữ gìn mầy cửa đâu đó nghiêm nhặt.

Nói về lúc này vua Thái tôn cùng các quan mồi đãng một cái sờ của Đình Hàng cụ về tàu cả thằng Phiên bang một trận. Vua tôi đương nghị luận việc đó chưa xong, kể có sớ về tàu nửa rằng : « Bình Liêu kéo đến xâm lấn Tại thành nửa xin triều đình cho binh cứu viện. » Thái tôn xem sớ rồi liền nói rằng : « Tại thành là nơi yết hầu của U, tên nay Liêu binh kéo đến đó, thế muốn quyết đánh, nếu đê rủi thành ấy mất đi, thì Lỗ, Thạch hai thành kia cũng khó giữ. Vậy bây giờ ai vì ta đem binh ra cứu đó ? » Dương quang Mỹ khi ấy tàu rằng : « Cha con Dương Nghiệp bấy lâu muốn lập công đãng đến nợ nước, nay sẵn có dịp này xin Bộ hạ sai đó đi ắt xong. » Thái tôn nhảm lời, bèn phong cho Dương Nghiệp làm U châu binh mã sứ, thống lĩnh năm muôn binh đem ra cứu Tại thành, Dương Nghiệp mừng rỡ lãnh mạng lui ra về dinh dặn con lớn là Dương diên Bình coi sóc việc binh tinh, còn Diên Đức, Diên Chiêu theo mình kéo binh ra nhầm Tại thành thắng tới. Khi binh tới tại Xích cảng hạ trại. Quân thám mã đem tin về thưa trong thành cho Lưu đình Hàng hay. Đình Hàng cả mừng vời và khiến chúng tướng sửa soạn binh khí theo sau tiếp ứng. Còn Dương Nghiệp lúc này an dinh hạ trại rồi cha con dặn binh đến chốn Bình nguyên khoán già (1), bỏ liệt trận đỗ. Thoát

(1) Biết nguyên khoán già : Là nơi trồng trại không nhà cửa số.

thấy một đạo binh sao kỵ tể nhứt, kiềm kích rạng ngồi ; Dương Nghiệp lật đật lên ngựa ra xem, thấy viên đại tướng mặt đen, tai lớn và lỗ mũi xanh rất nèn kỳ quái. Còn bên kia tướng ấy thấy Dương Nghiệp liền huơi gươm xốc ngựa tới hỏi rằng : « Tướng kia, tên họ chi xưng ra rồi sẽ đánh ? » Dương Nghiệp cười lớn và mắng rằng : « Đồ nghịch tặc ! không lo chết, lại dám hỏi đại danh ta. » Tướng Phiên ấy cả giận, day lại hỏi chúng tướng rằng : « Có ai dám ra bắt thắng Tống tặc đó chăng ? » Gia luật Sa hối vừa dứt, có một tướng ứng thính ra xin đi. Chúng quân coi lại là Lưu Hắc Đạt. Hắc Đạt nói rồi múa gươm giục ngựa đến chém Dương Nghiệp. Khi ấy Ngũ lang là Dương diên Đức huơi búa tới đe ra mà đánh lui, hai đàng đánh nhau vài hiệp Diên Đức cả thua giục ngựa chạy dài. Còn Hắc Đạt muốn lập đầu công nên rượt riết theo Diên Đức, Diên Đức chờ con ngựa Hắc Đạt đến gần kề, thình lình quay lại cho Hắc Đạt một búa đứt làm hai khúc nhào xuống ngựa, Gia luật Thắng thấy vậy giục ngựa buông cương đến bão cùu ; bên này Diên Chiêu buông ra đối địch, đánh chưa đầy một hiệp, Gia luật Thắng bị Diên Chiêu đâm chết tốt.

Thiệt là :

*Trăm trận quân Phiên rơi tang mạng,
Chiến trường tướng Tống rờ oai phong.*

*

Dương Nghiệp khi thấy hai con mồi đặc thắng, liền chỉ về cho quân sĩ áp vào hòn chiến. Gia luật Sa liệu chống ngăn không lại, liền quay ngựa chạy dài. Lưu đình Hàng ở trên thành xem thấy khiến mở cửa dẫn binh ra, hiệp với binh Dương Nghiệp cả giết tướng binh, thày phơi đầy nội máu chảy đỏ bờ, Gia luật Tà Chuẩn thấy binh mình bại bại, thì bỏ trại, lên ngựa tuốt về Ngõa kiều quan. Còn Đinh Hàng và Dương Nghiệp kéo binh theo thâu đoạt tướng thảo và khí giải rất nhiều, rồi đóng binh tại phía nam. Tại thành, nhóm chúng tướng thương nghị rằng : « Nay Liêu binh chúng

nó về chiếm cứ tại Ngõa kiều quan, bây giờ ta thừa dịp oai thế thạnh cường này, mà theo đó ắt đãng trọn thắng. » Lưu định Hằng thừa rắng : « Vã chăng Gia luật Hưu Ca là tướng trí dỗng, mà nay xa lánh không ra. Vậy xin Nguyên soái lui binh về thành mà nghỉ, thông thả thăm dò cơ mưu rồi sẽ tấn binh củng chằng muộn. » Dương Nghiệp nói : « Bình ta rất thịnh thõ, chúng nó bại tẩu hằng ngàn, có đủ giờ ngày đâu mà sắp đặt mưu kế. Thời các khanh chờ lo, cứ việc ráng công tấn binh theo ắt thủ thắng đặng. » Các tướng vang lệnh kéo cờ gióng trống, kéo đến Ngõa kiều quan bỗ liệt trận đồ nơi phía Đông nam sông Hắc thủy. Lúc này Gia luật Hưu Ca nghe binh Tống kéo đến, nên cùng Gia luật Tà Chuẩn nghị rắng : « Cha con Dương Nghiệp thiệt là tài lực, vào trận thượng như vô chồ không người; nay đến đây vây Ngõa kiều quan nữa. Vậy thì ta khai bện thành đóng lũy lại, chờ khinh dẽ giao công, đợi cho chúng nào đó hết lương tiễn ta nhơn dịp ấy kéo binh ra phá, đặng rửa hòn trước. » Tà Chuẩn nghe lời nghị ấy, liền truyền lệnh cho chư tướng đóng các cửa ải đầu đó hắn hòi, và phân cắt canh giờ nghiêm nhặt. Bình Tống lúc này thừa thế mạnh kéo đến vây phủ tú bồ, đánh phá ngày đêm chẳng dứt. Còn trên thành tên đạn bắn xuống như mưa, cho nên binh Tống đến gần chẳng dưng, vây giữ đánh cầm chừng đó đến mươi ngày mà chẳng phá chi đặng hết. Dương Nghiệp lấy làm lo lắn, liền lên ngựa dẫn theo vài mươi quân kỵ, đi vòng ở ngoài xem địa thế. Khi Dương Nghiệp đi đến một chỗ kia, xem thấy những là gò nồng cao lớn. Dương Nghiệp biết chắc nơi đó là chỗ lương thảo của Liêu bang tích trữ. Và phía tâ đánh gò nồng ấy, lại có một cái đường thông xuống mé sông Hắc thủy, cung dinh trại đóng dọc theo mé bờ sông coi cũng nhiều. Khi ấy Dương Nghiệp xem kỹ lương rồi trở về trung quân, đòi Lưu định Hằng đến thương nghị rắng : « Nay binh tặc hồn thành cứng lũy, ý nó chờ cho ta ăn hết lương, đặng nó dùng kế tập công mà lui thừa binh minh đó. Nay ta nhơn săn dịp có gió bắc thời

hung, cùng kèm theo khí trời lạnh lẽo, ta định chắc làm sao quản Phiên chúng nó cũng biếng nhát tuân phong, ta dùng thế hỏa công mà đánh một trận át nèn công lớn. » Lưu đình Hàng nói : « Lời của Linh công luận đó chánh lý, song tôi còn e, thoảng như Gia luật Hưu Ca **nó** biết thế ấy, đâu đó sẵn có quân phòng rồi, Linh công liệu thế nào ? » Dương Nghiệp nói : « Ngài chờ có lo xa, nếu như chúng nó bèn giữ vẹn toàn, thì chừng ấy ta tương kế tựu kế. » Dương Nghiệp nói rồi, liền khiến quân đi kiểm một người già cả ở nội làng gần đó đòi đến dặng hỏi thăm công việc. Quân nhơn vàng lịnh đi, dẫn về một ông già coi sорт sắng. Dương Nghiệp khi đó hỏi ông già ấy rằng : « Chẳng hay phía ta Ngõa kiều quan này có cái đường nhỏ đó đi có dặng chăng ? » Ông già ấy trả lời rằng : « Cái đường đó hẹp hòi lắm ! Chỉ để cho Tiêu phu đi đốn củi mà thôi, chờ xe ngựa đi không dặng. Vẽ phía trong Liên binh đã bịt lại rồi không có ngã nào thông với đâu dặng hết. Dương Nghiệp nghe mấy lời ông già nói cả mừng, liền khiến quân lấy rượu thịt cho ông già ấy ăn uống rồi đưa về. Nội bùa đó Dương Nghiệp khiến Diên Đức dẫn năm ngàn binh mạnh giả làm kẻ Tiêu phu đi đốn củi, còn khi giải giấu đè trong mình, và đem đồ dẫn hỏa theo làm như vậy... như vậy... Diên Đức vang mạng sầm sarda rồi kéo binh đi. Dương Nghiệp sai luôn Diên Chiêu dẫn năm ngàn binh đến mé sông Hắc thủy đốn cây, tre bậy bạ thả xuống sông giả làm cầu độ binh qua, và làm cho quân giặc nó ngó thấy, rồi chờ đến lúc huỳnh hôn dẫn binh xuống già như kéo binh thiệt qua sông dặng cho quân giặc thừa thế ấy ngở binh qua, chừng đó ta áp tới vây đánh, thì chúng nó kéo loli trở lên mà chạy thối lại, chúng nó át sao cũng trúng kế. Diên Chiêu vang mạng. Dương Nghiệp nói với Lưu đình Hàng và Ngạn Tấn rằng : « Hai ông kéo bôa bô binh đến núp gần nơi mé sông Hắc thủy đó, chờ con tôi nó dụ dặng giặc chạy thối trở về, hai ông chờ cơ hội ấy hai đầu đánh ép lại át là trọn thắng. » Mấy người vang lịnh ý theo lời dặn. Dương Nghiệp phần khiến xong xuôi, bôa thân dẫn trung quân đến chỗ gò cao, coi chừng binh giặc. Lúc này Gia

luật Tà Chuẩn thấy binh Tống không làm gì nổi, thì chẳng lo cứ việc ăn uống vui cười ngả ngửa. Ngày kia quân thám về báo rằng : « Bình Tống muốn kéo qua sông Hắc thủy, đang lén đến Yên thành. » Tà Chuẩn nghe báo cười lớn và nói rằng : « Bấy lâu ai cũng đồn huyền rằng : Dương Nghiệp dụng binh như thần, nay rõ thiệt không bằng hổ tướng của ta mới tập. » Tà Chuẩn nói rồi liền khiến Gia luật Cao rằng : « Người mau dẫn một ngàn binh mạnh, đem ra chặn binh Tống tại mé bờ sông Hắc thủy tại mé bên này, chờ binh Tống độ ra tới nứa chừng, đưa binh ta xuống riết qua tập nả. » Gia luật Cao vâng lệnh đi liền, Tà Chuẩn khiến luân Gia luật Sa và Hàng Xiêm, hai tướng lãnh một muôn binh đến vây binh Tống. Hai tướng vâng lệnh trở ra. Tà Chuẩn sai khiến rời liền đi với Gia luật Hưu Ca sắp đặt binh tiếp ứng. Lúc ấy trời cũng vừa chạng vạng. Dương dien Chiêu giả bộ sắp đặt thả bè cày xuống giòng nước, dặng độ binh qua sông. Quân sĩ làm bộ lui lui kéo ra một ít đến nứa vòi. Gia luật Cao nấp trên xem rõ đưa binh riết xuống đánh nhau. Bình Tống giả đò kinh sợ, kéo thõi lại lên bờ, sẵn cầu làm sẵn đó, binh Liêu tuốt qua rãnh nứa theo binh Tống, Diên Chiêu và đánh chạy thõi lui, dặng dụ đến chồ phục binh, bỗng nghe một tiếng pháo lớn, gươm giáo tên đạn bắn ra như mưa đồ. Còn Gia luật Sa và Hàng Xiêm kéo binh ra vừa đến trại Tống, xẩy nghe pháo nổ liên thịnh, tiếng quân ó rền trời dày đất, thì hai người biết là trúng kẽ, liền dẫn binh đến tiếp. Trong rừng Diên Đức đâu đó sắp đặt rồi, nghe có tiếng pháo liền khiến quân chàm mẩy mồi lửa, cháy lên rần rần, quân giữ kho lương đều vỡ loạn. Diên Đức thừa thế đưa binh đến đốt cháy hết kho tàng và dẫn binh trở qua sông hiệp giết quân Liêu vô số. Lúc này Gia luật Cao thấy phía trại lương có ngọn lửa, liền trốn ngựa thõi lui, bị Lưu đình Hàng đón giết quăng thây xuống sông Hắc thủy. Còn Gia luật Sa đem binh tra tối, bị Diên Chiêu và Lưu đình Hàng hai đảng đánh ép, quân sĩ Liêu đều bõ gươm quăng giáo chạy trốn rơi bời, tướng Tống chận giết, thây nằm đầy mé sông Hắc thủy. Lúc này Dương dien Đức thừa thế bọc binh vào phía hậu

đánh vỡ thành. Gia Luật Hữu Ca thấy giặc hồn chiến quét cõng thắt kinh, phò Tà Chuẩn lén mở cửa thành phía Bắc mà chạy. Quảng ngữ vừa ra khỏi cửa có Ngao Tảo phục binh ở đó chờ đánh một trận nữa, quân sĩ điêu hồn không biết đường mà trốn. Cơn ấy cũng may cho Gia Luật Tà Chuẩn có Gia Luật Hữu Ca tẩy đụt hồn xông, phò lá đang vẹn toàn ra khỏi trận, riết về Kế châu nương náu. Còn lúc này Dương Nghiệp kéo binh vào thành hồi nào không biết, trời bừng sáng, thấy trong thành đã dựng cờ Đại Tống từ đời nào, quân sĩ kêu nhau đồng vào ra mắt. Dương Nghiệp khi ấy nói rằng : « Nay ta thừa oai mạnh đánh riết tới, thì lấy Yên thành đặng. » Lưu đình Hàng cản, nói rằng : « Bình ta đã mệt mỏi lắm, và lương thảo cũng gần hết rồi, không nên khinh dễ theo giặc sâu đường chung tiện. » Dương Nghiệp nghe nói lương thảo gần hết nên nhậm lời, dồn binh tại Ngõa kiều quan an nghỉ.

(Xem tiếp tập 7)

NHỮNG TRUYỆN ĐÁ XUẤT BẢN:

- Tam Quốc (3 cuộn) . . . . .
- Thuyết Đường (2 cuộn) . . . . .
- Tiết nhơn Qui chính động . . . . .
- La Thông Tảo bắc . . . . .
- Bắc du Chơn Võ . . . . .
- Nam du Huê Quang . . . . .
- Đông du bát tiên . . . . .
- Dương văn Quảng binh nam .
- Tiết Định San Chinh Tùy (3 cuộn)
- Xuân thu oanh liệt . . . . .
- Phong kiếm xuân thu (3 cuộn)
- Phản Đường (2 cuộn) . . . . .
- Tây Du (4 —) . . . . .
- Tam ba nam đường (2 cuộn)
- Bạch xà Thanh xà . . . . .
- Phi Long (3 cuộn) . . . . .

Mua sū hay mua lẻ, hỏi tại nhà in

TIN - DUC THU - XA

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Hồi thứ mười bốn

*Đại tướng sĩ, Triệu-Phò từ quan,
Trưởng xa tiền, Mỹ Bàn được thưởng.*

Khi ấy Gia Luật Tà Chuẩn về an dưỡng nơi Kế châu, nghe
ra thăm mặt giận Dương Nghiệp không cùng bèn nhóm
chung tướng lính kéo binh trở lại quyết tử chiến một
lần nữa. Hưu Ga khi ấy can rằng: « Thuở nay xuất
trận thắng bại việc ấy cũng thường. Nguyên soái cũng
chẳng nên hổ thẹn mà làm chi. Bay giờ ta mau cù sờ về
kinh cho Chúa thượng hay, và xin binh thêm đến giúp, vậy
mới mong phá binh Tống nỗi. » Tà Chuẩn nghe lời, viết
tờ sai quân về Đại thành tâu tự sự. Thái hậu đặng biếu,
xem rồi hỏi sứ về đó rằng: « Vậy chờ Tống tướng đó tên
chi, mà dụng binh hay đường ấy? » Sứ thưa: « Tống tướng
là người ở Hà đông, Sơn hậu thành, họ Dương tên Nghiệp. »
Tiêu Hậu nói: « Ta vẫn có nghe tên ấy đã lâu, thiên hạ
gọi rằng: Dương vô địch. Nếu người này cầm binh cho
Tống đỗ, thì binh ta khó bề thắng đậm. » Tiêu hậu nói như
vậy rồi sai Gia luật Hề Đê đem thêm mười muôn binh cứu
ứng với Gia luật Tà Chuẩn. Hề Đê vâng mạng với vàng lanh
binh đi.

Nói về Gia luật Hề Đê kéo binh ra đến Kế châu có thám mìn
về báo với Dương Nghiệp. Dương Nghiệp liền hội chư

tướng lại và nói rằng : « Nay tướng Liêu kéo binh thêm ra muốn quyết chiến, mà mình lương thảo đã gần hết rồi, bây giờ ta phải kién bế giữ gìn khoan tần tối đă. Theo ý ta hôm nay muốn sai một người về Biên kinh, lầu việc Liêu binh cho Thành hoàng rõ, và vận lương thêm cho sung túc, mới dám cùng nó giao binh. » Lưu đình Hùng thưa : « Thĕ Nguyên soái tính đó rất hay. Vậy xin lệnh trên tính cho gấp gáp mới đặng. » Dương Nghiệp liền day lại, sai Đoàn luyện sứ là Thái Nhạc, khiĕn về tấu sự tình các việc. Thái Nhạc vâng lời ra đi không bao lâu về đến kinh thành, vào ngay đại điện tâu tự sự. Thái tôn nghe Dương Nghiệp thăng Liêu bang và đại binh bây giờ tần gần đến U, Yên thì cả dẹp, bèn hối Thái Nhạc rằng : « Bây giờ Liêu binh chúng nó làm ra thế nào ? » Thái Nhạc tâu : « Liêu tướng ngày nay chẳng chịu nhục, quyết kéo binh thêm đặng đại chiến với Tống trào, cho nên hôm nay Dương nguyên soái đồn binh ở tại Ngõa kiều quan, sai tôi về xin thêm lương thảo rồi mới dám tần nữa. » Thái tôn nghe nói muốn thà chinh, kể có quan Xu mật sứ là Trương tè Hiền dâng sớ cap như vầy :

« Thành nhơn dùng việc, chí muốn van toàn, đầu cỗ trăm trận trừn hơ, chẳng bằng một yên một nghỉ. Lòng hăng cản thận, chí rứt lo lường. V& chăng quân Nhung địch không nên dụng, đặt mọi rợ chẳng giữ lấy dùng. Từ xưa, họa hoạn nơi chốn Cương trường, đều do vì Nhung địch, còn những cầu công nơi viễn tái, cũng vì lại Biên thần. Bằng khiĕn ở ngoài dùng người tài trí, trấn theo các ái, sai tướng trung thần, sưu ao bền lũy chưa oai vũ đặng chờ ngày, đương sicc nuôi dân, đợi lúc yên mà phát tích : Ấy là : Lực tướng lấy tài, nuôi người dùng sức. Đường ấy, thời biến bì đặng yên. Làm vậy, át nhơn dân an nghỉ. Tôi nghe rằng : « Những Thành vương thuở trước, lấy nhơn dân làm cội rẽ, trị nước nhù, coi thiên hạ như ruột thịt chẳng tham tặc đắt Hồ nhung, mà cũng chẳng làm cho nhơn dân rùng động, không tinh cầu công Biết tái, làm cho thiên hạ nhọc nhăn. Nên làm sao cội rẽ cho vững bền mới đặng Hué, Di tung phục. Ấy là đời Ngu đế nuôi dân, việc Tam hoàng trị nước đó. Chinh có rộng ra chánh giavo, mà các nước đến chầu, lòng hiền rưới khắp nhơn an, khiĕn nên

nồi bốn phương hằng phục. Nay tôi nghe trong luồng thành thầm xet lời ngu noi theo đời Thương có át thiên hạ dặng thái bình, chẳng động can qua, mà Liêu bang cũng phục. Xin nhậm là ngu thần, thiết phước trong thiên hạ. »

Vua Thái tôn xem tờ biếu rồi, đưa cho Triệu Phố, Diên Tích và Vương vạn Xai xem. Ba quan đại thần ấy xem rồi, Triệu Phố liền lâu rằng : « Những lời trong sớ đó rất minh xin bệ hạ giáng chỉ đòi Dương Nghiệp về, và sai võ bá đi trấn thủ mấy ải địa đầu kia cho nghiêm nhặt, thì Liêu bang chúng nó khó làm gì. » Thái tôn nhậm lời liền sai người ra đòi Dương Nghiệp. Nói về khi Dương Nghiệp dặng chiếu triều về kinh thì hội chư tướng đến nói rằng : « Nay có lệnh Triều đình ra dạy ban sứ, vậy các người mau sắp đặt tiền đội, hậu đội hai đạo nương nhau, dặng phòng ngừa binh Liêu theo khuấy loạn. » Diên Đức nghe nói liền thưa rằng : « Khó kiểm cờ hội dặng như vậy ; nay Liêu tướng chúng nó lảng đởm kinh bỗn, mà chẳng nhơn dịp này thẳng đến U châu thâu đoạt cho luôn, về dặng cho Triều đình dặng đáp trả vua hậu đài. » Lịnh công nói : « Ta đã có lòng như vậy, mà ngặt vì lệnh vua đã ra, chẳng dám trái niêng. » Dương Nghiệp nói rồi, liền tri thủ người ở lại giữ Ngõa kiều quan, và khiến Lưu dinh Hàng cùng nhà trào ứ lại tại thành, còn bao nhiêu binh mã ngày thứ kéo về Trường an phục chỉ.

Sử thần có làm bài thơ như vầy

Công đã gặt nên chiếu triều hỏi,
Tiếc thay cờ hội uồng công tôi.
Dương gia thật dưng lòng trung nghĩa,
Muôn thuở người nghe giận chẳng thói.

Khi cha con Dương Nghiệp về đến kinh, vào thẳng đài Jền phục chỉ. Vua Thái tôn rất đẹp, liền khiến đơn yến ăn mừng, cùng dài dằng chư tướng di chinh Liêu về ; vua tôi rất vui vẻ. Ngày thứ Triệu Phố vào chầu dâng sớ xin thôi làm chức Thừa tướng. Vua Thái tôn nghe nói ngạc lấy

làm lạ, bèn hỏi rằng : « Ta với khanh tri ngộ cùng nhau từ thuở bấy giờ nay và nỗi triều cũng nhờ khanh giúp đỡ việc chánh, nay khanh xin thôi là tại vì ý gì vậy ? » Triệu Phò trả lời : « Không có việc chi hết. Tôi thấy nhưn lúc thái bình mà xin thôi đãng về an dưỡng, chờ tôi nay già yếu lăm, không đủ sức lo việc triều, xin Thành hoàng xét lại. » Thái tôn thấy Triệu Phò thiệt tình muôn về mà nghĩ, nên nhậm lời tâu và phong làm Võ thăng quân tiết đai sứ. Triệu Phò bái mạng lui về dinh. Khi đó vua Thái tôn truyền dọn tiệc nơi Trường xuân điện mời Triệu Phò hội yến gọi là lễ tiền hành. Khi ăn uống, Thái tôn nói với Triệu Phò rằng : « Như việc này là ta theo ý khanh muốn, vậy sau này triều đình có sự chinh nghị luận, ta sẽ khiển người tới rước, xin khanh chờ phụ tùng. » Triệu Phò vâng mạng, ăn uống rồi sám sửa giả từ. Vua Thái tôn có làm bài thơ đưa Triệu Phò như vầy :

*Trung thần giúp nước tuyển mưu mỗ,
Việc chánh nhờ xưa sức phụ phò.
Bại chức tạm cho yên chí già,
Một lòng chờ phụ khá triều đỗ.*

Dưới đây có một bài thơ bát cú nữa như vầy :

*Hai triều giúp đỡ đã nên danh,
Một cuộc Lam quan dọn tiền hành.
Huynh các xưa tiếng rằng tiết tích,
Thanh phiêu nay lại gọi trường thành.
Trong ngoài miền hết lòng ngay thảo,
Sau trước đừng quên sự nghĩa tình.
Tiệc rượu Trường xuân lời dặn bảo,
Giữ bền ngay thảo hương tồn vinh.*

Triệu Phò thấy hai bài thơ vua tặng mình, thì hết lòng kính mến, chúa tôi bịn rịn đến nứa ngày mới dời gót. Rồi đó Triệu Phò đến mỗi nhà liên hữu từ tạ, chuyện vẫn hết ông này sang qua ông nọ, cả đôi ba ngày mới tách về (Võ thành đãng).

Ngày thứ bá quan vào chầu, vua Thái tôn ra triều nói chuyện thương tiếc Triệu Phò có công với triều đình. Tống Kỳ thấy sầu dịp vua nói thì liền tâu rằng : « Hôm qua có Triệu Phò đến từ tạ bọn anh em tôi, người có nói rằng : Cám đội lanh sâu của Bệ hạ, kiếp này chẳng tròn trả nghĩa, người nguyện kiếp sau khuyên mã mới đành. » Vua Thái tôn nghe nói hết sức thương tiếc Triệu Phò là tôi trung thần ! (Áy cũng là một cách khôn ngoan của vua Thái tôn ăn ở kín đáo cho thần hạ yêu mình.) Vua Thái tôn nội khi đó phong cho Tống Kỳ và Lý Phong làm Bình chương sứ, Lý Mục, Lý Chi và Lử mông Chánh làm Tham tri chánh sứ, Trương Lề Hiền và Vương Miệng làm Xu mật viện sứ. Khâu Chuân làm Xu mật trực học sĩ. Bá quan rất mừng rỡ, lạy tạ ơn vua rồi lui ra. Năm ấy triều Tống cải ngươn hiệu lại là U Hi năm đầu, nhằm mùa đông, lúc tháng mười. Vua Thái tôn ngồi nghĩ nhớ việc ông Trần Đoàn, bèn khiển sứ cho đi lên núi Họa sơn mời xuống yến ấm. (Nguyên ông Trần Đoàn này là người ở đời Hậu chầu chos nguyên. Hồi đời Đường năm Trường Hưng có xuống thi khoa Tân sỹ mà không đậu, rồi trở về, không thèm tính việc công danh, bèn vui theo miền sơn thủy, làm đặng phép tịch cốc, ở lại Họa sơn tu luyện. Hồi Tống thái tổ lấy đặng Biện kinh rồi ông này cởi lừa đi ngang qua đó hay việc Tống thái tổ lên ngôi báu. Khi đó ông Trần Đoàn vỗ tay cười lớn và nói : « Thiên hạ đặng thái bình từ đây. » Rồi vỗ núi, từ đó tới nay không có xuống nữa. Nay vua Thái tôn biết ông ấy cũng do nơi Tống thái tổ lúc trước có di ngôn lại. Ngày nay triều đình nhơn rảnh việc cho rước xuống nói chuyện chơi chờ không chi lạ.)

Khi Trần Đoàn đặng tin vua triều liền xuống núi thẳng đến Đế đô, vua Thái tôn mừng rỡ đai đằng rất hậu. Các quan cũng có hội yến chung vào tiệc ấy. Ông này hỏi việc kia, ông kia hỏi việc nọ. Trần Đoàn đối đáp như lưu, vua Thái tôn thấy vậy rất khen ngợi, bèn tặng cho Trần Đoàn bốn chữ như vầy : Họa sơn thạch thất. Ông Trần Đoàn cảm tạ ơn

vua rất long trọng. Rồi đó vua Thái tôn khen sú đưa về. Lúc này nhơn dịp trong ngoài yên lặng, đâu đó bình an. Vua Thái tôn hạ chỉ cho trăm họ nội Kinh đô, nhà nhàng đều bày một cuộc chơi bời ba bữa, khi chiều xuống rồi, trăm họ và quan quan đâu đâu đều vui đẹp ! Tựu hội đèn duốc rạng trời, nhạc thiều mồi đường mồi chập nồng. Vua Thái tôn cả đẹp. ngự giá đi xem cùng thành, và bày chơi hết cuộc này liền sang qua chơi cuộc nọ, muôn dàn nội thành đều khoái lạc, trà đình túc điểm đậm đìu, cho nên người sau có làm thơ nói rằng :

*Phong hoa Biển-định khôi chấn tan
Sao dành đầy nhạc cờ đêm hoan
Liệu phiến chưa dứt lo Trung-quốc,
Nở bỏ quên đường chính trị nan,*

Vua Thái tôn lúc này về đến thành khai đại yến, ăn uống đến canh khuya, rạng ngày tái hội nơi sau vườn nứa. Thái tôn ra lệnh đòi các tể tướng và cẩm thầu đến thường nứa và xem hoa chơi một cuộc nữa. Các quan vắng mang hội đến ăn uống chuyện văn với nhau cả ngày. Thái tôn khi ấy nói : « Lúc này khí xuân hòa ấm, thiên hạ thái bình và nhơn dịp cõi cây tươi tốt đây, các khanh làm thi phú theo cuộc này chơi, đãng giúp vui với trăm. » Vua Thái tôn nói vừa dứt, có Bình chương sứ là Tống Kỳ ra tâu rằng : « Ngu hạ tuy bất tài, cúi xin vàng mang. » Tống Kỳ làm giây phút xong bài thơ dâng lên đọc như vậy :

*Thánh chúa lên ngôi tục mỹ than.
Còn khôn đều thiệt một bang xuân,
Bốn phương nhuần gội ơn huân giảo,
Muôn nước vui mừng mến chí nhơn
Đức Thuần khoan hồng người cùng phu,
Nhơn Thanh rộng lượng si đều thân,
Sức tài hò hẹn tài cùn thiển,
Mừng rỡ thăng bình gội hóa Tân.*

Thái tôn xem thơ rồi liền khen quan lỵ chén ngọt
tương rót rượu ngự tửu thường Tống Kỳ, kể Lý Phong và
Lữ mông Cảnh làm hai bài thơ nữa dâng lên như vậy.

Các bang thân thư thấy đều vui,
Rộng lượng ơn vua đức ý phu,
No ấm bốn phương đều đã định,
Giàu đồng trùm họ nghĩ không lo.
Gọi ơn xa cõng cùng mang mực,
Mến đức áu ca khắp đạo đồ.
Gặp lúc thái bình dung thiện tung,
Phụng lân điều ứng quã tràn phu.

* * *

Nhơn ra khắp hết bốn phương dân,
Cửu ngũ rồng bay giúp Thành nhân
Trị giáo rõ ràng khoe vận tốt,
Gia tường chói sáng trồ diềm lân,
Muôn dân đều mến ua nhơn đức,
Các nước không ai chẳng tề thần
Đời thanh dương xin dân giữ lấy,
Đức ám dày sảnh Ngọc tri ruộn.

Vua Thái tôn xem hai bài thơ này rồi cũng đều ngợi khen
như vậy, liền khen tả hữu khắc cả ba bài thơ vào cây và
sơn thiếp để tại vườn hoa làm dấu tích. Kể đó vua Thái-
tôn nói với các quan rằng : « Nay nước nhà tuy gặp lúc an
nhàn, nhưng mà việc vỗ nghệ bỏ qua chẳng khá. Vậy nay
nhơn sẵn có việc này, đòi hỏi hết các vỗ thần cùng các chư vương
để đến đây cõi ngựa cầm cung tý thi cho ta xem thử. » Tống
Kỳ trả lời : « Nếu Chúa thượng có lòng lo lắng đều ấy, thiệt là
phước trong xã tắc đó. » Vua Thái tôn khi đó liền khen
làm một trường xạ tiền gần nơi vườn hoa, và ra lệnh cho
các vỗ ban phân ra làm hai đội : Trước Vương cho mặc
Hồng bào, còn tướng soái cho mặc Lục bào, đặng hai đảng cho
phân biệt. Chiếu lệnh ra rồi, chư tướng đều vâng mạng mang
cung cõi ngựa đến trước mà hầu lệnh. Vua Thái tôn khi đó
nói rằng : « Như ai vào trường xạ trúng hồng tâm thì ta
thưởng ngựa hay, áo tốt và cho ca nhạc đưa về, còn như

ai không ứng cử thi thi, chờ ứng cử mà bắn trật thì ta đuổi ra Phiên trấn. » Lịnh xuống vừa rồi, thoát trong đội hồng bào có một tướng thiếu niên xốc ngựa chạy ra, các tướng xem lại là Tân vương Đinh Mỹ. Khi Đinh Mỹ ra đến nơi, rường cung nhắm hồng tâm buông ra một mũi, tức thì trống đồn chuông rung, các quan đều vỗ tay khen dậy. Đinh Mỹ hết sức vui mừng, quảy ngựa đến trước Ngự tiền chờ lệnh. Vua Thái Tôn khen rằng : « Như cháu ngày nay dũng vậy thiệt mới rõ ràng con nhà vương tướng. » Thái Tôn nói rồi liền cho một cái Hồng bào và một con bạch mã. Đinh Mỹ ta ơn lui ra một bên, hồng có một tướng trong đội lục bào xông ngựa ra rường cung nhắm hồng tâm bắn trúng một mũi nữa, từ bờ đều khen dậy, chuông trống gióng vang, xem ra là Đại tướng Tào Bân. Tào Bân liền xuống ngựa đi đến trước ngự tiền lảnh thường. Vua Thái Tôn cũng khen, rồi ban cho áo và ngựa. Lúc ấy chúa tôi đều ăn uống vui vầy cả ngày mới tan tiệc, đâu về dinh phủ này. Tân vương khi ấy đi ngang qua ngõ Sở vương là Nguơn Tá. (Nguơn Tá này là con lớn và yêu mến hơn hết của vua Thái Tôn. Hồi thuở nhỏ Sở vương này rất thông minh và tướng mạo hình dung giống như vua cha chẳng khác, cho nên vua yêu chuộng lắm ! Rủi một ngày kia không biết sao mang lấy bình cuồng, lúc này vừa hết nên vua không cho hay đi hội thi.) Khi Tân vương về ngang qua đó, thì có tiểu thiều chập trối đưa theo, cho nên Sở vương nghe lấy làm lạ, kêu ta hữu hỏi thăm. Bộ hạ mời đọc việc Tân vương hội trường xạ tiền, bắn trúng hồng tâm vua bắn bào, mà có ca nhạc đưa về. Sở vương nghe vừa dứt, héto lớn và nói rằng : « Người khác đều dũng hội yến lảnh thường, còn ta không dũng dự tiệc, lại bỏ ta. » Sở vương nói rồi đi đập phá và khiến ta hữu lấy rượu uống, đến nứa đêm một mình lén đi chắt lửa đốt hết cung thất. Nội thành xem thấy khói lửa bay lên ngùn ngụt đều kinh tâm ! Còn quân sĩ chạy tới chữa cứu tai bời cũng chẳng tắt. (Khá tiếc cung vì lâu các họa đống tiêu lương phải một trận tan tành hóa ra tro bụi).

khi quân sĩ chưa cứu đầu đó tắt hết huân thành, vua Thái Tôn mới gạn hỏi nhơn do gốc tích, biết rõ là : Sở vương làm như vậy, bèn hạ chỉ phế Nguơn Tá ra thứ nhơn, và dời cho ở Quận châu an tại. Lịnh vua đã xuống, Nguơn Tá lấy làm mắc cở, chừng ăn năn lại thì việc đã rồi.

Hồi thứ mươi lăm

*Tào - Bân dần binh lấn Đại - Liêu,
Hoài - Đức đánh thất tại Kỳ - giản.*

Đây nói về Gia luật Hưu Ca lúc này thấy đại oanh của Tống đã kéo về nước rồi, thì thường ngày tập luyện quân nhơn, đặng trả hòn mới đại bại đó. Ngày kia Hưu Ca cho người qua Trung nguyên thám dọ về báo rằng : « Chúa tôi vua Tống đương yểu àm chơi bời, chờ không lo việc binh lính gì hết. » Hưu Ca hay tin lật đật về tâu với Tiêu Hậu rằng : « Ngu hạ tội cai muôn thác, vì đem binh ra thất đã mấy lần, nay nhơn dịp bên Trung nguyên không phòng bị, chúa tôi người đương vui hứng lúc thanh nhàn ; nên sẵn cái cơ hội tinh cờ này, Bệ hạ phát thêm binh cho tôi đi một phen nữa. Tôi nguyện ra hết sức bình sanh kéo rốc binh đến kinh thành, thâu chờ thế đặng trả hòn ngày trước. » Tiêu Hậu nghe tâu lắc đầu và nói rằng : « Tướng quân cả năm nay đem binh đều bất lợi, và lúc này Tống binh cũng mạnh mẽ bời phần, ta e có khi tướng quân chẳng đặng sự may xảy đến. » Tiêu Hậu phán như vậy, Gia luật Sa qui xuống tâu nữa rằng : « Cơ hội tốt như lúc này ít có ; và tháng ngày thám thoát như thoi đưa. Xin Bệ hạ nhơn lúc Tống rào không phòng bị, dùng một cũ mà khá lấy đại công. » Tiêu Hậu thấy các quan đều muốn thi cũng nghe theo, liền

xuống chỉ cho Gia luật Hưu Ca làm Giám quân, Gia luật Sa làm tiền phong, và võ tướng từ nhị phẩm sắp xuống, đều theo dưới cờ mà nghe điều khiển. Hưu Ca khi đang lệnh cả mừng, nói ngày ấy từ tạ Tiêu Hậu, rồi kéo mười vạn tinh binh ra khỏi thành nhắm ranh đất Trung Nguyên dồn binh bắt từ Sóc, Vàn mấy chục đó đánh tới. Thám mã của Tống trào hay thấy việc đó; bay ngựa riết về Trường an báo tin ấy. Thái tôn nghe báo nỗi giận, và nói rằng: « Đò xú lỗ dám khi không sanh sự, đem binh tới làm rối loạn Biên định. » Vua Thái tôn nói như vậy, rồi liền ra lệnh quyết thân chính. Tống Kỳ khi đó ra tâu rằng: « Liêu bang đầu muôn xâm phạm Biên cương, thì có Soái thần, xin chọn khiếu một người ra cung đấu; nào phải nhọc đến mành vàng ra chôn tên đạn mới nên oai thế sao? » Khi đó Trường Lề Hiền cũng ra can gián. Vua Thái tôn thấy quan thần không muốn đều ấy, nên chưa nhứt định. Kế đó Tề Hiền bảo cử cho Tào Bân làm Chúa soái. Vua Thái tôn nhậm lời, liền phong cho Tào Bân làm U châm đao hành tiền bộ quân thủy lục đô hộ thú, còn bọn Phan nhơn Mỹ, Hồ giêng Tảng và bọn Cao hoài Đức làm phó tướng, lãnh mười lăm muôn binh mạnh chia làm hai đạo, nhắm Đại Liêu đánh tới. Tào Bân vâng chỉ, sắp đặt đầu đó hoàn thành, bèn trở vào từ tạ vua mà thượng lộ. Vua Thái tôn khi ấy dặn rằng: « Bọn Phan nhơn Mỹ làm đầu một đạo dẫn binh qua đường Sóc Vàn đánh tới. Còn tướng quân dẫn đại binh ra Biên cương mà diều ngôn rằng: Đi đánh U châu. Nếu Liêu binh nó nghe lời ấy, làm sao chúng nó củng rút binh về cứu Phạm dương, thì không rảnh mà lo cho Sơn hậu. Như vậy mà hai đảng đừng tranh lợi, cứ bùn phận giữ gìn, kéo hứ việc lớn. » Tào Bân lãnh lời dạy và tạ từ đồng dẫn binh ra khỏi Biên thùy hạ trại. Lúc này Phan nhơn Mỹ và Cao hoài Đức kéo hai muôn binh, bắt từ ngã Hoàn châu đánh riết. Còn Tào Bân và Hồ giêng Tảng dẫn hết bốn bộ binh đi ngã Tân thành đánh lai.

Lúc ấy gặp ~~N~~cương mò xuân, khi trời nóng nực.

• Nên có câu phè rắng :

*Trên lô bông tàn, xuân muôn đồi,
Trong ao sen nở, hạ vừa qua.*

Đây nói về Tào Bân kéo binh tới Tân Thành cách năm
chục dặm hạ trại. Liêu tướng giữ ải Tân Thành tên là Hạ
Tư, khi nghe đặng tin tức ấy, bèn dẫn binh ra nghinh
dịch. Bên này Tào Bân cũng dẫn sĩ tốt ra giáng giá đội ngũ
chinh tề, rồi lướt ngựa tới kêu Liêu tướng mà nói rằng :
« Tướng kia, sao chưa chịu xếp giáp đến đầu, còn đợi binh
ta ra cho nhọc sức sao ? » Hạ Tư nghe nói nổi giận hét lớn
và đáp rằng : « Người tài cán gì mà dám ra đây xâm lấn
biên cương ; nếu nó giỏi hơn ta, thì ta mới khâm phục. »
Tào Bân lui ngựa lại hỏi lớn tiếng rằng : « Trong chư tướng
có ai dám ra bắt thằng Liêu tặc đó cho ta chăng ? » Hô giêng
Táng ở sau lướt ra nói rằng : « Có tôi xin vâng mang. » Giêng
Táng nói rồi lui thường xốc ngựa tới, Hạ Tư cũng bay
ngựa ra đối địch. Hai bên quân ó vang trời, bốn phía tên
bay như mưa đồ. Hai tướng đấu thương hơn mấy chục
hiệp, Hạ Tư sút sút sức quay ngựa chạy dài, Giêng Táng đắc
thắng rượt theo đậm chết Hạ Tư, rồi đốc binh vào lấy ải.
Quân Liêu lúc này vỡ loạn, Tào Bân dẫn binh hậu tập
đến vừa giết chăng biết bao nhiêu, lấy đặng Tân Thành
một xứ. Qua ngày sau, Hô giêng Táng tấn binh đến Phi hồ
lãnh ; chúa Soái giữ ải này hay tin tức, bèn hội chư tướng
nghị luận rằng : « Vả chăng Tống binh mới thắng trận oai thế
rất thanh cường, rất dồi là Tân Thành binh quyền rất mạnh
mẽ, mà còn bị mất ải, lại hao binh, huống chi ta đây có thể nào
chống cự đặng mà trong mong việc ấy. Bay giờ chỉ bằng mở
cửa ải trước và kéo cờ hàng cho an bờ lê thứ luôn thế. »
Bọn Đại bàng Đuốc và Chiêu an Sũ khi đó nói rằng : « Nếu
tướng quân nghị đều ấy, thì Tống tướng nó khi dễ bọn ta,
thì liệu thác chăng thả mang nhục. » Hai tướng nói rồi đồng

yề định sắp đặt giây phút dẫn binh ra lập thành trận thế, kẽ thấy dao binh Tống kéo tới chật núi lấp đồng. Hai tướng Liêu đều giục ngựa huơi thương ra cản mǎng và nói rằng : « Lù bay túi tham rất lớn, việc kinh không sao dám dẫn binh đến lấn hờ cõi nước người ; ta nguyện chẳng dung tha loại vò dạo. » Hồ giêng Tảng chẳng thèm nói rằng gì hết, cứ việc phán cắt đồi ngũ chỉnh tề, rồi huơi giáo tới đâm Liêu tướng. Đại bàng ĐƯớc rước đánh hơn năm chục hiệp, Giêng Tảng kui đó giả thua rút lui vào giữa trận mìn. Đại bàng ĐƯớc không ngờ, cắp búa rượt theo, chẳng dè Hồ giêng Tảng cùi chạy gần tới, thình linh nạt lên một tiếng lớn, ra thẽ gạt thương, bắt sống Đại bàng ĐƯớc trên lưng ngựa. Liêu binh xem thấy thất kinh, đều xếp giáo hàng đầu hơn phân nửa. Khi ấy Tao Bàn dạy chém Đại bàng ĐƯớc mà lấy oai ; kẽ rằng ngày trong thành, Chú soái là Lữ hành Đức mở cửa ài ra đầu, dặng trọn vẹn toàn cả gia quyến. Khi đó Tao Bàn kéo binh qua khỏi Phi hồ lanh, dẫn binh tới vây phủ ài Linh kỳ. Tướng giữ thành này tên là Hồ Đạt đã hay tin thất trước hai thành rồi, nên hôm nay dự phòng binh lính đã sẵn. Khi binh Tống vừa đến nơi, Hồ Đạt tức thì kéo binh ra nghinh địch. Hồ giêng Tảng chẳng nao núng bay ngựa tới nói lớn tiếng rằng : « Tướng kia, sao chẳng chịu xuống ngựa mà đầu, cho khỏi sự toàn gia tru lục. » Hồ Đạt chẳng thèm đáp lại, cứ việc huơi giáo rượt ngựa tới chém. Hồ giêng Tảng cũng đưa giáo đỡ ra, hai bên tướng sĩ đều tranh giành tẩn thối, tiếng chiêng trống dậy trời, súng cờ bay rợp đất. Hai tướng này giao phuông hơn một trăm hiệp, mà chưa thấy hơn thua. Hồ giêng Tảng và đánh và nghĩ thầm rằng : « Tướng Liêu như gã này thiệt cũng đại tài, nếu chẳng dung mưu kế, thi khó hơn nò dặng. » Giêng Tảng nghĩ như vậy, bèn quày ngựa chạy chung quanh trận mồi vòng. Hồ Đạt chẳng nghĩ là gì, cứ riết ngựa rượt theo đến nơi Đong lũy, Hồ giêng Tảng cắp cây trường thương lại, bèn lấy kim tiền ra, rồi cho ngựa đi chậm chạp, đợi Hồ Đạt vừa đến, Giêng Tảng né mình ra miếng,

quất Hồ Đát một roi té nhào xuống ngựa chết tốt. Tào Bàn xem thấy như vây cả mừng, vừa bình đến, giết một trận thảy năm dãy đất, máu chảy đỏ bờ ; lớp thi trốn, lớp đầu đặng năm sáu ngàn người tiêu tốt, khi đó Tào Bàn dẫn binh vào thành Linh kỳ tra xét, lấy đặng lương thảo và trâu ngựa rất nhiều. Rồi đó Tào Bàn kêu Hồ giềng Tảng khen rằng : « Đã mấy trận rồi, tướng quân đều thâu doat, thật tài ấy ta vi khó kịp ! » Hồ giềng Tảng thưa rằng : « Ấy là nhờ có Nguyễn soái toán hay, chờ tiêu tướng này có công cảng bao nhiêu mà dám sánh. » Tào Bàn nghe Hồ giềng Tảng khiêm nhượng mấy điều, rất phục và khen thầm rằng : « Chỉ độ như vậy mới cao. » Rồi đó, Tào Bàn liền tả biều sai người về cho vua Thái Tôn thâu rõ tin lành. Chẳng bao lâu vua Thái Tôn tiếp đặng tin ấy, dỡ ra xem thấy thất kinh và nói rằng : « Vì cớ nào mà tần binh mau dường ấy ? Mời có mấy ngày đây mà thăng đặng ba bốn thành như vậy, mời là tay hảo hòn dò. » Vua Thái Tôn khen rồi liền tả chiếu, dạy sứ đem ra khiển Tào Bàn đóng binh tại Linh kỳ an nghỉ, và chừng nào cho đạo binh Phan nhơn Mỹ đi đến nơi sẽ hiệp nhau tấn bộ nữa. Khi Tào Bàn đặng chí ấy còn đương ngã bị, thoát nghe có quân vào báo nói rằng : « Đạo binh của Phan nhơn Mỹ đã đi đến. » Tào Bàn nghe báo cả mừng, cho tướng sĩ ra với vào nghị luận. Khi Phan nhơn Mỹ đến nơi, vào ra mắt Tào Bàn đọc chuyện lấy đặng Hoàn, Sóc mấy châu, lại thâu phục đặng mảnh tướng như là Triệu ngàn Chương và Triệu hy Viên cùng mười mấy anh hùng tướng nữa. Tào Bàn khen vui một hồi rồi nói rằng : « Mời dày tôi có tiếp đặng tin của Thành hoàng dặn bão dạy rằng : Tôi phải đợi đạo binh Chiêu thảo đến đây rồi sẽ tấn nữa. Vậy thì hôm nay chúng ta nghỉ một bữa, rạng ngày kéo binh qua Trác châu khiêu chiến. » Nhơn Mỹ vâng lời, đóng binh an nghỉ, qua ngày sau kéo rốc đại binh ra khỏi Linh kỳ, nhắm Trác châu thẳng tới.

Nói về bọn Gia luật Hưu Ca lúc này đóng binh tại Văn châu có thâm mă về báo nói rằng : « Đạo binh Tống nhắm

đường qua Trác châu, trong một vài ngày nữa sẽ tới. » Hưu Ca nghe báo thất kinh, lập đàt ra lệnh dàn bết đại binh mình đến phía nam thành Trác châu cách xa năm chục dặm bạ trại. Ba quân vâng lệnh, nội ngày ấy kéo rốc binh đi, chẳng bao lâu đến chốn. Khi đó Hưu Ca đòi Gia luật Sa đến trại trung nói rằng : « Tống binh hôm nay đã sâu vào nơi huyệt địa rồi, thế đó cũng đã mỏi mè, nên nhơn sẵn cơ hội này dẫn một đạo binh vào thành tri thủ và kiên bế cho nghiêm trang, đợi cho Tống tướng bớt oai yếu thế rồi, chừng ấy sẽ vừa binh ra nả tróc. » Gia luật Sa vâng m恙ng kéo binh đi, Hưu Ca liền kêu Huê Thắng dạy rằng : « Người mau dẫn một muôn binh mạnh, lén đi bọc ngoặt tiêu lộ qua ái Linh kỳ, và kiểm nơi hiểm trở mà phục binh, dặng dồn đoạt đường lương hướng của Tống, như vậy mới bớt oai thế giặc dặng. » Huê Thắng vâng m恙ng lập tức dẫn binh đi. Hưu Ca dạy lại khiến bốn bộ quân binh mình canh giờ định trại cho chắc chắn ; ban ngày thì dẫn nhau ra trước tập luyện cho tinh nhuệ oai phuông, và chủ ý khoe mình cho Tống binh khiếp sợ. Còn ban đêm thì cứ việc dồn tốp thi năm trăm, tốp thi ba trăm quân mạnh, đến lại định Tống cướp phá cầm chừng làm cho yếu oai Tống tướng. Đâu đó Hưu Ca phòng bị sẵn sàng, còn chiến tướng cứ chiếu theo lệ mà ra làm bôn phận. Lúc này Tào Bân hết sức tức giận, ra đắc lực các tướng mình áp vào dưới thành dặng địch chiến. Liêu binh cứ việc ở trong thành làm thịnh mà kiên bế giữ gìn nghiêm nhặt ; cùng lăn cây đà xuống thường thường chẳng dứt. Tống binh lúc này không làm gì nổi, và xem thấy sự tinh nhuệ của Liêu binh có oai thế, thì cũng chẳng dám khinh mà áp tới lắm. Túng quá, thét phải đóng binh lại hơn mười ngày mà ngó vậy. Lúc này trong quân lương thảo không đủ dùng, Tào Bân đã quỳnh rời, không hiểu tại sao mà bắt đường lương hướng. Trong lúc Tào Bân đương lo lắng, bỗng có thám mà bay ngựa về báo rằng : « Đã mấy ngày rày đường lương thảo, đều bị Liêu tắc chúng nó đón đoạt

thâu nên tôi phải mau về báo tin. » Tào Bân nghe báo tháo mồ hôi, liền cho mời Phan nhơn Mỹ đến nghị rằng : « Tướng giặc đã mấy ngày rày đón đường lương thảo, hôm nay trung quân ta lại cũng đã gần thiếu dùng ; vậy mau kiếp lui binh về Hùng châu đồn trú dở, kéo tướng giặc chúng nó biết việc cơ binh, dần nhau học hỏi, thi bọn ta vô phương dào lộ. » Nhơn Mỹ khen phai, rồi lập tức ra ngoài thổi thúc ba quân, sắp đặt sau trước giữ gìn, thủng thẳng rút binh lui về tới Hùng châu vô sự. Tào Bân lúc này dần binh về tới đây mới bớt lo sợ, kẽ viết sớ sai sứ lại trao trung tàu sự tinh và xin giải thêm lương thảo. Chẳng bao lâu vua Thái tôn tiếp đãng tin ấy, dỡ ra xem, thấy tấu sự lui binh về Hùng châu mà doi lương hướng, thi khi ấy vua Thái tôn đòi sắc và nói rằng : « Ai di thâu đại công đường ấy, mà chẳng dám tấn binh, lại thổi trở về Hùng châu cho nhẹ oai và thất lý. » Thái tôn nói như vậy rồi tả chiếu, khiến sứ lập tức đem ra cho Tào Bân, bảo : « Chẳng nên thổi binh nữa, phải sắp đặt binh mà dẫn qua ngõ Bạch cầu hạ mà lấn tới. » Khi Tào Bân tiếp đãng tin ấy, bèn hỏi chúng tướng đến hỏi rằng : « Sắc vua đã xuống như vậy, bọn ta phải liệu thế nào ? » Phan nhơn Mỹ nói : « Thê giặc còn đường mạnh lắm, vã lại đường sá không thuộc nữa, e chẳng khỏi gặp sự bất trắc, chỉ bằng ở lại Hùng châu dày một ít ngày rồi sẽ tinh kẽ khác. » Cao hoài Đức khi ấy bước ra abua rằng : « Chiếu vua ra như vậy, mà đóng binh ngồi đó sao yên, chỉ bằng : một là thuận theo lời chúa, hai là chẳng mất oai nghi. Như vậy quân giặc không ngờ, chờ ở đây lại chắc gì giữ đãng. » Tào Bân lúc này cũng rối loạn, phần thi chư tướng bàn luận bời bời, phần thi chiếu vua ra như vậy, nên nhất định thâu lương thảo chờ bết theo, tấn binh tời Trác châu một lần nữa. Khi đó Gia luật Hữu Ca hay tin ấy, liền lập tức viết thơ khiến quân đem vào thành cho Gia luật Sa, nói rằng : « Thưa lúc bờ hòn của Tống tướng hôm nay mà xuất đại binh ra, ta định chắc chúng nó lúc này đã mệt, và ta cũng nghĩ rằng : Tống quân có việc gì rối loạn,

cho nên rút rất binh tối, rút binh lui, như vậy phải ý theo kế này, át trận thắng. » Gia luật Sa xem thơ rồi cả đẹp, bèn phân cắt đội ngũ đâu đó chỉnh tề, đợi binh Tống đến quyết chiến. Còn phía ngoài, lúc ấy Gia luật Hưu Ca sai Gia luật Nạp dẫn một đạo binh đến Sào làm mai phục, đợi lệnh như vậy... như vậy... mà xuất binh áp tối. Gia luật Nạp lãnh kế, lập tức kéo binh đi. Hưu Ca bỗn thân đi với Gia luật Hề Đề kéo hết bốn bộ binh mà đến Kỳ cầu quan giáp chiến. Bữa đó cũng đã trưa, mà bên Tống binh đi đã một ngày một đêm rồi, còn thêm một buổi trưa đó nữa mới tối, ngựa không nước uống, người đã mõi mè, phần lại trời nóng nực. Khi ấy Linh Tống voi xem thấy quân giặc oai nghi thì đã rúng đòn ; Kế đó Cao hoài Đức buông ngựa ra sấp bày trận thế và tát trước cả mảng Liêu quân. Hề Đề khi đó Lết sức giận, lèn huoi kúa dẫn binh ra đối địch với Cao hoài Đức. Hoài Đức đưa binh đến hỗn chiến, Hề Đề đánh cầm chừng, vừa lãnh vừa lui. Hoài Đức không ngờ kế, cứ việc rượt theo hoài. Còn phía sau Tào Bàn giục đại binh tối, tĩnh làm dữ. Lúc ấy Hưu Ca ra tiếp, giả bộ như yếu thế rút binh, dụ dỗ Tống tung vào đến quan khâu, thoát nhiên có một tiếng pháo lớn nổ vang, Gia luật Nạp ứng binh mai pháo ra đánh nửa chừng, làm chia hai đạo binh Tống. Còn trong thành Gia luật Sa khi nghe pháo lính, mở hết mấy cửa ai một lượt, cho binh tràn ra như nước chảy, tên pháo xuống bời bời, tiếng quân ó vang trời đất. Tào Bàn cầm binh chẳng lại, tung quá phái quay ngựa chạy dài, chạy chẳng đặng bao xa thì con ngựa bị tên quí xuống. Tào Bàn lúc ấy đương lúng túng, thoát có Hô giêng Táng bay ngựa tới kêu lớn rằng : « Chủ tướng khá theo tôi mà thoát thân cho khỏi chốn ấy. » Hô giêng Táng liều thác bảo hộ Tào Bàn ra khỏi trùng vây, kể tới phía trước giải vây cho Phan nhơn Mỹ. Khi Giêng Táng đến nơi thì thấy Nhơn Mỹ đầu cõi đã rơi bời, mình mẩy chẳng còn mạnh giáp.

(Xem tiếp tập 8)

BẮC-TỔNG DIỄN-NGHĨA

Khi Hỗn giêng Tùng vừa cứu ra đặng khôi trùng vay, kẽ binh Liêu mẩy nోo ào ra vò sổ. Cao hoài Lượng lúc ấy bị vây ở nơi giữa trận chống cự với Gia luật Nạp hơn mẩy chục hiệp, phần thi trước sau không binh cứu, cho nên bị Gia luật Sa giết tại trận. Đến chừng Cao hoài Đức hay tin lật đặt giải vây đem binh đến cứu em mình, thàn thè đã bị mẩy mũi tên, máu chảy ướt giáp đầy như nhuộm. Binh bắn phia lúc này áp đến vây Cao hoài Đức như ném. Hoài Đức ráng hết sức bình sanh ra cũng chửng khôi, mới nghĩ thầm rằng : « Ta là đại tướng đường đường của Trung quốc, há dễ dàng cho quân xúi lồ nô bắt đặng nhơ danh, thà thác đặng bia tên cho hậu thế. » Hoài Đức nghĩ vậy, bèn tự vận mà thác giữa trận ! Khá thương cho anh em Cao hoài Đức. Tịnh liền đặt truyện này đồn đó, có làm một bài than rằng :

Quyết chiến ngày nay bất súc trung,
 Phá vây vào trận mày ngàn trùng.
 Khá thương tuẫn-kiệt trời không giúp,
 Nở bỏ mình theo giữa trận trung.

Nói về bài anh em Cao thị bị tử trận rồi thì có quân trở lại báo tin ấy cho Tào Ban rõ. Chư tướng đều cảm động ! Tào Ban khi đó lật đặt hối độ binh liền đem qua sông mà chạy. Hữu Ca hiếp chúa tướng, rồi dẫn binh đuổi theo một dời xa, mới chịu rút binh trở lại, còn Tào Ban về tới Tân thành diêm sỉ tốt hao hơn sáu mươi muôn dứ và người và ngựa. Rồi đó Tào Ban liền viết sớ, sai người cùi trù lại kinh thành cho

vụn hay sứ đại bại như vậy. Chẳng bao lâu vua Thái tôn tiếp
đặng tin ấy, dậy ra xem thấy sứ thất binh tinh dữ, tựn làm
vậy, thì tháo mồ hôi và than rằng : « Ấy, vì ta lầm một chút
mà làm hại tướng sĩ cã mấy chục muôn. » Vua than nói rồi,
buồn dài dài dựa ngang nơi long bộ. Bá quan thấy vậy ai
nấy cũng đồng khuyên giải. Giày lâu vua Thái tôn giảm buồn,
liền hạ chiếu sai sứ đem ra cho Tào Bàn dây kéo đại binh
về và khiếu phó tướng là Mè Tin ở cầm binh coi giữ Tân
thành cho chắc chắn. Tào Bàn khi đặng lệnh, sấp đặt sau
trước xong xuôi, rồi dẫn hết tướng sĩ về triều phục tội. Khi
đại binh về tới chỗ, Tào Bàn vào bái phục dưới thềm, vua
Thái tôn thấy vậy an ủi dù dè tướng sĩ mà nói rằng : « Bởi
vì ta thất mày không rõ địa thế nên thất cơ binh, chờ chảng
phải tội các khanh làm lỗi. » Tào Bàn thấy vua tha tội lạy tạ
lui ra. Kế đó vua Thái tôn gián chỉ khiếu Hò giềng Tảng dần
một đạo binh ra coi làm hai cái đồn nơi Định châu và Trùng
tấn, rồi đồn binh trấn thủ mà giữ Linh kỳ, kẽo Liêu bang nó
xâm lấn. Hò giềng Tảng vàng lịnh lanh chỉ nới ngày ấy kéo
binh đi, còn Tào Bàn trở lại dinh buồn bức chảng dứt, vì mình
lanh đại binh mà đi, không có chút công báo nước, lại sát hại
sanh linh thêm mấy chục muôn nên đáng tức ! Tại có ấy Tào
Bàn mới vội vàng làm sứ tâu, từ chức giải việc binh. Vua
Thái tôn cực chẳng đã nên nhậm lời, bèn phong cho
Tào Bàn làm chức Thái sứ và sai đi trấn nhậm tại Phòng
châu mà an nghỉ. Tào Bàn lạy tạ lui ra, về dinh sắm sửa dần
gia quyến ra Phòng châu đóng cửa đọc sách không thèm dự
đến việc binh nữa. Lúc này vua Thái tôn mới nhớ đến công
lao của Cao hoài Đức, bèn cho đòi hai người con của Hoài
Đức là Cao Lân và Cao Phụng đến khuyên lơn và phong làm
Đoàn luyện sứ Đại châu.

Đây nói về việc Gia luật Hưu Ca, khi đặng trọng thăng trùi
về thành, liền làm biếu khiếu sứ cụ lai kinh, xin với Tiêu
Thái hậu, đặng cử đại binh thừa lúc hưng mà giết Tống. Tiêu
Hậu khi đặng tin ấy, lập đột sai trở lại Trác châu cẩn và nói

rằng : « Bình ta mới đại thắng, người đã mồi, ngựa lại mồi rồi, để an dưỡng qua thuỷ tinh. » Hữu Ca dũng tin vua có đẹp, bèn đóng bình an dưỡng tại Trác châu chẳng động. Biên tướng của Tống lúc này hay tin ấy, bèn cù sét về kinh cầu sự tình cho vua Thái tôn hay như vậy. Vua Thái tôn liền hỏi quần thần lại mà thương nghị, đặng trí người giữ trước. Lúc đó Bác vương ra tàu rằng : « Liêu binh bấy giờ rất cường thịnh, vậy xin thành thương xuống chiếu cho Biên tướng cắt thêm đòn lũy mà giữ gìn, đặng Liêu binh thấy có ấy mà rùng oai, át chúng nó hổ lòng xâm lấn. » Thái tôn khen phái, liền hạ chỉ sai sứ đem ra Biên cương cho các tướng trấn và sắp đặt đòn lũy chỗ nào, đều có dặn kỹ lưỡng.

Lúc này triều đế đều thông thả, đâu đó an hưởng thái bình. Ngày kia vua Thái tôn nhớ trước đến lời di chúc của Tiên đế để lại, bèn hỏi quần thần đến nói rằng : « Anh trăm ngày trước có lời nguyện lại Ngũ dài sơn chưa trả, ngày làm chung có di chúc, bao ta làm sao cũng phải hoàn nguyên ấy cho xong ; mà bấy lâu mặc việc triều đình, nay đặng thông thả ta muốn đi đó trả nợ cho rồi, xin các khanh săm sửa theo ta hộ giá. » Khảo Chuân nghe vua phán như vậy liền đặt gối tàu rằng : « Tiên đế tuy có lời nguyện nơi đó thì mặc lòng, song làm việc chi phải cứ do theo sự trước sau mới đặng. Xin Bệ hạ nghỉ coi : Mới cách đây chưa đầy mấy tháng, Trung quốc ta cùng Liêu bang đánh nhau hơn mấy trăm trận, cho nên lúc này ngựa còn ốm, người lại chưa đặng dưỡng an, nếu bây giờ Bệ hạ muốn cử binh đi nữa, thì tôi e bất tiện. Vã chẳng chốn Ngũ dài sơn là nơi giới hạn của Liêu bang, lại bây giờ có Gia luật Hữu Ca trấn thủ chỗ Vân cbát, Sóc châu và Trác châu là nơi gần đó lắm ! Thoản như Bệ hạ đi tới đó mà Liêu binh chúng nó không hay thì chẳng nói làm chi, còn như né rõ biết, cử đại binh kéo đến đó vây phủ, thì chúng tôi chừng ấy biết tính kế vào mà giải cứu Bệ hạ cho đặng. » Vua Thái tôn nghe các điều luận phái, thì chưa biết nói làm sao, còn đương trừng ngâm nghĩ, kể đó Phan

nhơn Mỹ ra tàu rằng : « Tôi xin bêu cử một người theo bảo giá Bệ hạ đi đến Ngũ đài sơn, chắc vạn nhất không một điều gì lo sợ hết. » Vua Thái tôn nghe nói liền hỏi rằng : « Khanh tinh tiễn cử ai, nói cho trăm biết. » Nhơn Mỹ trả lời : « Người này là con lớn của Dương Nghiệp, tên là Dương diên Bình. Người này vẫn võ toàn tài, kinh luân nhã tháo, nếu tướng giặc nghe đến tên thì vỡ mặt ; xin dùng người hộ giá cho Bệ hạ đi, thì bình an vững chắc. » Thái tôn cả đẹp bèn phong cho Diên Bình làm Hộ giá Đại tướng quân. Rồi đó vua bãi chầu lui vào trướng. Khi ấy Diên Bình đắc lệnh liền sắp đặt đội ngũ chỉnh tề ; qua bữa sau dần hai muôn cẩm quân ra khỏi thành hộ giá vua nhằm Ngũ đài sơ tấn phát. Lúc đó nhằm lúc sơ xuân, khí trời tiêu súc.

Chỉnh có câu phê rằng :

*Cây cổ héo vàng trời ướm lạnh,
Bá lồng xanh mịch sắc còn tươi.*

Hồi thứ mươi sáu

*Thái-tôn ra viếng Ngũ-dài-sơn,
Diên-Bình liều thác U-châu-địa.*

Nói về vua Thái tôn từ tách Biện kinh, đi chẳng bao lâu đến Ngũ đài sơn ; có Tự tăng là Trí Thông trưởng lão, dẫn chúng đạo nhơn xuống núi nghinh Thành giá. Vua Thái tôn vào chùa đi thẳng đến phuơng trượng ngồi giữa ; vẫn vỗ chầu chực hai bên ; vua Thái tôn khi đó kêu quan Hữu tư dạy đem lè vật khiển Tự Tăng dọn bày trước bàn phật đểang niệm hương giùi nguyện. Đầu đó sắp đặt an bày, vua Thái tôn cùng các quan dần nhau đến phật tiền ; Tự Tăng giọng chuông đánh trống, chư đạo nhơn mỗi bàn đều mỗi người cắp hốt. Thái tôn đốt nhан qui trước, khâm đáo như vậy : « Nay tôi đến đây, một là vì chuyện huòn

nguyễn của anh ôi vái van ngày trước, hai là ngưỡng cầu phật lực, đại pháp từ bi, phò an cho chúng lê thú, hưởng phước thái bình ; ba nữa là, chúc cho hoàng đế cõng cố, dễ đạo hà xương, bốn biển thăng bình, muôn dân lạc nghiệp. » Vua Thái tôn nguyễn chúc xong xuôi, kể Tự Tăng đọc sớ rồi, vua bái tạ lui vào phuong truong. Đêm ấy vua Thái tôn nghĩ tại cung Hué nguyễn ; rạng ngày các quan tựu tới tàu rằng : « Hôm nay Thánh thượng đã hứn nguyễn xong xuôi, xin trả xe giá lai kinh, kéo ở đây lâu chúng tôi e việc xảy tới chẳng liệu. » Vua Thái tôn khi ấy phán rằng : « Trầm bấy lâu mắc lầm việc, ở luồng trong chốn cữu trùng, nay sẵn có dịp này, và lại công sự cũng rảnh rang, để trầm ngoạn cảnh chơi một vài ngày rồi sẽ về cõng chẳng gấp. » Các quan nghe vua phán như vậy, không ai dám đút lời tàu nữa. Thái tôn liền khiến Tự Tăng dẫn lối ; rồi cùng các quan đi ngoạn cảnh. Tự Tăng vâng lệnh, đem vua đến một dãnh núi kia cao lớn và xinh đẹp : Vua Thái tôn rất mừng rỡ khen phong thô đượm nhuần. Rồi đó kề trầy sang qua hòn khác, thấy một dãnh núi kia xinh đẹp trước kiền đất với U châu, sau dính chơn cung Trung quốe. Bốn phía rõ ràng phong cảnh, tư bè lá nhánh xinh xoang ; chính giữa có một hòn cao vót, hỏi ra mới rõ tên là hòn kỳ lân. Chung quanh hòn ấy lại có muôn trùng núi nhỏ, trước sau tương tự hòn lai, dạng như voi vέ, sắc tỳ gấm thiêu ; thiệt là một chỗ quang phong tươi tốt ! Người sau có làm bài thơ khen chỗ ấy như vầy :

*Từng từng phiến phiến rất nên kỳ !
Nét vέ không y dạng thiết chi.
Cao vời ngàn trùng in Thái-hoa,
Cách xa một cõi khac Hué, Gi.
Phong cảnh đâu cùng ngàn thu trước,
Trần tục nào hè một chút chi.
Đoái lại trên đời danh lợi khách,
Chi bằng chỗ ấy chẳng kỵ my.*

Vua Thái tôn hết sức ngạc khai rồi dàn các quan lần lần đi xem cùng bốn phía, hết chỗ này dàn sang đi chỉ chỗ nọ. Thoạt nhiên đến một chỗ trống, vua Thái tôn xem thấy địa cảnh xa xa, có một chỗ kia rất xinh tốt hơn nữa. Hai bên có núi nhô, chính giữa lại có thành trì, xem ra một cảnh không cùng vui vẻ. Vua Thái tôn thấy đó liền day lại hỏi các quan rằng : « Cảnh phía dưới kia, là nơi gì, mà phong quang tốt tươi như vậy ? » Nhơn Mỹ lâu rằng : « Ấy là U châu thành, xưa nay đóng đô tại đó ». Vua Thái tôn biết rõ, thì trong lòng vui vẻ không cung, bèn nói với các quan rằng : « Ý trâm muôn cùng vẫn vỏ đến đó du ngoạn chơi, trước là xem phong cảnh, sau cho biết đất địa người một chút ». Bát vương nghe vua phán rất kinh hồn, liền bước ra trước mặt lâu rằng : « U châu là nơi thủ đô của Tiêu Hậu, mà bệ hạ muốn lối đó, thì chẳng khác chi chim kia sa nhầm lưới rập. Vậy xin Thánh hoàng mau dời gót trở lại kinh thành, cho khỏi điều lo lắng ». Vua Thái tôn khi ấy phán rằng : « Vậy chờ ngày trước vua Đường Thái tôn cũng đi bình định Liêu Đông, thường thường ra chiến trận lại làm sao ? Còn ta nay, có đủ thiên binh vận mã còn lo gì Tiêu伯 hậu. Thôi, các khanh sắm sửa theo cùng trâm đến đó xem chơi, đừng có nghi ngờ và lo sợ ». Bát vương thấy lệnh vua đã quyết chí, nên chẳng dám nói vỏ điều chi nữa, đồng đầu nhau trở lại chùa. Rạng ngày xe giá ra khỏi Ngũ đại sơn, nhắm U châu lấn tối. Đạo binh vua đi chẳng bao lâu gần đến chỗ Phan dương địa. Thoạt thấy sauh kỳ tể nhứt, binh mã kéo đến rần rần, giây phút kẽ có thám quân bay ngựa trở lại báo : « Có phiền binh cản lộ ». Thái tôn nghe báo liền phán hỏi rằng : « Có ai dám đi ra thám trước trận này chẳng ? » Vua Thái tôn hỏi vừa dứt tiếng, thì có một người minh cao bảy thước, làm liệt oai phong, khôi ngô khí tượng, bước ra vàng mạng. Chúng tướng coi lại là Bảo giá tướng quân Dương diên Bình. Khi Diên Bình vàng mạng rời, liền huơ thương lên ngựa dàn binh mã đi tới trước, gấp đại tướng của Liêu đông mắt như màu sắt, mắt thè hột châu, tay cầm

đại đao, cởi ngựa xích tôn, hỏi tên họ thì tướng ấy là Gia luật Kỳ. Khi đó Gia luật Kỳ xốc ngựa rời mà nạt lớn rằng : « Tống tướng mau trở về thi ta dung thứ, bằng chẵng nghe lời chết rất uồng mạng. » Diên Bình nghe nói, phùng phùng mày mặt, chẵng thèm thốt lời gì hết, cứ việc huơi thương lướt ngựa rời đánh. Liêu binh xem thấy Tống tướng có oai phuông nên không dám cự, vừa muốn trở ngựa thối lui, Tống binh thừa thế ấy xông vào đánh nã một trận. Gia luật Kỳ chẵng kịp trở tay, bị thích một thương, quất ngựa chạy mù về nước, Liêu binh khi ấy vỡ loạn. Diên Bình dẹp đặng an rồi, kéo binh trở về phục chỉ. Vua Trái tôn cả dẹp, liền khen lăn xe già đến Phàn dương. Còn Gia luật Kỳ khi bị thua chạy riết về Đại Liêu tàu sự linh cho Tiêu thái hậu hay về việc Tống để cử đại binh đến Phàn dương làm cho mình đại bại. Tiêu hậu nghe các điều thi biến sắc, thì hỏi quần thần rằng ; « Vậy chờ các quan có ai biết ngày nay Tống để đến đó làm chi chăng ? » Gia luật Kỳ lâu rằng : « Cách mấy bữa trước, tôi có hay tin báo nói rằng : Tống để tới Ngũ đại sơn huờn nguyễn, nên tiện đường đi, hôm nay tôi đây du ngoạn xem địa cảnh chơi chờ không chí lạ. » Tiêu Hậu hay rõ nhơn do mới hết sợ, liền phản hỏi các quan rằng . « Lúc trước có nhiều người xin binh ra phạt Tống, sao hôm nay sẵn cơ hội như vậy mà chẵng ai ra sức xuất binh ? » Tiêu Hậu hỏi vừa dứt có Thiên khánh vương và Gia luật Thương đồng qui xuông tàu rằng : « Hai tôi xin ra trận này, nguyên bắt đặng Tống để đem về dâng cho Bệ hạ. » Tiêu Hậu cả dẹp và nói rằng : « Hai khánh đi ta e hất tiện, vậy đê ta lựa một tướng nữa theo giúp mới an. » Tiêu Hậu vừa nói như vậy, kể có Mã yên lính công là Hàng điện Thợ ra tàu xin đi. Tiêu Hậu rất dẹp, bèn phạt cho ba tướng một vạn binh ròng, ba tướng nói ngày ấy sắp đặt đầu đò xong xuôi liền dẫn binh suốt đêm ra vây thành Phàn dương bốn lớp. Dinh trại đóng liền như bao lươ, kiêm kích chời rạng chẵng khác sao giăng. Khi đó Tống để mời bay tin ấy, liền sai tướng là Dương diên Bình đem sứ lôi ra đối địch. Diên Bình tinh chắc không dặng nén

tâu rằng: « Liêu binh mồi đến còn hăng súc và đương lúc
này chúng nó rất mạnh mẽ, nếu kéo ra bầy giờ át chẳng hơn
nó đặng. Xin bệ hạ chậm lại vài ngày, tôi sẽ nguyện hết
sức kiểm thể tung hoành phá trận. » Vua Thái tôn nhảm lời
Diên Bình tấu, bèn khiến giữ gìn bốn phía nghiêm trang.
Qua ngày sau Gia luật Thượng bốn thân ra đốc sức, bốn phia
binh Liêu kéo đến đánh phá tung bùng tử mổ, tiếng quan reo
như sấm dậy, cờ xí phất mít trời, trong thành ai ai lúc ấy
cũng đều kinh hãi! Vua Thái tôn thấy như vậy đứng ngồi
không yên chỗ, bèn dẫn các quan lên địch lầu xem thế trận ra
sao, đặng mà giải phá. Khi Thái tôn thấy binh Liêu từ bờ như
mây nhôm, còn dinh trại đóng liên hàng dài hơn mấy dặm thì
thất kinh bèn dây lại hỏi thị thần rằng: « Binh Liêu cả dãy như
vậy, bây giờ làm thế nào mà thoát thân ra khỏi chốn này
cho đặng? » Phan nhơn Mỳ khi ấy bước tới tâu rằng: « Xin bệ
hạ chờ có lo lắng mà hao tổn mình vàng, tôi có một thể này
át giải vây hôm nay chẳng khó. Vả chẳng gần đây có Dương
Nghịệp đồn trọng binh lại Đại châu, từ đó ra đây cũng
không xa lắm. Nếu có một người cho giỏi dẫn đặng thoát
khỏi trùng vây ra nói cho Dương Nghịệp hay, át lui giặc nà
cũng như trở bàn tay nháy mắt. » Thái tôn nghe luận rất
phải, trong lòng phổi phở, liền hỏi các tướng rằng: « Có
ai dám qua Đại châu cầu cứu chặng? » Dương diên Bình
ứng thính ra tâu: « Ngu thần xin đi lo kham việc này cho
bệ hạ. » Thái tôn rất vui mừng, liền giao tờ cứu chỉ cho
Diên Bình. Diên Bình tiếp lấy lạy lạy, từ giả xuống lầu, mổ cửa
phía đông thành, một người một ngựa xông ra như gió vặt.
Khi Dương diên Bình ra khỏi Điều kiều một chút, kể gởi
Liêu tướng tên là Lưu quân Bật cảm lộ đánh nhau; Diên
Binh huỷ thần lực đánh chẵng đặng bao lâu đãm thác
Quân Bật rồi, bèn giục ngựa đến chém giết thiến binh của
Liêu đều vở loạn. (Cũng may cho Diên Bình lúc đó ra khỏi
trùng vây mà đặng vô sự.) Rồi suốt đêm qua tối Đại châu,
vào ngay ra mắt thần phụ thưa rằng: « Có chiếu của Chúa
thượng sai con về đây cầu cứu, xin phụ thân cử đại binh

kết tới Phàn Dương, giải vây cho Thành già. Dương Nghiệp đặc chĩ, cha con cả thảy là tám người đồng hiệp lực, lập tức dẫn binh đi. Chẳng bao lâu đại binh Dương Nghiệp gần tới chốn, có thám mã của Liêu bay ngựa về báo tin ấy cho Thiên khánh Vương hay. Khanh Vương bèn hỏi chư tướng nghị luận rằng : « Nay cha con Dương Nghiệp kéo đại binh đến cứu giá át nó liều sống thác một trận này, thì bọn ta làm thế nào mà cự đương cho lại. Vậy chỉ bằng ta già lui binh ra trước, một là cho cha con chúng nó nhập thành rồi, thì chúng ấy ta sẽ vây lại nữa ; át chúa tôi chúng nó bị bắt lương, có đi đâu khỏi về tay ta huỵt tróc. » Chư tướng đều khen phai. Thiên khánh Vương bèn hạ lệnh truyền binh mã lui ra xa năm chục dặm. Quân sào mã của Tống đi thám thấy binh Liêu đã mở vây, thì lật đật về báo lại cho Dương Nghiệp rõ chuyện như vậy. Dương Nghiệp mới nghĩ rằng : « Liêu binh chưa đánh mà lui, thì át chúng nó dùng mưu kế ; nhưng vậy mà chẳng đủ lo, thôi để vào thành trêu kiẽn rồi, sẽ tính toán thế khác cũng chẳng muộn. » Dương Nghiệp nghĩ như vậy rồi liền hạ lệnh thẳng vào thành triều bái. Vua Thái tôn gặp Dương Nghiệp cả đẹp và nói rằng : « Nếu chẳng phải khanh đến cứu viện, thì người giặc đâu có lui binh, cho nên bấy lâu ta nghe người đồn khanh, thiệt là chẳng dối. » Dương Nghiệp khi ấy tau rằng : « Người Phiên tánh tình khó lường dang, sớm đầu tối đánh không chừng. Xin Bộ hạ hãy sửa soạn xe giài đặng dời chòn, cho cha con tôi ráng bão hộ Thành hoàng ra khỏi nơi khốn đốn. » Vua Thái tôn nói : « Quân giặc hôm nay đã tan đám rồi, vậy để ngày mai chúng ta sẽ thượng lò. » Vua Thái tôn vừa dứt, bỗng có thị thần vào báo rằng : « Liêu binh kéo lại vây như cũ. » Thái tôn nghe báo thất kinh, và nói với Dương Nghiệp rằng : « Lời khanh nói trước thật hay ! vậy bây giờ làm thế nào ra cho đặng toàn vẹn ? » Dương Nghiệp tau : « Xin Bộ hạ lui vào trướng nghỉ an, để cha con tôi tính toán lại rồi mới biết đặng. » Dương Nghiệp nói rồi từ ta vua lui ra,

cùng các con kéo nhau lên địch lầu ; xem thấy tám hương đèn binh dày dày như mây phòm, từ bờ gươm giáo chỏm chỏm tự sao giăng. Dương Nghiệp xem rồi, bèn chất lưỡi và nói rằng : « Tuy trận vây này không khó với bọn cha con ta, nhưng mà mặc bảo hộ Thành hoàng và văn võ, thì làm thế nào cho vẹn toàn đặng. » Dương diên Bình khi ấy thưa rằng : « Nếu phụ thân hết thế thì biết liệu phương nào bây giờ. » Dương linh Công nói : « Kế sách tuy có, song chẳng có kẻ tận trung. » Diên Bình nghe cha nói vậy liền thưa lại rằng : « Xưa nay phụ thân thường có nói : lấy thác mà đèn nợ cho Tống trào, lại từ khi cha con ta về Trung quốc đến nay, Chúa thượng lấy bức giàu sang mà trong dài, cho nên bấy lâu trông mong trả ơn ấy, mà không gặp một dịp nào ; nay gặp cái lúc hoạn họa này, bằng có kế chỉ làm đặng mà bảo hộ người cho vẹn toàn, thì bất tiếu này xin liều thác. » Dương Nghiệp mừng rỡ và nói rằng : « Nếu con khứng làm theo kế cha dạy, thì bảo hộ Thành chúa đặng bình an. Vày thôi để cha vào tàu với Chúa thượng ngự tướng rồi thì con lánh kế ấy mà thi hành, như vậy mới có danh trên thế. » Diên Bình trong lòng rất vui đẹp, chẳng đòi sắc chút nào. Rồi đó cha con kéo nhau xuống địch lầu ; Dương Nghiệp vào thẳng nơi ngự tiền tàu mọi nói rằng : « Trận vây này rất lớn, Ngu hạ xem oai thế giặc khó toan. Nếu muốn đặng toàn hảo trong ngoài, thì phải dùng kế Kỷ Tin cứu Hòn cao tò thoát khỏi nơi trận Vinh dương ngày trước mới đặng. Bây giờ phải dùng thế đặng trả hàng thơ cho Phiên tướng ở phía Tây môn, còn Ngu hạ và các quan bảo hộ Thành hoàng ra cửa Đông môn thì mới là vò sự. » Thái Tôn nói : « Kế ấy rất hay ! Nhưng mà có ai chịu làm theo thế Kỷ Tin cho sao ? » Dương Nghiệp trả : « Xin Bệ hạ chờ lo việc ấy, có con lớn tôi là Diên Bình, chịu lanh mang đi việc đó. Bây giờ xin Bệ hạ kiếp làm hàng biều, khiến người đến thông báo cho Lai tướng chúng nó bay, rồi sẽ theo kế ấy mà làm thì vô » **« Nếu Bệ hạ con tri huởn, rủi tiết lậu việc cơ mưu ra,**

thì át là chẳng tiện. Vua Thái Tôn nghe mày lời Dương Nghiệp nói, thì trong lòng buồn bức ! Và đáp lại rằng : « Trầm nghĩ : Từ cha con khanh vào đất Trung Quốc đến nay, trầm chưa có lấy một cái chi gọi là trọng đại ; ngày nay rủi làm lụy đường này, mà khanh lấy chí thân của khanh đem ra sát hại đãng cứu trầm như vậy. Trầm thà chịu thác nơi chốn này, chờ chẳng thà làm việc phi nhân trầm chẳng muộn. » Diên Bình thấy vua không khứng, liền quì xuống tàu rằng : « Ngu thần tuy bất tài, xin nguyện thi hành kế ấy, xin Bệ hạ sắp đặt mà dời chơn cho kiếp, kéo đợi tới ngày chúng nó phá đãng thành, thì ngọc thạch phải tan ra tro bụi. Còn như Bệ hạ muộn cho cha con tôi sống, thì cũng chẳng ích gì, thà thắc mà cứu Bệ hạ ra đãng khỏi trùng vây, như vậy mới có tên vò bẳng vàng muộn thuở. Ấy là việc đạo thần tử phải làm, há dễ tiếc cái thân này để cho lấm bụi trần trên thế. » Dương diên Bình nói chưa dứt, bỗng có quân vào báo, tàu rằng : « Liêu binh đã phá đãng một tấm vách thành ngoại, nơi phia Nam môn rồi, chúng nó đương bắt ván, thà bè mà kéo binh vào công phá nữa. » Diên Bình khi đó lật đật tàu rằng : « Xin Thánh thượng mau cõi ngự bào giao lại cho tôi, đãng cho tôi cùng mày em tôi là Diên Chiêu và Diên Tự bảo giá Bệ hạ ra cửa phía Đông lánh nạn ; còn ngu thần với hồn em tôi là Diên Định, Diên Huy, Diên Lảng và Diên Đức ở lại đây, rồi đồng ra cửa Tây môn thi kẽ. Nếu lúc này mà Thánh hoàng còn dục đặc, thì át chẳng khỏi chết hết trong thành này. » Vua Thái Tôn thấy mày cha con Dương thị hết lòng đền nợ nước thì không đánh, và thấy nói quá bất đặc dĩ mới cõi ngự bào cùng long xa pháp giá giao hết cho Diên Bình. Rồi đó cha con cách biệt, chúa tôi chia ly, không kè xiết thương ; chẳng có sự buồn nào cao bằng việc buồn cha con biệt luận trong lúc đó. Khi ấy Dương diên Bình kẽm một người miệng lười, đem hàng biều đến Thiên định, mà nói sự tình chịu đầu làm vậy. làm vậy... Liêu tướng là Thiên khanh Vương, tiếp đãng hàng biều liền hội các quan thương ngay

Khi đó Hàng dien Thọ ra nói rằng : « Người Tống lúc này bị khôn qua, nên mới tính việc hàng đầu này, ấy chắc là lời thiệt chớ chẳng có sai ngoa, vậy thôi cũng đó tính việc huề rồi cũng tha cho về, chớ có già hại làm chi mà mang tiếng thất đức. » Chư tướng thương nghị rồi, liền phê hồi thư cho sứ thần trở về phục mạng. Qua ngày thứ phia thành Tây, Tống binh dựng cây hàng kỳ lên, ngoài dinh Phiên tướng xem thấy liền sắp đặt dàn giá ra hai bên xa một trăm thước, đặng đợi Tống Đế đến giao hòa cùng đối diện. Chẳng ngờ trong lúc ấy vua Thái Tôn cùng ván vỗ kéo nhau ra cửa Đông môn đi hết ; cùng lúc đó Diên Bình ở bên phía Tây mòn ngồi trên long giá, trương cờ Huỳnh kỳ trước che sau phủ, thong thả lẩn lẩn ra đón, Thiên khánh Vương ngở thiệt, dàn chúng tướng đều do đợi ngủ chỉnh tề, rồi giục ngựa tới hỏi lớn rằng : « Nếu phải Thiên tử Trung nguyên tình nguyện ra đầu, xin xuống long xa cho ta xem mặt ; như vậy ta mới không lòng nghi ngại, và cũng chẳng có dạ nào muốn sát hại người đâu mà nghi kỵ. » Diên Bình nghe nói dứt, liền khiến tả hữu vén màn lên ; Diên Bình xem thấy Thiên khánh Vương ngồi trên lưng ngựa có ý tự thị, coi thiên hạ vô nhơn, nên Diên Bình thấy vậy cả giận, hét lớn nói rằng : « Nếu không giết thắng giặc này, làm sao rửa hờn cho đặng. » Diên Bình nói rồi liền kéo cung nhắm mặt Thiên khánh Vương buông ra một mũi, Khanh Vương nhào xuống ngựa chết tốt.

Có câu phê rằng :

*Chín sông chủ tướng vi quân sự,
Một mũi Hàng Vương báo chúa ân.*

Dương dien Bình bắn thác Khanh Vương rồi liền nhảy xuống xe lớn tiếng nói rằng : « Ta là con lớn của Dương lính Công, tên Diên Bình đây. Có tướng nào khoe thàn lực, ta cũng ta đổi địch. » Hàng dien Thọ cả giận ra lệnh tấn binh, rồi đó, bốn thân giục ngựa huơi thương thắng tới. Diên Bình lúc này chưa đủ, cho nên thất thế

bị Hàng diên Thọ một thương té nhào xuống xe. Diên Định xem thấy anh mình bị thương lật đặt đến cứu, thì có Gia luật Kỳ bay ngựa ra ngăn cản. Hai tướng giao phong hoa mẩy hiệp. Diên Định tuy mạnh mặc dầu, song phía trước bộ hạ đã vỡ tan, phần thi binh Liêu tràn tới trùng trùng điệp điệp nên lúc ấy Diên Định trở dương đã mè mỏi, mới bị Liêu tướng sát hại tại trận tiền, hai anh em đều chết hết. Còn Diên Huy thấy hai anh mình đã tử trận, bèn nỗ lực tung hoành, xông phá trùng vây để tìm đường mà thoát thân. Chẳng ngờ trong chò Lữ vi có đạo quân câu liêm trương ra, móc nhầm mình nhào xuống ngựa, bị tướng Phiên tời giết. Còn Dương diên Lãng lúc ấy còn một mình một ngựa, lái xông hùu đụt với tướng Liêu hơn mẩy chục bâi, kẽ có Hàng diên Thọ, Gia luật Kỳ áp tới phủ vây hơn nữa ; Diên Lãng chống ngăn không nổi phải bị Liêu binh bắt sống.

Hồi thứ mười bảy

*Tổng Thái-tôn nghị đánh Bắc Phiên
Sài Thái-Quận tấu bảo Dương Nghiệp*

Nói về Dương diên Đức, lúc này có một minh thoát khỏi trùng vây chẳng bao lâu kẽ ở phía sau Liêu binh rượt theo ó vang trời dày đất. Diên Đức đương cơn lúng túng ấy, xẩy nhở sức lại chuyện khi ở Ngũ đại sơn, Tri Thông thuyền sứ có cho một cái hộp lại còn dặn rằng : « Như ngày sau ra trận mà gặp cơn nguy biến, thì mở cái hộp ấy ra mới biết. » Diên Đức nghĩ rồi, tức thi mở hộp ra xem, thấy có một cái dao cạo nhỏ và nữa trương Hộ diệp. (1) Diên Đức bèn hỏi ý biết rằng : « Thầy mình bảo cạo đầu xuất thế. » Rồi

(1) Độ diệp: Là Phật-thác-độ Quy-y-thác-độ, là nói chuyện theo việc tu hành bên đức Phật.

đó Diên Đức liền cởi áo chiến bào, và khôi giáp vắt trên lưng ngựa, cùng tháo cán búa giấu lưỡi vào mình, bỏ chạy về Ngũ đại sơn mai danh lâm tich. Lúc ấy đạo binh Liêu đánh đồng rượt tay đà thèm, đến tối mới biết Vua Tống ra phía cửa Đông môn chạy đã hơn hai trăm dặm. Bọn Hàng dien Thọ hối hận thì việc đã rồi, bèn thâu quân trở về tàu với Tiêu hậu tự sự. Tiêu thái Hậu cả mừng và nói rằng : « Hôm nay dụng binh mà thắng đãng bọn Dương gia là người Tống đều tàn dởm. Vậy thôi để nghĩ hình dường sức một đời hời, rồi sau sẽ già phai nữa cũng chẳng muộn. » Tiêu Hậu nói như vậy rồi liền dời dẫn tướng Tống là Dương dien Lảng vào hỏi rằng : « Người ở Tống trào chịu lạnh chừng gì bên đó ? » Khi đó Diên Lảng nói lớn tiếng rằng : « Ta hôm nay đã làm vào tay giặc, có bắt đặng ta thì giết thi chém, chờ có hỏi nguồn cơn cội rẽ mà làm chí vô ích. » Tiêu Hậu nói : « Ta chém người lúc nào lại chẳng đặng, lựa phải để tật dỗ như vậy sao ? » Tiêu Hậu nói rồi liền hạ lệnh cho võ sĩ dàn ra ngoài hạ sát. Diên Lảng nói : « Đứng đại trượng phu nào có ai sợ chết. » Diên Lảng nói rồi liền qui xuống. Tiêu thái Hậu xem thấy người tuổi còn thơ niêng, mà lời ăn nói hẳn hòi chí khí, cùng tư phong tuấn tú diện mạo khôi ngô, thì đem lòng thương tiếc, bèn kêu võ sĩ ngừng đao, rồi nói với Tiêu thiên Tả rằng : « Như Tống tướng này, thiệt là hào kiệt, ta thấy cũng thương lính, thôi để ta tha tội và gả Huỳnh Nga Công chúa cho nó vầy duyên, đãng nó ở đây với mình thêm nba thêm trão. Vậy chờ ý khanh liệu việc ấy có đặng chẳng ? » Tiêu thiên Tả tán : « Bệ hạ định điều ấy là việc thanh đức, có lẽ nào chẳng đặng. » Tiêu Hậu giao việc đó cho Thiên Tả di dù Diên Lảng coi thế nào. Thiên Tả vâng m恙g ra nói các điều với Diên Lảng. Khi ấy Diên Lảng nghỉ thầm rằng : « Nếu mình chẳng chịu mà lại liều chết, thì lại ích gi, chỉ bằng thuận cùng đó ở lại đây đãng dởm hành động tinh, mà lo mưu báo cừu mới là đã chí. » Diên Lảng nghĩ bồi lâu, bèn trả lời với Tiêu thiên Tả rằng : « Nay nương nương có lòng

khoan nồng đại đức mà tha tội cho tôi, ấy là ơn tài sanh
mạnh tay non biền, còn chuyện phổi hòn gai ngẫu, việc ấy
tôi đâu dám chịu. Xin đại nhơn niệm tình tâu giùm việc
ký lại, chờ việc ấy tôi chẳng dám vâng. » Tiêu thiên Tà
nói : « Chúa thượng tướng tinh đó là anh hùng hào kiệt,
nên mời tinh đến việc này, thời đừng có chối từ mà uồng
cơ hội. » Thiên Tà nói rồi liền nắm tay Diên Lãng dẫn vào
đều tâu các việc. Tiêu Hậu cả đẹp, phản hỏi Diên Lảng
rằng : « Vậy chờ người tên họ chi ? Nói cho quâ nhơn rõ
với. » Diên Lãng khi đó nghĩ biết dòng Dương gia rất tối
ky với Bắc Phiên lầm, nên ngụ ý tâu trả rằng : « Tôi họ
Mộc, tên là Giết, chức làm Đại châu Đoàn luyện sứ. »
Tiêu Hậu nghe rất vui mừng, bèn dạy chọn ngày lành
đặng sửa soạn y quan cho Mộc Giết thành thà phổi
hiệp. ¶

Dày nhắc về việc vua Thái Tôn, khi về đến kinh thành
bá quan văn võ triều hạ rồi, vua Thái Tôn đòi Dương Nghiệp
lên đền an ủi rằng : « Trầm mà khỏi nạn nghèo này cũng nhờ
sức cha con khanh. Nhưng vậy mà chẳng biết tin tức Diên
Binh hôm nay ra làm sao ? » Dương Nghiệp tâu rằng : « Con
tôi cái tánh nó rất cang cường, tôi chắc nó ra đến đó không
thể nào mà sống đặng. » Dương Nghiệp tâu vừa dứt kế có
quân về báo rằng : « Khi Diên Binh ra đến trại Phiên, bắn
thác hết một chúa soái của Đông Liêu, rồi đó tàn quân đều
bị chết sạch. » Vua Thái Tôn nghe báo rơi luy mà than rằng :
« Ấy là lòi nơi ta giao nên lương tướng sa vào nơi tử địa ! »
Dương Nghiệp khi ấy can gian vua rằng : « Tôi thường có
một điều thệ nguyễn : lấy sự thắc mà trả ơn cho thành hoang,
nay mấy đứa con tôi đều bị tử oan chiến trường binh cách
như vậy là phận sự của chúng nó phải làm. Xin bệ hạ chờ
cô thương tiếc mà hao lòng tinh thần. » Thái Tôn giây lâu mới
ngót thăm, rồi lại dỗ dè an ủi Dương hinh công đến tối mới
bài chầu. Rạng ngày vua Thái Tôn hội các quan đại thần
đến đặng nghị luận trả ơn cho cha con Dương thi. Khi đó
Phan nelson Mỹ tâu rằng : « Như công cán của Dương gia
ngày nay dường ấy, xin bệ hạ nên phong Soái thần. đặng hiếu

vang tài nang đó mời đảng. Và biến đình lúc này đương ly loạn, xin sai người ra coi trấn thủ nơi ấy mời An. » Vua Thái Tôn nhầm lời các quan bảo tấu, liền phong cho Dương Nghiệp làm chức Hùng châu phòng ngự sứ. Dương Nghiệp lanh sắc từ tạ lui ra, vua Thái Tôn đưa ra khỏi đèn và dặn với Dương Nghiệp rằng: « Khanh đi xa trẫm, trẫm rất buồn! Nhưng mà việc ấy là phận sự của khanh, xin đó vì trẫm mà phòug bị việc ngoại biên cho cản thận, chừng nào có chiếu trảm ra triệu sẽ về. » Dương Nghiệp vâng mạc, cúi đầu từ tạ trở về Võ nịnh phủ dặn dò hai người con gái là Bát nương và Cửu mui, bảo hãy gắn lòng phục thị mẫu tử. Dương Nghiệp dặn bảo trước sau sắp đặt rồi, liền cùng với mấy người con trai dẫn binh ra trại Hùng châu trấn thủ.

(Xem tiếp tập 9)

Mới vừa in xong:

Tây-Du (4 cuốn).	• . . . .
Tam hạ nam đường (2 cuốn).	• . . . .
Bạch xà Thành xà (1 cuốn).	• . .
Phi Long	(3 cuốn). • .
Bắc Tống	(2 卷) . .

Đang in.

Thập nhị quả phụ
Phong thần